

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCA PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
„W REJONIE ULIC R. DMOWSKIEGO I GÓRECKIEJ” W POZNANIU**

AUTORZY OPRACOWANIA

MGR INŻ. SYLWIA JASZCZURA

MGR INŻ. ANNA MOCZKO (INWENTARYZACJA I CHARAKTERYSTYKA SZATY ROŚLINNEJ)

KONSULTACJA W ZAKRESIE AKUSTYKI

MGR KRYSZYNA BEREZOWSKA-APOLINARSKA

BIEGŁY Z LISTY WOJEWODY WLKP. NR 0006

POZNAŃ, WRZESIEŃ 2022 R./ GRUDZIEŃ 2022 R.*

*PROGNOZA ZAKTUALIZOWANA NA ETAP WYŁOŻENIA DO PUBLICZNEGO WGLĄDU

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	3
1.1.	Informacje wstępne	3
1.2.	Podstawy formalno-prawne opracowania.....	3
1.3.	Cel i zakres merytoryczny opracowania.....	3
1.4.	Wykorzystane materiały i metody pracy.....	4
2.	CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	7
2.1.	Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	7
2.2.	Rzeźba terenu.....	9
2.3.	Budowa geologiczna i warunki gruntowe	10
2.4.	Zasoby naturalne.....	10
2.5.	Gleby.....	10
2.6.	Warunki wodne	11
2.7.	Szata roślinna i świat zwierzęcy	12
2.8.	Klimat lokalny	17
2.9.	Jakość powietrza atmosferycznego	18
2.10.	Klimat akustyczny	20
2.11.	Jakość wód	26
2.12.	Dziedzictwo kulturowe.....	26
3.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	28
4.	INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU.....	31
4.1.	Cel opracowania projektu planu.....	31
4.2.	Ustalenia projektu planu.....	31
4.3.	Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami	32
4.4.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu	41
5.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM, LOKALNYM.....	43
6.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO.....	47
6.1.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	47
6.2.	Oddziaływanie na zasoby naturalne.....	49
6.3.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	50
6.4.	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną, zwierzęta	52
6.5.	Oddziaływanie na krajobraz.....	57
6.6.	Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne i klimat lokalny	59
6.7.	Oddziaływanie na klimat akustyczny	62
6.8.	Oddziaływanie na ludzi	67
6.9.	Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe i dobra materialne.....	70
6.10.	Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000	71
6.11.	Oddziaływanie transgraniczne.....	72
7.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	72
8.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU	73
9.	STRESZCZENIE I WNIOSKI.....	73

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (LDWN) i porze nocnej (LN) – w roku 2022
3. Zasięgi oddziaływania hałasu tramwajowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (LDWN) i porze nocnej (LN) – w roku 2022
4. Zasięgi oddziaływania hałasu kolejowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (LDWN) i porze nocnej (LN) – w roku 2022
5. Projekt mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu – etap procedury planistycznej – wyłożenie
6. Oświadczenie autora prognozy

1. WPROWADZENIE

1.1. Informacje wstępne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu.

Projekt planu sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XXVII/486/VIII/2020 Rady Miasta Poznania z dnia 5 maja 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu.

Przedmiotowy teren, o powierzchni ok. 83 ha ograniczony jest: od strony północnej ulicami Hetmańską, J. Krauthofera i Bosą, od strony wschodniej torami kolejowymi i ulicą Górecką (włącznie z jej fragmentem), od zachodu ulicami Głogowską, R. Dmowskiego (włącznie z jej fragmentem) i Górecką, a od południa ulicą Drużynową (włącznie z jej fragmentem), terenami usługowymi oraz terenami ogrodów działkowych.

Szczegółowy przebieg granicy projektu mpzp na tle zdjęcia lotniczego przedstawiono na załączniku nr 1 do niniejszego opracowania.

1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W myśl powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają m.in. projekty planów zagospodarowania przestrzennego, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z art. 46 ust. 2 przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają również zmiany planów miejscowych.

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu planu miejscowego wskazuje również art. 17, pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którym wójt, burmistrz albo prezydent miasta „sporządza projekt planu miejscowego (...), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”. Stosownie do tej ustawy, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

1.3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jej głównym celem jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu różnych form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie określa art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i art. 58 ustawy:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem WOO-III.411.284.2020.MM.1 z dnia 04.09.2020 r.,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu pismem NS.9011.2.166.2020.KL z dnia 17.08.2020 r.

1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Górczyn, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002,
- Kondracki J., Geografia Polski. Mezoneiony fizyczno-geograficzne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Krygowski B., Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. 1 Geomorfologia, PTPN, Wyd. Mat.-Przr., Poznań 1961,
- Lewińska J., Zgud K., Baścik J., Wiatrak W., Klimat obszarów zurbanizowanych, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Warszawa 1990,
- Przyroda miasta Poznania, Urząd Miasta Poznania Wydział Ochrony Środowiska, Poznań 2009,
- Wody powierzchniowe Poznania Problemy wodne obszarów miejskich, pod red. A. Kanieckiego i J. Rotnickiej, UAM w Poznaniu Zakład Hydrologii i Gospodarki Wodnej, Poznań 1995 r.,
- Wśród zwierząt i roślin, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002.

Materiały kartograficzne:

- mapa zasadnicza dla obszaru planu w skali 1:1000,
- Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:25 000,
- Baza danych glebowych w skali 1:5 000, WODGiK, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego,
- Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań,
- Mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, GEOMAT Sp. z o.o., 2004,
- Mapa Hydrogeologiczna Polski, Główny Użytkowy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny (wersja cyfrowa),
- Mapa Hydrogeologiczna Polski, Pierwszy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny (wersja cyfrowa),
- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990,
- Atlas geologiczno-inżynierski Poznania – Mapy serii geologiczno-inżynierskich na głębokościach 1 m, 2 m, 4 m, 5 m w skali 1:10 000, Mapa gruntów antropogenicznych w skali 1:10 000, Mapa warunków budowlanych na głębokości 2 m p.p.t. w skali 1:10 000, Mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej w skali 1:10 000, arkusz Poznań – Stare Miasto N-33-130-D-d-1, Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2013-2017 r.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1973 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2233 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1297 z późn. zm.),
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1225),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania (Dz. U. z 2021 r., poz. 1325),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 2448),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839, tekst jednolity),
- Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla stref: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr XI/316/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r. w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀ (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr IX/166/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie określenia „Aktualizacji Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań

krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2019 r., poz. 6238) – akt archiwalny,

- Uchwała Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska (Dz. Urz. Woj. Wlkp., poz. 5956),
- Uchwała Nr XXXIX/942/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia, na obszarze miasta Poznania, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r., poz. 8808),
- Uchwała Nr LXIX/1253/VII/2018 Rady Miasta Poznania z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 4 lipca 2018 r., poz. 5498).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, MPU, Poznań 2021 r.,
- Atlas geochemiczny Poznania i okolic, Lis J., Pasieczna A., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2005,
- Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Praca zbiorowa, red. Kaczmarek M., Pędziwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013, 2014,
- Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, zespół pod kierunkiem Musiałewicza M., Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, PGI GF „Geoprojekt” Sp. z o.o, Warszawa, sierpień 2007,
- *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022,
- Mapa akustyczna miasta Poznania 2017, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017,
- *Ocena hałasu emitowanego przez linie elektroenergetyczne i niektóre inne obiekty energetyczne*, T. Wszolek, AGH, Katedra Mechaniki i Wibroakustyki, Kraków – Spotkanie Grupy Roboczej ds. Hałasu, Bydgoszcz, sierpień 2013,
- *Ochrona środowiska – Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące. Wybrane zagadnienia*, Zeszyt Nr 20, Centralny Ośrodek Doskonalenia Kadr Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Dębe, 1992,
- *Oddziaływanie stacji i linii elektroenergetycznych o napięciu do 110 kV włącznie na środowisko – Zeszyt 2: Oddziaływanie akustyczne*, Część 2: *Zasięg oddziaływania akustycznego linii i stacji elektroenergetycznych na środowisko*; Instytut Energetyki, Zakład Wysokich Napięć, Warszawa 1993,
- Ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017-2019 w województwie wielkopolskim, GIOŚ, Poznań, czerwiec 2020,
- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ, <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>,
- Objaśnienia do arkusza mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych „HYDROCONSULT” Sp. z o.o., Warszawa 2000,
- Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019, PIB, PIB, Warszawa, listopad 2020,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim, Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Poznań kwiecień 2022,

- Stan środowiska w województwie wielkopolskim, Raport 2020, GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, 2020,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.,
- Wyniki badań wskaźników geofizycznych organicznych i nieorganicznych – monitoring jakości wód podziemnych, 2019, <http://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2019.html>.

Inne źródła:

- wizja terenowa (maj 2021 r., marzec 2022 r., lipiec 2022 r, wrzesień 2022 r.)
- <http://poznan.wios.gov.pl/>
- <https://www.gios.gov.pl/pl/>
- <http://baza.pgi.gov.pl/>
- <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>
- <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
- <http://crfop.gdos.gov.pl>
- <http://mapy.geoportal.gov.pl>
- mapa SIP ZGiKM GEOPOZ
- <https://polska.e-mapa.net/>

Informacje uzyskane z powyższych materiałów oraz obserwacje zebrane podczas wizji terenowej pozwoliły na przedstawienie obecnego sposobu i stanu zagospodarowania obszaru. Pozwoliły również na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru – w podziale na jego poszczególne komponenty, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki podłoża, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy, gleby, klimat lokalny. Na podstawie powyższych materiałów określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, jakości wód i klimatu akustycznego. Ponadto, w prognozie dokonano analizy i oceny ustaleń projektu planu oraz skutków ich realizacji dla środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem wpływu na jego podstawowe elementy.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz stopień szczegółowości ustaleń projektu planu miejscowego. Ze względu na ogólny charakter zapisów planu (nie zawierającego konkretnych rozwiązań realizacyjnych poszczególnych inwestycji, a jedynie przypisującego terenom określone cechy i funkcje) brak tu jest ścisłych informacji o charakterze ilościowym, a prognoza ma charakter jakościowy.

2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu obejmuje tereny położone w południowej części miasta Poznania, ograniczone: od strony zachodniej ul. Głogowską, ul. R. Dmowskiego i ul. Górecką, od strony północnej ul. Bosą, ul. J. Krauthofera i ul. Hetmańską, od strony wschodniej terenami kolejowymi i ul. Górecką, od strony południowej ul. Drużynową, terenami kolejowymi oraz terenem ogrodów działkowych (w obszarze opracowania znajduje się północna część ROD im. H. Sawickiej), przy czym ulice: Głogowska, Bosa, J. Krauthofera i Hetmańska – istotne dla obsługi komunikacyjnej tego obszaru – znalazły się poza granicami opracowania. W granicach projektu

planu znalazły się natomiast – także istotne dla tej obsługi – następujące ulice: R. Dmowskiego, Górecka, Drużynowa, Miedziana, Daleka i Krzywa. Całkowita powierzchnia terenów objętych granicami projektu mpzp wynosi ok. 83 ha.

Analizowany obszar objęty granicami projektu planu charakteryzuje się zróżnicowanym zagospodarowaniem. W części wschodniej, obejmującej fragment obszaru położony pomiędzy ul. Górecką a wschodnią granicą projektu mpzp, zlokalizowana jest przede wszystkim zabudowa przemysłowa i usługowa (m.in. skład materiałów budowlanych, zakład produkujący mieszanki betonowe, komis samochodowy, skupy złomu, skład opału), parkingi, zespół garaży „blaszaków” oraz nieużytki. Tuż przy ul. Hetmańskiej (nie objętej granicą opracowania) znajduje się biurowiec Skalar Office Center, za którym w kierunku południowym, w otoczeniu grupy zadrzewień i zakrzewień, zlokalizowany jest duży schron przeciwlotniczy. Schron ten wybudowany został, wraz z innymi 10-ma podobnymi obiektami, w latach 1941-44 w celu ochrony ludności cywilnej na wypadek alianckich bombardowań lotniczych¹. Natomiast przy ul. Dwatory zlokalizowana jest niewielka enklawa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Większe skupienie terenów zabudowy wielorodzinnej, mieszkaniowej jednorodzinnej oraz mieszkaniowo-usługowej zlokalizowane jest w południowo-zachodniej części obszaru projektu planu, w rejonie ulic: Głogowskiej, Bosej i Miedzianej. Znajduje się tu również Dom Studencki „Atol” (przy ul. A. Andrzejewskiego) oraz Przedszkole Nr 8 (przy ul. Bosej 16). Spośród ww. terenów zabudowy, z uwagi na swój odmienny charakter, w lokalnym krajobrazie szczególnie wyróżnia się najstarsza zabudowa, zlokalizowana w kwartale ograniczonym ulicami: Głogowską, Krzywą i A. Andrzejewskiego. Jest to dawne osiedle robotnicze, zbudowane w latach 20-tych XX wieku, zaprojektowane przez Jerzego Tuszowskiego². Całe założenie posiada bardzo symetryczny, harmonijny układ, złożony z rytmicznie rozplanowanego, zamkniętego zespołu budynków (bloków) zewnętrznych, otaczających prostokątny plac wypełniony blokami w sposób, który dopełnia całości założenia. Architektura budynków jest bardzo oszczędna i pozbawiona dekoracji. Domy nakryte zostały dwuspadowymi dachami ze świetlikami.

W części centralnej obszaru opracowania, pomiędzy ulicami Drużynową i Górecką, zlokalizowane jest centrum handlowe „Panorama” oraz market budowlany Bricomarche, którym towarzyszą duże powierzchnie utwardzonych parkingów. Od zachodu do terenu centrum handlowego przylega ogrodzony obszar zajezdni autobusowej PKS Poznań SA.

Po południowej stronie ul. Drużynowej - aż do południowej granicy projektu mpzp, rozciąga się duży kompleks zabudowy magazynowo-przemysłowej, w obrębie której swoją siedzibę ma m.in. REMONDIS Sanitech Poznań. Teren ten charakteryzuje się dużym udziałem powierzchni uszczelnionych, zajmowanych przez parkingi oraz tereny wykorzystywane do składowania kontenerów na odpady segregowane. Od zachodu, po przeciwnej stronie ul. R. Dmowskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie ww. terenu, zlokalizowane są ogrody działkowe - ROD im. H. Sawickiej, których jedynie północny fragment znalazł się w granicy projektu planu.

Ważnym elementem zagospodarowania obszaru projektu planu są porośnięte roślinnością synantropijną nieużytki. Dwa największe, o układzie liniowym, zlokalizowane są pomiędzy zabudową przy ul. Miedzianej a ROD im. H. Sawickiej (wzdłuż dawnego torowiska Kolei Staroberlińskiej) oraz na terenie nieczynnej już bocznic kolejowej. W obrębie dawnej bocznic do dziś zachowały się substandardowe baraki i budynki magazynowe, w których obecnie funkcjonują warsztaty napraw motocykli, czy sklep motocyklowy. Część z budynków to pustostany w złym stanie technicznym. Teren ten, mimo wysokiego udziału zieleni wysokiej, w tym cennego starodrzewu (opisanego szczegółowo w rozdziale 2.7 prognozy), wykorzystywany jest do nielegalnego składowania różnego rodzaju odpadów, co znacząco negatywnie wpływa na jego uwarunkowania krajobrazowe i stanowi zagrożenie dla środowiska przyrodniczego.

Fragment obszaru projektu planu położony pomiędzy terenem bocznic a ulicami R. Dmowskiego i J. Krauthofera charakteryzuje się bardzo różnorodnym zagospodarowaniem. Na obszarze tym zlokalizowane są m.in.: nowa zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (bloki), zabudowa mieszkaniowa

¹ Górczyn, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002

² j.w.

jednorodzinna, budynki usługowe (biuro rachunkowe, szwalnia, stacja kontroli pojazdów, warsztat samochodowy, wulkanizacja, salon sprzedaży okien, myjnia samochodowa), GPZ Górczyn oraz tereny nieużytkowane.

Przez obszar projektu planu biegnie napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV – centralnie południkowo i w południowej części również równoleżnikowo, fragmentami po terenach niezabudowanych. Spośród innych sieci infrastrukturalnych o wysokich parametrach, przebiegających przez obszar projektu planu, wymienić należy: magistralę wodociągową, kolektor kanalizacji sanitarnej, kolektor deszczowy, a także magistralę ciepłowniczą.

Otoczenie projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu stanowią:

- od strony zachodniej, za ul. Głogowską z linią tramwajową – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna oraz zabudowa usługowa i usługowo-handlowa,
- od strony północno-zachodniej, wzdłuż ul. Bosej i ul. R. Dmowskiego – przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
- od strony północnej, powyżej ul. J. Krauthofera – nieużytki po dawnych ogrodach działkowych, a powyżej ul. Hetmańskiej – ogrody działkowe i tereny kolejowe,
- od strony wschodniej – tereny kolejowe,
- od strony południowo-wschodniej i południowej, poniżej ul. Drużynowej – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna osiedla Zatorze,
- od strony południowej – nieużytki i południowa część terenu ogrodów działkowych ROD im. H. Sawickiej.

Dla fragmentu omawianego obszaru obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Krzywej w Poznaniu³. Ponowne opracowanie planu dla tego terenu umożliwi wprowadzenie korekty przebiegu pasa drogowego oraz poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości prywatnych.

2.2. Rzeźba terenu

Według podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne⁴, obszar projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu położony jest w obrębie mikroregionu Równina Poznańska (315.516), w obrębie mezoregionu Pojezierze Poznańskie (315.51), który stanowi część makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego (315.5).

Zachodnia część obszaru opracowania położona jest na płaskiej wysoczyźnie morenowej uformowanej przez lodowiec⁵. Tereny położone po stronie wschodniej stanowią fragment równiny erozyjnej wód roztopowych (będącą formą pochodzenia wodnolodowcowego), natomiast przez część centralną przebiega forma pochodzenia rzeczno- morenowego – dno dolin rzecznych oraz wód roztopowych.

Ponieważ rzeźba terenu obszaru opracowania została w znaczący sposób przekształcona przez człowieka obecne rzeźmienie terenu odzwierciedlają wysokości terenu powstałe po naniesieniu na rodzime utwory geologiczne gruntów nasypowych.

Wspomniana wysoczyzna morenowa wyniesiona jest na wysokość około 84,4 m n.p.m., w obrębie dna dolinnego wysokości bezwzględne oscylują w granicach 73,3-74,0 m n.p.m., natomiast tereny położone w zasięgu równiny sandrowej przyjmują wartość ok. 76,0 m n.p.m.

³ Przyjęty uchwałą Nr VI/40/V/2007 Rady Miasta Poznania z dnia 30 stycznia 2007 roku

⁴ geoserwis.gdos.gov.pl

⁵ Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50 000, arkusz Poznań (471), Chmiał R., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997

2.3. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w „Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania”⁶, budowa geologiczna obszaru projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu jest bardzo zróżnicowana. Na głębokości 1 m p.p.t. znaczną część obszaru pokrywają grunty antropogeniczne – nasypy niebudowlane, rozłokowane wzdłuż ul. Góreckiej i ciągnące się w kierunku wschodnim aż do granicy projektu mpzp, a także pokrywające pas terenu wzdłuż ul. R. Dmowskiego. W zachodniej części obszaru opracowania – od ul. Głogowskiej do ul. Miedzianej, występują plejstoceny, lodowcowe grunty spoiste, związane z występowaniem glin zwałowych. Litologicznie są to głównie gliny piaszczyste zwięzłe oraz gliny i piaski gliniaste o barwie brązowej, szarej lub żółtej, lokalnie z dużą ilością otoczków, często o znacznych rozmiarach. Grunty te charakteryzują się średniokorzystnymi właściwościami fizycznymi i mechanicznymi, na potrzeby posadowienia obiektów budowlanych.

W rejonie ul. Drużynowej w budowie geologicznej występują natomiast plejstoceny, wodno-lodowcowe grunty niespoiste. Litologicznie są to głównie średnio zagęszczone i zagęszczone piaski o różnej granulacji, żwiry, sporadycznie pospółki i otoczaki. Grunty te charakteryzują się korzystnymi właściwościami fizycznymi i mechanicznymi i stanowią dobre podłoże do bezpośredniego posadowienia zabudowy.

Miejscami, na niewielkich fragmentach terenu, np. w rejonie zlokalizowanym po wschodniej stronie ul. J. Wrońskiego, czy pomiędzy ulicami Drużynową, R. Dmowskiego a południową granicą projektu planu (w rejonie ROD im. H. Sawickiej), w budowie geologicznej wyróżniono również holoceny, jeziorne grunty organiczne – namuły spoiste (w postaci namułów pylastych i gliniastych z domieszkami piasków humusowych) oraz gytie – wykształcone jako gliny i pyły piaszczyste. Obydwie ww. serie gruntów charakteryzują się mało korzystnymi właściwościami fizycznymi i mechanicznymi na potrzeby posadawiania obiektów budowlanych.

Wraz ze wzrostem głębokości budowa geologiczna obszaru projektu planu staje się bardziej jednorodna i na głębokości 5-10 m p.p.t. na większości analizowanego obszaru występują praktycznie wyłącznie plejstoceny, lodowcowe grunty spoiste, a jedynie zachodnią część obszaru opracowania (od ul. Głogowskiej do ul. Miedzianej) budują plejstoceny, wodno-lodowcowe grunty niespoiste.

2.4. Zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci: udokumentowanych złóż kopalin⁷, czy udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)⁸. Nie występują tu również grunty leśne⁹.

2.5. Gleby

Na terenach już trwale zainwestowanych, zlokalizowanych w granicach projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu, naturalne właściwości gleb uległy silnym modyfikacjom przede wszystkim na skutek trwałego uszczelnienia powierzchni (posadowienie budynków, realizacja dróg, podziemnych sieci infrastruktury technicznej, czy rozebranej już bocznicy kolejowej na nasypie i torowiska) oraz zastosowania szeregu materiałów budowlanych, wpływających na przepuszczalność i stateczność gruntów.

W przypadku dużych inwestycji (np. dużych obiektów kubaturowych z kondygnacjami podziemnymi czy też głównych szlaków komunikacyjnych), w celu uzyskania odpowiednich właściwości

⁶ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz Poznań – Stare Miasto N-33-130-D-d-1

⁷ <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=7>

⁸ <https://geolog.pgi.gov.pl/>

⁹ <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

podłoża, dokonuje się przemieszczenia znacznych ilości mas ziemnych, przemieszania wierzchnich warstw gleby, zniszczenia warstwy próchniczej, jak również wzbogacenia podłoża o materiały takie jak piasek, żwir, czy też inne materiały wykorzystywane przy inwestycjach budowlanych. Działania te przyczyniają się do istotnych zmian w zakresie stopnia przepuszczalności gleb oraz tempa infiltracji wód opadowych i roztopowych. W przypadku trwałego uszczelnienia powierzchni występuje natomiast zjawisko pozbawienia gleb naturalnych właściwości biologicznych.

Obecność na znacznym obszarze opracowania gruntów antropogenicznych w postaci nasypów, o miąższości średnio od 2 do 3 m p.p.t., a miejscami – wzdłuż wschodniej granicy projektu planu w obrębie nasypu kolejowego po dawnej bocznicy – do 5 m p.p.t., potwierdzają mapy zawarte w „Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania”¹⁰.

Zgodnie natomiast z informacjami przedstawionymi na mapie glebowo-rolniczej, w części zachodniej obszaru projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu (od ul. Głogowskiej do ul. Miedzianej) oraz w części wschodniej (od ul. Góreckiej w kierunku wschodnim aż do granicy projektu planu) występują piaski gliniaste lekkie zalegające na glinach lekkich. Fragment obszaru opracowania ograniczony ul. R. Dmowskiego, ul. J. Krauthofera oraz przebiegiem dawnego torowiska bocznicy kolejowej pokrywają natomiast piaski gliniaste mocne zalegające na piaskach słabogliniastych.

Zgodnie z „Atlasem geochemicznym Poznania i okolic”¹¹, gleby w obrębie projektu mpzp charakteryzują się odczynem alkalicznym (pH 7,4–9,3).

2.6. Warunki wodne

Obszar projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym rzeki Warty, w zlewni Górczynki, w obrębie jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579) oraz w obrębie jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 60 (PLGW600060).

Wody powierzchniowe w granicach opracowania reprezentowane są przez skanalizowany całkowicie ciek wodny Górczynka, przepływający przez środkową część obszaru opracowania, a także okresowo napełniane wodą rowy otwarte, tworzące w wyniku niedrożności niewielkie rozlewiska w zagłębieniach terenowych.

Ciek wodny Górczynka stanowi lewobrzeżny dopływ rzeki Warty, płynący przez tereny silnie zurbanizowane. Obszar źródłiskowy Górczynki znajduje się w pobliżu ogrodów działkowych położonych w rejonie ulic Bukowskiej i Wałbrzyskiej¹². Zlewnia Górczynki rozciąga się na południe i południowy wschód od jej źródeł i obejmuje swym zasięgiem duże obszary dzielnicy Grunwald (Pogodno, Raszyn, Górczyn, Zatorze) oraz dzielnicy Wilda (Świerczewo i Dębiec). Obszar zlewni na przestrzeni kilkudziesięciu lat podlegał intensywnej urbanizacji, co wiązało się z rozwojem sieci kanalizacyjnej i jednoczesnym kanalizowaniem koryta cieku. Jeszcze w 1919 r. Górczynka płynęła otwartym korytem od obecnej ul. Głogowskiej do ujścia rzeki Warty na terenie obecnego ujęcia wody na Dębinie. Do 1939 r. Górczynka została skanalizowana do ul. Knapowskiego, natomiast w latach 60-tych ubiegłego wieku został skanalizowany dalszy odcinek cieku do obecnej ul. M. Rejewskiego. Poniżej ul. M. Rejewskiego, Górczynka, na odcinku długości 1,28 km, płynie w otwartym korycie. Pierwotnie uchodziła ona do Warty w rejonie stawów na Dębinie, jednak po wykonaniu stawów na potrzeby ujęcia wody, dla ich ochrony został wykonany tzw. kolektor Dolna Wilda, do którego powyżej ul. Armii Krajowej została wprowadzona Górczynka wraz z odpływami z kanalizacji deszczowej osiedli mieszkaniowych Dębina i Dębiec.

¹⁰ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz N-33-130-D-d-1

¹¹ Lis J., Pasieczna A., PIG Warszawa 2005

¹² Koncepcja zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w Poznaniu, część szczegółowa Zlewnia nr 7 Bielniki, Zlewnia nr 8 Górczynka, Zlewnia nr 9 Dębina, Biuro Projektów Wodnych Melioracji i Inżynierii Środowiska „BIPROWODMEL” Sp. z o.o. w Poznaniu, opracowanie na zlecenie Zarządu Dróg Miejskich w Poznaniu, Tom II, Egz. 1, Poznań 2013 r.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na Mapie hydrogeologicznej¹³, wschodnia część analizowanego obszaru projektu mpzp znajduje się w zasięgu jednostki 1cTr/I (trzeciorzędowe piętro wodonośne), w obrębie której głównym poziomem wodonośnym jest miocenijski poziom zbiornika wielkopolskiego, zbudowany z piasków (drobnoziarnistych i mułkowatych) o średniej miąższości przekraczającej 40 m. Nadkład tego poziomu tworzą utwory słabo i bardzo słabo przepuszczalne (gliny morenowe, ropy poznańskie o zmiennej miąższości), w związku z czym stopień zagrożenia zanieczyszczenia głównego poziomu wodonośnego jest bardzo niski. Głębokość występowania głównego użytkowego poziomu wodonośnego w obrębie analizowanego obszaru wynosi 50-100 m. Zasilanie poziomu miocenijskiego zachodzi na skutek przesączania się wody z poziomów czwartorzędowych, jak również (lokalnie) poprzez przypiły w oknach hydrogeologicznych.

Część zachodnia projektu mpzp znajduje się natomiast w zasięgu jednostki 5aQII/Tr, dla której poziomem użytkowym jest poziom międzyglinowy górny, zbudowany z piasków i żwirów fluwioglacjalnych o miąższości od 5 do 20 m, średnio 9,5 m. Zasilanie tego poziomu zachodzi w wyniku przesączania się wód z wyżej leżącego poziomu wodonośnego lub poprzez infiltrację opadów przez nakład gliniasty. Poziom ten jest drenowany w dolinach większych cieków. Obszar w granicach tej jednostki zaliczany jest do obszarów o wysokim stopniu zagrożenia wód podziemnych głównych użytkowych poziomów wodonośnych¹⁴, o niskiej odporności poziomu głównego, dla którego czas migracji zanieczyszczeń wynosi do 25 lat, z obecnością ognisk zanieczyszczeń. Spływ wód podziemnych przebiega w kierunku południowo-wschodnim – w kierunku rzeki Warty.

Powołując się na informacje zawarte w „Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania”, pierwsze zwierciadło wód podziemnych w granicach przedmiotowego projektu planu występuje przeważnie na głębokości 2-5 m p.p.t.¹⁵ (centralna i wschodnia część obszaru opracowania, od ul. Góreckiej w kierunku wschodnim aż do granicy projektu mpzp, a także na fragmencie obszaru pomiędzy ulicami Bosą i Daleką oraz wzdłuż ul. R. Dmowskiego). Najpłycej (poniżej 1 m p.p.t.) wody podziemne występują na fragmencie obszaru zlokalizowanym od ul. Miedzianej w kierunku południowej granicy projektu mpzp oraz w kierunku ul. Drużynowej. Najgłębsze zwierciadło wód podziemnych występuje natomiast w rejonie ul. Hetmańskiej oraz na sporym obszarze położonym w pasie terenu od ul. Miedzianej w kierunku ul. Głogowskiej, gdzie znajduje się ono na głębokości 5-10 m p.p.t.

W granicach obszaru opracowania nie występują studnie ujmujące wody podziemne, dla których zostały określone strefy ochronne ujęcia wód podziemnych.

Cały analizowany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

2.7. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Na skutek procesów urbanizacyjnych warunki gruntowe w obrębie projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu zostały silnie przekształcone przez człowieka, w konsekwencji tego wystąpiły istotne zmiany w szacie roślinnej obszaru.

Obszar opracowania cechuje się niewielkim udziałem roślinności zbliżonej do naturalnej. Roślinność ta skupiona jest głównie na nieruchomościach, na których panują trudne warunki hydrogeologiczne, np. na powierzchniach gruntu, na które spływają wody opadowe w okresach silnych opadów atmosferycznych oraz w zagłębieniach terenu (rowach melioracyjnych i cieku Górczynka), gdzie wody te gromadzą się i zalegają przez dłuższy czas. Obszar opracowania pozbawiony jest naturalnych zbiorowisk roślinnych.

Obszar cechuje się wysokim stopniem przeobrażenia naturalnych ekosystemów, a występujące w jego zasięgu kompleksy biocenotyczne tworzą mozaikę w większości zbiorowisk roślinnych pochodzenia antropogenicznego.

¹³ Mapa Hydrogeologiczna Polski, Pierwszy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny, (wersja cyfrowa),

¹⁴ Mapa Hydrograficzna Polski w skali 1: 50 000 Poznań 90471), Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2000

¹⁵ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej 1:10 000, Atlas Poznania – arkusze N-33-130-D-d-1, N-33-130-D-d-2, N-33-130-D-d-3, N-33-130-D-d-4

W składzie antropogenicznej flory występuje zieleń urządzona, rosnąca w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej i usługowej na nieruchomościach regularnie użytkowanych przez człowieka, nasadzona przy drogach oraz na terenie ogrodów działkowych. W składzie antropogenicznej flory występuje również zieleń złożona z roślinności synantropijnej, rozwijającej się spontanicznie głównie na nieużytkach po dawnych firmach produkcyjno-usługowych, terenach po śladzie staroberlińskiej linii kolejowej i dawnej bocznicy kolejowej.

Zieleń urządzona towarzyszy starej i nowej zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej, skupionej m.in. pomiędzy ulicami Głogowską, Miedzianą i Bosą.

Wśród tej zabudowy zielenią wyróżnia się teren obejmujący dawne osiedle robotnicze, zlokalizowane między ulicami: Głogowską, Krzywą, A. Andrzejewskiego i Miedzianą, gdzie kompleksowo – wraz z powstającą zabudową - założono zieleń podwórek (z uwzględnieniem m.in. placu zabaw, miejsc parkingowych, śmietników) oraz nasadzono przyuliczne rzędy drzew. Wśród planowo posadzonych (obecnie już wiekowych) drzew dominują rodzime gatunki liściaste, takie jak: klon jawor (*Acer pseudoplatanus*), klon pospolity (*Acer platanoides*) i dąb szypułkowy (*Quercus robur*). Mniej liczne są gatunki obce, takie jak: kasztanowiec biały (*Aesculus hippocastanum*), dąb czerwony (*Quercus rubra*). W tym założeniu powierzchnie wokół drzew porastają głównie trawniki. Sporadycznie można spotkać kompozycje z udziałem ozdobnych krzewów, bylin, roślin dwuletnich i jednorocznych.

Zieleń urządzona występuje też przy wielu budynkach mieszkalnych wzdłuż ulic: Krzywa, Metalowa, Daleka, Bosa, R. Dmowskiego, J. Krauthofera i Dwatory. Przy starych budynkach w składzie tej zieleni widoczny jest tradycyjny, wyraźny podział na zieleń ozdobną, zaprowadzoną od strony ulic i przed frontami budynków oraz zieleń użytkową, zaprowadzoną na tyłach budynków. Zieleń użytkową tworzą kompozycje z udziałem drzew owocowych pozostałych z dawnych sadów i sporadycznie niewielkie przydomowe ogrody warzywne. Natomiast fronty nieruchomości często zdobią drzewa gatunków iglastych. Kompozycje zieleni dostosowane są do indywidualnych warunków każdej z nieruchomości, z wykorzystaniem panujących na niej warunków hydrogeologicznych, np. zachowaniem otwartych rowów – jak to ma miejsce w przydomowych ogrodach przy ul. J. Krauthofera.

W otoczeniu nowej zabudowy zieleń posiada głównie walory estetyczne i łączy przestrzeń poszczególnych budynków. W przypadku bloków wielorodzinnych położonych przy ul. R. Dmowskiego (naprzeciw ul. Górki) jest to kompleksowo urządzony wzdłuż południowej granicy całego zespołu bloków pas zieleni, który obsadzono drzewami (grabami - *Carpinus betulus*) oraz krzewami ozdobnymi.

Zieleń urządzona towarzyszy również terenom usługowym, produkcyjno-usługowym, terenom miejskiej infrastruktury technicznej oraz układowi komunikacyjnemu. Kompozycje roślinne towarzyszące starej zabudowie, czy też obiektom o ww. funkcjach, składają się najczęściej z powierzchni trawiastych z licznymi drzewami liściastych gatunków, natomiast kompozycje towarzyszące nowym obiektom i budynkom zwykle składają się z dużych powierzchni trawników na których w rzędach, w grupach lub pojedynczo rosną drzewa czy też krzewy głównie gatunków iglastych. Przykładami tego typu terenów są m.in. tereny:

- wokół biurowca Skalar Office Center przy, gdzie w pasie wzdłuż ul. Hetmańskiej rosną różne gatunki krzewów ozdobnych, a przy wjeździe z ul. Góreckiej w rzędach rosną kuliste wiśnie pospolite (*Prunus eminens Umbraculifera*),
- firmy MERAZET przy ul. J. Krauthofera, gdzie rosną pojedyncze świerki srebrzyste (*Picea pungens f. glauca*) w kompozycji z grupami kosodrzewiny (*Pinus mugo*),
- stacji gazowej przy ul. J. Wrońskiego, na którym rosną kasztanowiec białych, orzech włoski (*Juglans regia*) i morwa biała (*Morus alba*),
- trafostacji przy ul. J. Wrońskiego, na którym rośnie świerk srebrzysty,
- przy zbiegu ulic J. Krauthofera i Góreckiej, przy wjeździe na teren dawnej bocznicy kolejowej w jej części z budynkami magazynowymi, gdzie rosną dwa rzędy kasztanowców białych (cztery z drzew rosną poza granicą obszaru opracowania),
- przy zbiegu ulic Drużynowej i Góreckiej, stanowiący otoczenie hal usługowych m.in. firmy Remondis Sanitech Poznań, gdzie rosną rzędy sosny czarnej i modrzewi (*Larix sp.*),

- przy centrum handlowym „Panorama”, gdzie rosną skupiska świerków srebrzystych, daglezi zielonej (*Pseudotsuga menziesii*) oraz rzędy żywotnika,
- na tyłach centrum handlowego „Panorama” oraz marketu budowlanego Bricomarche, gdzie na szczycie skarpy nasypu bocznicy kolejowej w rzędzie rosną dęby czerwone i klony kuliste (*Acer platanoides 'Globosum'*),
- przy granicy terenu firmy branży budowlanej MIX-BETBETON – pas w którym rosną topole (*Populus sp.*), klony pospolite, klony jawory,
- w otoczeniu parterowych budynków usługowo-magazynowych sąsiadujących z parkingiem przy ul. Drużynowej, gdzie rosną m.in. sosny czarne (*Pinus nigra*) i żywotniki (*Thuja sp.*),
- w strefie przebiegu napowietrznej linii energetycznej WN 110 kV wzdłuż ul. Drużynowej, gdzie rośnie rząd świerków srebrzystych i rząd żywotników.

Pobocza ulic najczęściej porośnięte są trawnikami, na których sporadycznie można napotkać pojedyncze drzewa. Wśród nielicznych przyulicznych drzew wyróżniają się swoimi rozmiarami:

- wiąz (*Ulmus sp.*) rosnący przy zbiegu ulic Głogowskiej i Krzywej (egzemplarz o obwodzie pomnikowym),
- kasztanowiec biały rosnący przy ul. Krzywej przy dawnym osiedlu robotniczym,
- dąb szypułkowy rosnący przy zbiegu ulic Metalowej i Miedzianej,
- dwie topole włoskie (*Populus nigra 'Italica'*) rosnące przy ul. Góreckiej, w pobliżu dojazdu do marketu budowlanego Bricomarche.

Zieleń urządzona występuje też bezpośrednio w otoczeniu dawnego historycznego obiektu militarnego – bunkru przy ul. Góreckiej (w pobliżu ul. Hetmańskiej). Wokół podstawy nasypu ziemnego otaczającego bunkier rosną celowo posadzone w rzędzie robinie akacjowe (*Robinia pseudoacacia*), natomiast skarpy i koronę nasypów ziemnych (zgodnie z historycznymi założeniami dla tego typu obiektów) porasta już spontaniczna, często ruderalna, roślinność z licznymi krzewami głogu (*Crataegus sp.*), derenia świdwy (*Cornus sanguinea*), ałyczy (*Prunus cerasifera*) i klonu jesionolistnego (*Acer negundo*).

Zieleń urządzona porasta również teren ogrodu działkowego ROD im. H. Sawickiej, zlokalizowanego po południowej stronie ul. Miedzianej. Skład szaty roślinnej poszczególnych ogródków działkowych jest zróżnicowany. Najwyższe piętro roślin stanowią liczne drzewa, pośród których przeważają drzewa owocowe. Wiele ogrodów posiada też wiekowe solitery ozdobnych drzew, takich gatunków, jak: świerk pospolity (*Picea abies*), świerk srebrzysty, drzewiaste odmiany żywotnika. Środkowe piętro szaty roślinnej tworzą liczne krzewy i pnącza, zarówno gatunków użytkowych, jak i ozdobnych. Najniższe piętro szaty roślinnej ogrodów stanowią liczne powierzchnie trawiaste, tworzące wraz z bylinami, roślinami dwuletnimi i jednorocznymi, kompozycje roślinne odrębne dla każdej działki. Podobnie jak w przypadku krzewów, zróżnicowanie ww. grup roślin jest znaczące, a ich skład gatunkowy może ulegać częstym zmianom. Niewiele działek w swoim zagospodarowaniu zachowało użytkowe części, przeznaczone do uprawy warzyw.

Wśród zbiorowisk z roślinnością synantropijną, największą powierzchnię zajmuje zieleń spontanicznie porastająca wyniesiony teren po dawnej bocznicy kolejowej, biegnącej równolegle od ul. Miedzianej do ul. J. Krauthofera. Wyłaszczonego teren stanowiący szczyt skarpy porasta głównie roślinność trawiasta, miejscami bardziej urozmaicona, nawiązująca do zbiorowisk łąkowych. Pośród niej, zwłaszcza w pobliżu dróg gruntowych, na powierzchniach utwardzonych różnymi kruszywami, przy pozostałościach fundamentów i przy nielegalnych wysypiskach odpadów, liczniej występują typowe rośliny ruderalne. Spośród roślin ruderalnych w silnej ekspansji znajduje się nawłóć kanadyjska (*Solidago canadensis*). W składzie roślinności łąkowej licznie występują takie gatunki, jak: przymiotno kanadyjskie (*Erigeron canadensis*), wrotycz pospolity (*Tanacetum vulgare*), szczaw zwyczajny (*Rumex acetosa*), krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*), bylica polna (*Artemisia campestris*), cykoria podróżnik (*Cichorium intybus*), pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*), rdest ptasi (*Polygonum aviculare*), szczaw zwyczajny (*Rumex acetosa*), szczaw kędzierzawy (*Rumex crispus*), komosa biała (*Chenopodium*

album), koniczyzna biała (*Trifolium repens*), marchew zwyczajna (*Daucus carota*), mniszek pospolity (*Taraxacum officinale*), pyleniec pospolity (*Berteroa incana*).

Płasczyzna skarpy z ww. zbiorowiskami synantropijnymi ulega stopniowemu zakrzewaniu i zadrzewianiu. Źródłem samosiejek są krzewy i drzewa gęsto porastające zachodnią skarpe nasypu. Skład gatunkowy krzewów jest nieco szerszy niż wymieniony w zakrzewieniach porastających bunkier przy ul. Góreckiej. W przypadku zakrzewień rosnących na skarpie licznie występuje również bez czarny (*Sambucus nigra*), dzika róża (*Rosa canina*) i znacznie częściej występują też rośliny pnące.

W pasie zadrzewień i zakrzewień porastających zachodnią skarpe nasypu bocznicą kolejowej przy budynkach magazynowych spośród drzew wyróżniają się swoimi rozmiarami pojedyncze wiekowe egzemplarze topoli białej (*Populus alba*), wiązu, dębu szypułkowego. Przy budynkach magazynowych często wśród zadrzewień można napotkać drzewa owocowe. Natomiast bliżej ulic Miedzianej i Drużynowej pośród zadrzewień i zakrzewień porastających zachodnią skarpe nasypu licznie występują robinie akacjowe, klony jesionolistne i ałyczne.

Pozostałościami celowych nasadzeń na terenie dawnej bocznicą jest pięć dużych topoli czarnych (*Populus nigra*), rosnących przy jednym z najbardziej wysuniętych na południe budynków magazynowych (zlokalizowanym tuż przy zachowanym jeszcze fragmencie toru bocznicą) oraz trzy drzewa tego gatunku, rosnące przy budynkach magazynowych nad murem oporowym od strony ul. Góreckiej.

Gęsta roślinność synantropijna rozwinęła się również po zachodniej stronie skarpy wyniesionego terenu kolejowego – na terenie położonym pomiędzy zabudowaniami zlokalizowanymi przy ul. J. Wrońskiego i ul. J. Krauthofera. W jej drzewostanie dominują wierzbę i topole, mniej liczne są klony pospolite, wiązy i jesiony. W zadrzewieniach tego terenu wyróżnia się skupisko około dwudziestu okazałych wierzb, rosnących przy lokalnym rowie, na tyłach zabudowań przy ul. J. Krauthofera. Wśród nich czternaście egzemplarzy posiada obwody pomnikowe. Drzewa obecnie prezentują zły stan sanitarny. Widoczne w koronach tych drzew liczne wylamane konary i gałęzie, obciążone dodatkowo licznymi jemiołami (*Viscum sp.*), stwarzają duże zagrożenie wylotem. Jednocześnie dalszemu wzrostowi drzew sprzyjają dotychczasowe warunki siedliskowe. Aby zapewnić drzewom nieprzerwany wzrost konieczne jest utrzymanie panujących tam obecnie warunków siedliskowych - w szczególności zachowanie powierzchni przepuszczalnych, retencjonujących wodę (z możliwością stworzenia zbiorników wodnych lub co najmniej wylewania i tworzenia okresowych rozlewisk). W tym rejonie, poza zadrzewieniami, wytworzyły się szuwary trzciny pospolitej (*Phragmites australis*), z pojawiającymi się też pojedynczymi kępami turzyc (*Carex sp.*). Szuwary trzciny z udziałem turzyc stanowią prawie naturalne zbiorowiska roślinne obszaru opracowania. Płaty trzciny zdominowały też grunty położone przy rowie, biegnącym wzdłuż podnóża całej zachodniej skarpy nasypu kolejowego. Należy jednocześnie zauważyć, że wśród ww. zbiorowisk obserwowane są skupiska rdestowca (*Polygonum cuspidatum* lub *Reynoutria japonica*). Ten inwazyjny gatunek całkowicie wypiera z gruntu wszelkie inne gatunki roślin. Wilgotne warunki siedliskowe sprzyjają jego rozwojowi i wypieraniu trzcinowisk.

Wśród wierzbowych zadrzewień porastających grunty z okresowymi rozlewiskami i ww. rów biegnący u podnóża skarpy, przed ujściem rowu do kanału biegnącego pod nasypem kolejowym, rosną wysokie, wyróżniające się w krajobrazie topole włoskie. Drzewa te stanowią pozostałość rzędu celowo posadzonych drzew.

Płaty roślinności synantropijnej porastają także grunty pośród licznych nasypów znajdujących się wzdłuż wschodniej granicy obszaru opracowania – wzdłuż terenu linii kolejowej biegnącej poza obszarem projektu planu. Skład gatunkowy tej roślinności jest dość ograniczony. Otwarta przestrzeń sprzyja pojawianiu się licznych drzew i krzewów należących do gatunków rozsiewanych przez wiatr, takich jak topoli osiki (*Populus tremula*), topoli białej, wierzb (*Salix sp.*), brzozy brodawkowatej (*Betula pendula*) a miejscami klonów - w tym najliczniej - klonu jesionolistnego. Okrywę gruntu tworzy w wielu miejscach roślinność trawiasta z przewagą trzcinika piaskowego (*Calamagrostis epigejos*), a przy świeżych nasypach tworzą ją rośliny zawleczone wraz z nasypem gruntem lub kruszywami.

Roślinność ruderalna często występuje też na terenach opuszczonych, starych ogrodów, przy dojazdach do działek i na każdym z terenów, gdzie zaniechano pielęgnacji dotychczasowej zieleni,

a także w miejscach rozpoczętych inwestycji, na gruntach nasypowych i w miejscach gdzie jeszcze nie urządzono zieleni.

Różnorodność gatunkowa fauny projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu jest w dużym stopniu zależna od istniejących na nim zbiorowisk roślinnych. Na terenach urządzonej zieleni w najbliższym otoczeniu nowej zabudowy mieszkaniowej, terenach produkcyjno-usługowych, terenach przylegających lub stanowiących część miejskiego układu komunikacyjnego oraz terenach, gdzie zaniechano działalności gospodarczej i rozpoczęto inwestycje, np. przy ulicach R. Dmowskiego i Góreckiej, brakuje dużego zróżnicowania gatunkowego roślinności, co przekłada się na mniej urozmaicony stan fauny.

Większym zróżnicowaniem gatunkowym fauny w obszarze opracowania wyróżniają się tereny ogrodów działkowych i ogrodów przydomowych starej zabudowy, duży nieużytkowany teren po śladzie staroberlińskiej linii kolejowej i dawnej bocznicy kolejowej, biegnący równolegle od ul. Miedzianej do nieużytkowanych baraków i budynków magazynowych przy ul. J. Krauthofera. Tereny te charakteryzują się dużym bogactwem roślin wytwarzających owoce lub też różnego rodzaju nasiona, chętnie zjadane przez ptaki. Tereny wzdłuż ul. Miedzianej oraz nasypów sięgających ul. J. Krauthofera są atrakcyjne dla bytowania fauny ponieważ są też trudno dostępne dla ludzi.

Występujące na obszarze opracowania powierzchnie porośnięte niską roślinnością trawiastą, ruderalną tworzą dogodne warunki dla bytowania wielu bezkręgowców, w szczególności pospolitych owadów, np. pasikonika zielonego (*Tettigonia viridissima*), szarańczaków (*Acridoidea*), skorka pospolitego (*Forficula auricularia*), kowala bezskrzydłego (*Pyrrhocoris apterus*), biedronki siedmiokropki (*Coccinella septempunctata*) itp. Większe bogactwo gatunków owadów, szczególnie motyli z gatunków takich jak bielinek kapustnik (*Pieris brassica*) czy rusałka pawik (*Inachis io*), towarzyszy terenom z większym udziałem roślin ruderalnych. Kwitnące rośliny zielne, krzewy i drzewa rosnące na ogrodach działkowych oraz na przylegających do nich terenach przyciągają przedstawicieli rzędu błonkoskrzydłych (*Hymenoptera*), m.in. trzmiele (*Bombus*), spełniających istotną rolę w zapylaniu roślin. Różnorodność występujących na analizowanych terenach przedstawicieli bezkręgowców z pewnością jest znacznie większa, jednakże z uwagi na charakter niniejszego opracowania oraz czas przeprowadzania wizji terenowej, ograniczono się powyżej do wymienienia jedynie kilku z nich.

W całym obszarze opracowania można zaobserwować przedstawicieli ślimaków (*Gastropoda*), jednak na fragmentach terenów porośniętych roślinnością spontaniczną, zwłaszcza tych charakteryzujących się większym stopniem wilgotności, obserwowana jest większa liczebność ich gatunków. Pośród zadrzewień i zakrzewień, gdzie w naturalny sposób w wyniku wtórnej sukcesji zwiększa się ilość roślin i gromadzą się ich obumierające części, licznie występują mięczaki, reprezentowane przez takie gatunki, jak: ślimak ogrodowy (*Cepaea hortensis*), ślimak gajowy (*Cepaea nemoralis*), ślimak zaroślowy (*Arianta arbustorum*), pomrów wielki (*Limax maximus* – reprezentujący gatunki inwazyjne) oraz winniczek (*Helix pomatia*, objęty częściową ochroną gatunkową). Na nasłonecznionych, suchszych stanowiskach, w pobliżu miejsc wysypanych różnego rodzaju kruszywami mineralnymi można z kolei napotkać ślimaka przydrożnego (*Xerolenta obvia*).

Południowa część obszaru opracowania znajduje się w zasięgu możliwej migracji ropuchy szarej (*Bufo bufo*)¹⁶. W granicach omawianego obszaru istniejące rowy tylko przez okres silnych opadów pozostają wypełnione wodą, co powoduje, że skład gatunkowy przedstawicieli gromad płazów i gadów pozostaje ubogi.

Na obszarach zabudowanych z licznymi drzewami i zakrzewieniami pojawiają się przede wszystkim przedstawiciele awifauny. Rosnące zwłaszcza pośród starej zabudowy wiekowe drzewa są znacznych rozmiarów, przez to bytuje tam wiele ptaków charakterystycznych dla terenów parkowych i leśnych. W obszarze opracowania widziano w trakcie wizji terenowych takie gatunki, jak: gołąb grzywacz (*Columba palumbus*), sójka (*Garrulus glandarius*), kos (*Turdus merula*), drozd śpiewak (*Turdus philomelos*) i zięba (*Fringilla coelebs*), gawrony (*Corvus frugilegus*).

¹⁶ Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Praca zbiorowa, red. Kaczmarek M., Pędzwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013, 2014

Ptaki na pozostałych częściach obszaru opracowania, z uwagi na charakter ich zagospodarowania, reprezentowane są przede wszystkim przez gatunki pospolite na terenie całego miasta. Na terenach tych występują przedstawiciele gatunków synantropijnych awifauny, takich jak: gołąb miejski (*Columba livia f. urbana*), sroka (*Pica pica*), wróbel zwyczajny (*Passer domesticus*), mazurek (*Passer montanus*). W obszarze opracowania, zwłaszcza w miejscach wyrzucanych bioodpadów, można zaobserwować również kawkę zwyczajną (*Coloeus monedula*). Pośród zakrzewień bytują zarówno gatunki żywiące się szkodnikami roślin, jak i te, które żywią się owocami, w tym m.in.: szpaki (*Strunus vulgaris*), dzierlatki (*Galerida cristata*), kwiczoły (*Turdus pilaris*), sikorki bogatki (*Parus mjaor*), jemiołuszki zwyczajne (*Bombycilla garrulus*). Ostatnie z wymienionych gatunków widywane są najczęściej na terenach ogrodów działkowych i w pasie terenu przylegającym do ROD im. H. Sawickiej. Na pasach zieleni towarzyszących zabudowie i układowi komunikacyjnemu można zaobserwować licznie żerujące tam: gawrony (*Corvus frugilegus*) i wrony siwe (*Corvus corone*). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, większość wyżej wymienionych ptaków podlegają ochronie gatunkowej.

Warunki terenowe panujące na obszarze opracowania bardziej sprzyjają pojawianiu się gatunków ssaków o niewielkich rozmiarach, reprezentowanych głównie przez gatunki zaliczane do rzędu gryzoni (*Rodentia*) oraz ssaków owadożernych (*Insectivora*). W pobliżu zabudowań mogą pojawiać się zwierzęta, takie jak: mysz domowa (*Mus musculus*), mysz zaroślowa (*Apodemus sylvaticus*) i ryjówki (*Sorex sp.*). Na terenach ogrodów działkowych oraz na nieużytkach porośniętych roślinnością spontaniczną pojawić się mogą jeże (*Erinaceus europeus*), krety europejskie (*Talpa europaea*) i norniki (*Microtus sp.*). Te ostatnie szczególnie upodobały sobie powierzchnie gruntu w pobliżu ul. Miedzianej przy terenie ogrodów działkowych.

W niedalekiej odległości od granic obszaru projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu – tj. w odległości ok. 600 m od południowej granicy – położony jest Fort IX, wchodzący w skład obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Fortyfikacje w Poznaniu” (PLH300005). Forty są miejscami zimowania m.in. takich gatunków nietoperzy, jak: mopek (*Barbastellus barbastellus*) i nocek duży (*Myotis myotis*). Analizując różnorodność lokalnej flory i fauny nie można zatem wykluczyć napotkania żerujących nietoperzy pośród bardziej zadrzewionych i okresowo podmokłych obszarów projektu planu.

Przedstawiciele większych gatunków ssaków, takich jak dziki (*Sus scrofa*) napotkano podczas inwentaryzacji na nieogrodzonych terenach, przy wschodniej granicy projektu planu. Jednak należy zauważyć, że występowanie barier przestrzennych, takich jak tory kolejowe, ulice, ogrodzenia posesji, skutecznie ogranicza możliwość swobodnego przemieszczania się większych gatunków ssaków od strony terenów o większych walorach przyrodniczych, np. z terenów włączonych do południowego klina zieleni miasta Poznania.

2.8. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak obszar całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego.

Przeważającymi wiatrami w Poznaniu są wiatry z kierunku zachodniego, jednak ze względu na występowanie dość dużego akwenu wodnego i leśnego w części północnozachodniej miasta dominującym kierunkiem wiatru w tej części w 2018 roku był kierunek wschodni. Najrzadziej wiało z kierunków północnego i południowego. W 2018 r. dominowały wiatry, których średnia roczna prędkość wahała się od 3,1 do 5,1 m/s. Według rozkładu średnich miesięcznych prędkości wiatru w mieście, w 2018 r. najwyższe prędkości występowały w styczniu – 5,0 m/s, zaś najniższe w okresie letnim (sierpień – 3,1 m/s). Cisze i wiatry do 1,5 m/s występowały przez około 6,4% czasu w roku w całej strefie.

W strefie aglomeracja poznańska przeważają wpływy mas powietrza polarnomorskiego, napływającego z Oceanu Atlantyckiego. Znacznie mniejsze znaczenie mają masy powietrza polarno-kontynentalnego oraz zwrotnikowego. W 2018 r. najniższą średnią miesięczną temperaturę

zanotowano w lutym ($-3,2^{\circ}\text{C}$), a najwyższą w sierpniu ($20,7^{\circ}\text{C}$). Średnia roczna temperatura w całej strefie wynosiła $9,7^{\circ}\text{C}$, natomiast średnia roczna amplituda – $23,9^{\circ}\text{C}$.

Roczna suma opadów w rejonie Poznania wynosi około 500 mm. Najwyższe w ciągu 2018 roku były opady letnie (lipiec 88,1 mm). Najniższe opady wystąpiły w lutym (7,5 mm). Średnia miesięczna opadu w 2018 r. wyniosła 39,7 mm.

Poziom średniej miesięcznej wilgotności względnej powietrza na obszarze strefy aglomeracja poznańska w 2018 roku wyniósł 74%. Najbardziej wilgotnymi miesiącami były miesiące zimowe (styczeń, listopad i grudzień, odpowiednio 86, 84 i 90%), najmniejszą wilgotność zanotowano w sierpniu 61%.

Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

2.9. Jakość powietrza atmosferycznego

W obszarze projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu do głównych źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego zaliczyć należy istniejącą zabudowę mieszkaniową jednorodzinną ogrzewaną przez indywidualne systemy grzewcze, stanowiącą powierzchniowe źródło emisji oraz ciągi komunikacyjne, stanowiące liniowe źródła zanieczyszczeń.

Indywidualne instalacje grzewcze budynków, w zależności od rodzaju stosowanego paliwa (paliwa stałe, gazowe, płynne), generują różne ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, obejmujących m.in. tlenki siarki (głównie SO_2), tlenki azotu (NO_x), dwutlenek węgla (CO_2) oraz pyły o zróżnicowanym składzie frakcyjnym (w tym pył PM_{10} i pył $\text{PM}_{2,5}$).

Liniowe źródło zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego stanowi natomiast układ komunikacyjny obszaru, w tym szczególnie: ul. Hetmańska – droga publiczna klasy głównej ruchu przyspieszonego oraz ul. Głogowska – droga publiczna klasy zbiorczej, sąsiadujące bezpośrednio z obszarem opracowania.

Ruch samochodowy powoduje emisję do atmosfery szeregu zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach poruszających się pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych, SO_2 , NO_2 , CO oraz substancji pyłowych, powstających w wyniku ścierania nawierzchni jezdni i opon pojazdów. Poziom emisji zanieczyszczeń zależy w głównej mierze od czynników takich jak natężenie ruchu kołowego, jak i jego specyfiki.

Ze względu na brak punktów pomiarowych, zlokalizowanych w granicach projektu mpzp, analizę jakości powietrza atmosferycznego przeprowadzono na podstawie wykonywanej przez GIOŚ (Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu) rocznej oceny jakości powietrza dla poszczególnych stref, wyznaczonych w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska. Teren będący przedmiotem niniejszego opracowania znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska¹⁷.

Sporządzona za 2021 r. ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia została wykonana odrębnie dla 12 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), benzenu (C_6H_6), tlenku węgla (CO), ozonu (O_3), pyłu zawieszonego PM_{10} i zanieczyszczeń oznaczanych w pyłach PM_{10} : ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(α)pirenu (BaP), oraz pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$. Jej wyniki prezentuje poniższa tabela.

¹⁷ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2021, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2022r.

Tabela 1. Klasyfikacja strefy aglomeracja poznańska za rok 2021 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb (PM10)	As (PM10)	Cd (PM10)	Ni (PM10)	BaP (PM10)	PM2.5
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2022 r.

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM10, ołowiu oraz poziomu docelowego ozonu, arsenu, kadmu, niklu strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A. W przypadku pyłu PM2.5 strefę aglomeracja poznańska zaliczono również do klasy A. W roku 2021 stwierdzono natomiast przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu – strefę zaliczono do klasy C.

Obszar analizowanego projektu mpzp znajduje się w zasięgu obszarów przekroczeń na terenie strefy aglomeracja poznańska wyznaczonych w 2021 r. dla B(a)P.

Ze względu na występowanie w aglomeracji poznańskiej przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu PM10 oraz benzo(α)pirenu konieczne było podjęcie działań, których realizacja doprowadziłaby do zmniejszenia emisji wspomnianych zanieczyszczeń do poziomów pozwalających na dotrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego.

W latach ubiegłych, zgodnie z wymogami ustawowymi, opracowano programy naprawcze, wskazujące cele i działania jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, w tym:

- Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań z dnia 31 grudnia 2007 r.¹⁸,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.¹⁹,
- Program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.²⁰,
- Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10 z dnia 26 października 2015 r.²¹,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10 z dnia 24 czerwca 2019 r.²².

Obecnie dla strefy aglomeracja poznańska obowiązuje „Program Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”, zatwierdzony uchwałą Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.²³, opracowany z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Jego integralną część stanowi Plan Działań Krótkoterminowych (kod Programu PL3001PM10dBaPa_2018).

Podobnie jak w przypadku poprzednich dokumentów, Program ten określa szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P. Wśród nich wskazuje działania naprawcze związane z wprowadzaniem do mpzp odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P, w zakresie m.in.:

¹⁸ Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r., akt archiwalny

¹⁹ Uchwała Nr XXIX/561/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508, akt archiwalny)

²⁰ Uchwała Nr XXIX/566/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509, akt archiwalny)

²¹ Uchwała Nr XI/316/15 z dnia 26 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241, akt archiwalny)

²² Uchwała Nr IX/166/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 01.07.2019 r., poz. 6238, akt archiwalny)

²³ Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20.07.2020 r., poz. 5956

- układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta,
- wprowadzania zieleni izolacyjnej, w tym zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych,
- kształtowania zabudowy w sposób umożliwiający swobodny przepływ mas powietrza,
- stosowania odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej towarzyszącej zabudowie,
- tworzenia publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów,
- uwzględniania rozbudowy i kształtowania sieci ulic obwodowych powodujących eliminację lub ograniczenie ruchu tranzytowego, oraz umożliwiających uspokojenie ruchu w obszarach wewnątrz dzielnicowych, tworzenia stref ruchu pieszego i uspokojonego w szczególności na obszarze śródmieścia,
- wdrażania rozwiązań systemowych dedykowanych rozwojowi ruchu rowerowego i pieszego,
- umieszczania (w miarę możliwości) w planach miejscowych zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłowniczej) na indywidualne.

2.10. Klimat akustyczny

Analizowany obszar projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu obejmuje tereny położone w południowej części miasta Poznania, ograniczone: od strony zachodniej ul. Głogowską, ul. R. Dmowskiego i ul. Górecką, od strony północnej ul. Bosą, ul. J. Krauthofera i ul. Hetmańską, od strony wschodniej terenami kolejowymi i ul. Górecką, od strony południowej ul. Drużynową, terenami kolejowymi oraz terenem ogrodów działkowych (w obszarze opracowania znajduje się północna część ROD im. H. Sawickiej), przy czym ulice: Głogowska, Bosa, J. Krauthofera i Hetmańska – istotne dla obsługi komunikacyjnej tego obszaru – znalazły się poza granicami opracowania. W granicach projektu planu znalazły się natomiast – także istotne dla tej obsługi – następujące ulice: R. Dmowskiego i Górecka oraz Drużynowa, Miedziana, Daleka i Krzywa.

Obszar objęty granicami projektu planu charakteryzuje się zróżnicowanym zagospodarowaniem. W części centralnej oraz północnej, południowej i wschodniej zlokalizowana jest przede wszystkim zabudowa magazynowo-przemysłowa, usługowa i usługowo-handlowa (m.in. centrum handlowe „Panorama”) oraz zabudowa gospodarczo-garażowa, a także nieużytki. Tereny te nie wymagają ochrony akustycznej w środowisku. W części zachodniej dominuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i jednorodzinna oraz mieszkaniowo-usługowa. Są tam też zlokalizowane: Dom Studencki „Atol” (przy ul. A. Andrzejewskiego) oraz Przedszkole Nr 8 (przy ul. Borej 16).

Przez obszar projektu planu biegnie napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV – centralnie południkowo i w południowej części również równoleżnikowo, fragmentami po terenach niezabudowanych.

Otoczenie projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu stanowią:

- od strony zachodniej, za ul. Głogowską z linią tramwajową – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna oraz zabudowa usługowa i usługowo-handlowa,
- od strony północno-zachodniej, wzdłuż ul. Borej i ul. R. Dmowskiego – przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
- od strony północnej, powyżej ul. J. Krauthofera – nieużytki, a powyżej ul. Hetmańskiej – tereny kolejowe,
- od strony wschodniej – tereny kolejowe,
- od strony południowo-wschodniej i południowej, poniżej ul. Drużynowej – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- od strony południowej – nieużytki i południowa część terenu ogrodów działkowych ROD im. H. Sawickiej.

Spośród terenów znajdujących się obecnie w obszarze projektu planu oraz w jego bezpośrednim otoczeniu, ochroną akustyczną w środowisku objęte są tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zlokalizowane wzdłuż ulic: Krzywa, Daleka, Bosa, R. Dmowskiego, J. Krauthofera, Drużynowa i Górecka, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego (czyli Dom Studencki „Atol”), zlokalizowane wzdłuż ulic: Głogowska, Krzywa, Bosa i R. Dmowskiego oraz przy ul. A. Andrzejewskiego, teren zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży (czyli Przedszkole Nr 8) przy ul. Bosej 16, a także teren ogrodów działkowych – ROD im. H. Sawickiej (częściowo w granicach projektu planu).

W związku z istniejącym zagospodarowaniem i użytkowaniem terenów w obszarze projektu planu, obecnie zlokalizowane w granicach opracowania tereny zabudowy mieszkaniowej i zamieszkania zbiorowego, teren usług oświaty oraz teren ogrodów działkowych podlegają ochronie akustycznej w środowisku zewnętrznym – na podstawie przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*²⁴ oraz rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku²⁵ – odpowiednio jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zabudowy zamieszkania zbiorowego, tereny mieszkaniowo-usługowe, tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.

Dopuszczalne maksymalne wartości wskaźników hałasu, stosowanych w akustyce środowiska w przypadku oddziaływania hałasu komunikacyjnego – samochodowego, tramwajowego i kolejowego, dla długookresowych średnich poziomów tego rodzaju hałasów, wyznaczonych w ciągu wszystkich dób w roku, wynoszą dla istniejących w granicach opracowania: terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży – $L_{DWN}^* = 64$ dB i $L_N^* = 59$ dB, a dla pozostałych terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, terenów mieszkaniowo-usługowych oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (ogrodów działkowych) – $L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku oraz przedziale czasu odniesienia równym wszystkim porom nocy, czyli w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej, przy czym w przypadku terenów ogrodów działkowych, które nie są wykorzystywane w porze nocnej z założenia – zgodnie z ich funkcją, nie obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku dla pory nocnej.

W celu oceny warunków akustycznych w środowisku – w obszarze projektu planu, analizowano zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego, hałasu tramwajowego oraz hałasu kolejowego, wyrażone za pomocą wskaźników L_{DWN} i L_N , odpowiednio dla pory dzieńno-wieczorno-nocnej oraz pory nocnej, zdefiniowane dla obserwatora zlokalizowanego na wysokości referencyjnej ok. 4 m powyżej poziomu terenu (według wymagań obowiązującego wówczas rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania²⁶) – na podstawie dokumentacji najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022*²⁷.

Zasięgi oddziaływania hałasu komunikacyjnego zilustrowano w niniejszej prognozie:

- na załączniku nr 2 – dla hałasu samochodowego od ulic: Głogowska, Krzywa, Miedziana (na odcinku między ul. Krzywą i ul. Daleką), R. Dmowskiego, J. Krauthofera, Górecka i Hetmańska (dokumentacja mapy jw. nie zawiera informacji o oddziaływaniu hałasu samochodowego od ulic: Daleka, Drużynowa, Miedziana (na pozostałym odcinku od południowej granicy projektu planu do ul. Krzywej)),
- na załączniku nr 3 – dla hałasu tramwajowego (od tras w ul. Głogowskiej i ul. Hetmańskiej),
- na załączniku nr 4 – dla hałasu kolejowego (od tras kolejowych zorientowanych południkowo i równoleżnikowo, biegnących w sąsiedztwie obszaru projektu planu).

²⁴ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity z późn. zm.)

²⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

²⁶ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania (Dz. U. z 2021 r., poz. 1325)

²⁷ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego ilustruje załącznik nr 2. Ulica Głogowska, która nie jest objęta granicami projektu planu, oddziałuje na budynki mieszkalne wielorodzinne – na odcinku od południowej granicy opracowania do ul. Krzywej oddzielone od niej ekranem akustycznym, oraz bezpośrednio na budynki mieszkalne wielorodzinne i mieszkalno-usługowe – na odcinku od ul. Krzywej do ul. Borej.

Pierwszy odcinek – biegnący częściowo na wiadukcie – osłonięty jest przezroczystym ekranem akustycznym, który gwarantuje, że poziomy hałasu samochodowego nie przekraczają na granicy terenu zabudowy wartości dopuszczalnych w środowisku, tj. $L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w porze dzień-noć oraz w porze nocnej, a na linii zabudowy zapewnia warunki akustyczne na poziomie odpowiednio – ok. $L_{DWN} = 62-64$ dB i ok. $L_N = 52-55$ dB. Dopiero w rejonie skrzyżowania z ul. Krzywą, gdzie ekranu już nie ma, robi się głośniejsze, i na szczycie budynku przy ul. Krzywej poziomy hałasu rośnie aż do wartości odpowiednio – ok. $L_{DWN} = 76$ dB i ok. $L_N = 68$ dB, powodując znaczne przekroczenia wartości dopuszczalnych – o ok. $\Delta L_{DWN} = 8$ dB w porze dzień-noć oraz o ok. $\Delta L_N = 9$ dB w porze nocnej.

Dalej w kierunku miasta nie ma już ekranu i hałas samochodowy na odcinku ul. Głogowskiej od ul. Krzywej do ul. Borej, kształtuje się na linii zabudowy na poziomie odpowiednio – ok. $L_{DWN} = 71-70$ dB i ok. $L_N = 62-60$ dB, przekraczając wartości dopuszczalne – o ok. $\Delta L_{DWN,N} = 3$ dB w porze dzień-noć oraz w porze nocnej.

Hałas samochodowy z ul. Głogowskiej oddziałuje także na budynki mieszkalno-usługowe zlokalizowane bezpośrednio wzdłuż ul. Borej, w granicach opracowania – po jej południowej stronie, następującymi poziomami – ok. $L_{DWN} = 71-55$ dB i ok. $L_N = 62-50$ dB, odpowiednio w porze dzień-noć oraz w porze nocnej. Ruch samochodowy na ul. Borej nie został zilustrowany w najnowszej *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022*²⁸.

Warunki akustyczne w środowisku na terenie Przedszkola Nr 8 uznano w związku z powyższym za spełniające wymagane standardy akustyczne w środowisku.

Hałas samochodowy z ul. Głogowskiej wpływa również na warunki akustyczne występujące na ul. Krzywej.

Wysokie poziomy hałasu samochodowego z ul. Głogowskiej oraz znaczące wartości przekroczeń poziomów dopuszczalnych w otaczającej ją zabudowie oznaczają, że już obecnie powinny być realizowane działania przeciwhałasowe dla tej ulicy. Działania takie zostały przewidziane w ostatnim, obowiązującym jeszcze *Programie ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania*²⁹.

Dla odcinka ul. Głogowskiej między ul. Krzywą i ul. Palacza ustalono w programie jw. – jako „Proponowane działania przeciwhałasowe Programu w perspektywie średniookresowej” – działania dotyczące „wymuszenia ograniczenia prędkości pojazdów do wartości wynikających z kodeksu drogowego ..., w szczególności w porze nocnej, oraz obniżenia dopuszczalnej prędkości w porze nocnej”, które oznaczają np. monitoring prędkości pojazdów, sterowanie sygnalizacją świetlną, zmianę organizacji ruchu (m.in. zwężenie pasów ruchu), budowę progów zwalniających, poduszek berlińskich, wyniesionych przejść dla pieszych, wyniesionych skrzyżowań, szykan drogowych, egzekucję prędkości ruchu pojazdów fotoradarami, kontrolę prędkości przez policję, tablice informacyjne.

Efekty wdrożenia tych działań można już potwierdzić porównując wyniki badań akustycznych z poprzedniej *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*³⁰ z obecnymi, przedstawionymi w najnowszej *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022*³¹, bo dla omówionych wyżej ulic zaobserwowano spadek poziomu hałasu samochodowego przede wszystkim w porze nocnej – o ok. $\Delta L_N = 3-4$ dB.

Ulica Krzywa znajduje się w granicach opracowania projektu planu i oddziałuje na budynki mieszkalne wielorodzinne i mieszkalno-usługowe oraz na budynki mieszkalne jednorodzinne, rozmieszczone przede wszystkim wzdłuż linii zabudowy. Na pierwszym odcinku od ul. Głogowskiej

²⁸ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

²⁹ Uchwała Nr LXIX/1253/VII/2018 Rady Miasta Poznania z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 4 lipca 2018 r., poz. 5498)

³⁰ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

³¹ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

do ul. A. Andrzejewskiego hałas samochodowy jest znacznie wyższy niż dalej – do ul. Miedzianej, i kształtuje się na poziomie wartości odpowiednio: na granicy terenów zabudowy – ok. $L_{DWN} = 68-65$ dB i ok. $L_N = 58-56$ dB, a wzdłuż linii zabudowy – ok. $L_{DWN} = 67-65$ dB i ok. $L_N = 57-55$ dB. Na odcinku od ul. A. Andrzejewskiego do ul. Metalowej hałas samochodowy spada odpowiednio o ok. $\Delta L_{DWN,N} = 2-3$ dB, a dalej do ul. Miedzianej hałas jest jeszcze mniejszy i wynosi odpowiednio: na granicy terenów zabudowy – ok. $L_{DWN} = 60-62$ dB i ok. $L_N = 54-55$ dB, a wzdłuż linii zabudowy – ok. $L_{DWN} = 61$ dB i ok. $L_N = 54$ dB. Oznacza to, że warunki akustyczne wzdłuż ul. Krzywej w większości spełniają wymagane standardy akustycznych w środowisku.

Ulica Krzywa nie jest ujęta w obowiązującym jeszcze *Programie ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania*³². Niemniej, z porównania wyników badań akustycznych przedstawionych w najnowszej *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022*³³, z wynikami z poprzedniej *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*³⁴ wynika znaczna poprawa warunków akustycznych wokół tej ulicy – do ok. $\Delta L_{DWN,N} = 5$ dB, w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej.

Odcinek ul. Miedzianej, od ul. Krzywej do ul. R. Dmowskiego, charakteryzują jeszcze niższe wartości poziomów hałasu samochodowego, opisane wyżej dla ostatniego odcinka ul. Krzywej. Poziomy hałas samochodowego wzdłuż granicy terenu komunikacji kształtują się na poziomie wartości – ok. $L_{DWN} = 62-63$ dB i ok. $L_N = 53$ dB, a wzdłuż linii zabudowy (usługowej – firma DALPO) – ok. $L_{DWN} = 62$ dB i ok. $L_N = 52$ dB (także mniej o ok. $\Delta L_{DWN,N} = 5$ dB niż 5 lat wcześniej), w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej niż 5 lat wcześniej).

Ulicę R. Dmowskiego w granicach projektu planu – na odcinku od ul. Miedzianej do ul. J. Krauthofera, otaczają obecnie przede wszystkim nieliczne budynki mieszkalne wielorodzinne (głównie poza planem – na odcinku od ul. Górki do ul. J. Krauthofera) oraz budynki mieszkalno-usługowe, a charakteryzują jej otoczenie nawet korzystniejsze warunki akustyczne w środowisku niż występujące wzdłuż ul. Miedzianej. Wzdłuż granicy terenu komunikacji poziomy hałas samochodowego kształtują się na poziomie wartości – ok. $L_{DWN} = 60$ dB i ok. $L_N = 52$ dB, a wzdłuż linii zabudowy – ok. $L_{DWN} = 58-59$ dB i ok. $L_N = 51$ dB, poza rejonem skrzyżowania z ul. J. Krauthofera, gdzie poziom hałasu jest wyższy odpowiednio – o ok. $\Delta L_{DWN} = 8$ dB oraz o ok. $\Delta L_N = 5$ dB. W żadnym miejscu nie są jednak przekroczone standardy akustyczne w środowisku, wymagane dla terenów zabudowy mieszkaniowej, nawet jednorodzinnej.

Otoczenie ul. J. Krauthofera – na odcinku od ul. R. Dmowskiego do ul. Góreckiej, która nie znajduje się w granicach opracowania, stanowią tereny zabudowy usługowej i usługowo-handlowej, nie wymagające zapewnienia standardów akustycznych w środowisku. Wyjątek stanowi dwukondygnacyjny budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. J. Krauthofera 50. Na wysokości tego budynku warunki akustyczne kształtują się obecnie na poziomie ok. $L_{DWN,N} = 62/52$ dB, odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej, nie przekraczając wartości dopuszczalnych.

W granicach projektu planu znajduje się natomiast odcinek ul. Góreckiej – od południowej granicy opracowania do ul. J. Krauthofera, i dalej do ul. Hetmańskiej. W jej otoczeniu znajdują się obecnie głównie tereny nie wymagające ochrony akustycznej w środowisku. Wyjątek stanowią dwa tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz mieszkaniowo-usługowej.

Wzdłuż południowego fragmentu odcinka ul. Góreckiej – w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej zlokalizowanej pomiędzy ulicami Drużynową i Małą (poza granicami opracowania) – poziomy hałas samochodowego z ul. Góreckiej wynoszą: na granicy terenów zabudowy – ok. $L_{DWN} = 65-66$ dB oraz ok. $L_N = 56-57$ dB, a na linii zabudowy – ok. $L_{DWN,N} = 65/56$ dB, odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej. Oznacza to, że standardy akustyczne w środowisku wymagane dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ($L_{DWN}^* = 64$ dB

³² Uchwała Nr LXIX/1253/VII/2018 Rady Miasta Poznania z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 4 lipca 2018 r., poz. 5498)

³³ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

³⁴ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

i $L_N^* = 59$ dB) przekroczone są tylko na granicy tych terenów zabudowy – ok. $\Delta L_{DWN} = 1-2$ dB, w porze dzienno-wieczorno-nocnej.

Z kolei, wzdłuż północnego fragmentu odcinka ul. Góreckiej – w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami – przy ul. Dwatory, poziomy hałasu od ul. Góreckiej wynoszą odpowiednio: od strony zachodniej, na granicy terenów zabudowy – ok. $L_{DWN} = 66-67$ dB oraz ok. $L_N = 59$ dB, a na linii zabudowy – ok. $L_{DWN} = 65-66$ dB i ok. $L_N = 57-58$ dB, natomiast od strony północnej (od odcinka ul. Góreckiej, który znajduje się już poza obszarem opracowania), poziomy te wynoszą: na granicy terenów zabudowy – ok. $L_{DWN} = 62-64$ dB oraz ok. $L_N = 54$ dB, a na linii zabudowy – ok. $L_{DWN,N} = 62/53$ dB. Oznacza to, że standardy akustyczne w środowisku wymagane dla tych terenów mieszkaniowo-usługowych ($L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB) nie są nigdzie przekroczone.

Ulica Górecka oddziałuje również na teren zagospodarowany obecnie zabudową usługową i usługowo-handlową oraz magazynowo-przemysłową – położony pomiędzy ulicami Górecką i Hetmańską oraz terenem kolejowym. Na granicy tego terenu poziomy hałasu samochodowego z ul. Góreckiej osiągają wartości ok. $L_{DWN,N} = 68/58$ dB, odpowiednio w porze dzienno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej.

Ulica Hetmańska oddziałuje na teren opisany wyżej poziomami hałasu samochodowego o wartościach odpowiednio: wzdłuż granicy terenu zabudowy – ok. $L_{DWN} = 74$ dB oraz ok. $L_N = 66$ dB, a wzdłuż linii zabudowy – ok. $L_{DWN} = 71$ dB i ok. $L_N = 62-63$ dB.

Oddziaływanie hałasu tramwajowego, zilustrowane na załączniku nr 3, dotyczy linii tramwajowych zlokalizowanych poza granicami opracowania, prowadzonych w ul. Głogowskiej oraz ul. Hetmańskiej.

Hałas tramwajowy z ul. Hetmańskiej oddziałuje obecnie na teren zabudowy opisany wyżej następującymi poziomami: wzdłuż granicy terenu – ok. $L_{DWN} = 58$ dB oraz ok. $L_N = 50$ dB, a wzdłuż linii zabudowy – ok. $L_{DWN} = 56$ dB i $L_N < 50$ dB, odpowiednio w porze dzienno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej. Wartości te są niższe o ok. $\Delta L_{DWN,N} = 15$ dB od hałasu samochodowego i dlatego nie wpływają na całkowitą wartość hałasu komunikacyjnego od źródeł z ul. Hetmańskiej.

Hałas tramwajowy z ul. Głogowskiej oddziałuje na zabudowę mieszkaniową wielorodzinną oraz mieszkaniowo-usługową, zlokalizowaną bezpośrednio wzdłuż ulicy, na odcinku od ul. Krzywej do ul. Bosej, następującymi poziomami – ok. $L_{DWN} = 65-66$ dB oraz ok. $L_N = 50-51$ dB. Poziomy te są niższe od poziomów hałasu samochodowego z tej ulicy o ok. $\Delta L_{DWN} = 6-7$ dB w porze dzienno-wieczorno-nocnej oraz o ok. $\Delta L = 10-11$ dB w porze nocnej, przez co także nie wpływają na całkowitą wartość hałasu komunikacyjnego od źródeł z ul. Głogowskiej. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna zlokalizowana na odcinku ul. Głogowskiej od południowej granicy opracowania do ul. Krzywej, zasłonięta ekranem akustycznym oraz konstrukcją wiaduktu drogowego, jest całkowicie chroniona przed hałasem tramwajowym.

Oddziaływanie hałasu kolejowego, zilustrowane na załączniku nr 4, dotyczy źródeł zagrożeń akustycznych związanych z linią kolejową nr 03 Warszawa – Kunowice, w ciągu międzynarodowej linii E20 Moskwa – Berlin (o przebiegu równoleżnikowym), oraz przede wszystkim linii nr 271 (E59 z linią nr 351) Wrocław Główny – Poznań Główny oraz linii nr 272 Kluczbork – Poznań Główny (obie o przebiegu południkowym).

Hałas kolejowy od wszystkich linii jw. nie oddziałuje ponadnormatywnie na tereny zabudowy mieszkaniowej zlokalizowane w obszarze projektu planu.

Linia kolejowa nr 03 oddziałuje obecnie jedynie nieznacznie na północną część terenu ogrodów działkowych ROD im. H. Sawickiej (w granicach opracowania) oraz tereny magazynowo-przemysłowe, znajdujące się w południowej części projektu planu, poniżej ul. Drużynowej.

Zasięgi oddziaływania hałasu kolejowego na terenie ogrodów działkowych ograniczają izolinie $L_{DWN} = 55$ dB oraz $L_N = 50$ dB, odpowiednio w porze dzienno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej, o najniższych wartościach wymaganych do zilustrowania na mapach akustycznych – na podstawie

aktualnego rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania³⁵. Hałas kolejowy nie przekracza zatem dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku w północnej części terenu ROD – w porze dzień-noć (L_{DWN}^{*} = 68 dB) oraz w porze nocnej (L_N^{*} = 59 dB), chociaż w porze nocnej zapewnienie komfortu akustycznego nie jest wymagane.

Linie kolejowe nr 271 oraz nr 272 oddziałują na wschodnią część obszaru opracowania projektu planu (wzdłuż wschodnich granic planowanych terenów zabudowy) – poziomami hałasu o wartościach nie przekraczających żadnych dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku: od ok. L_{DWN,N} = 67/58 dB – w rejonie ul. Hetmańskiej, oraz ok. L_{DWN,N} = 64/52 dB – na wysokości ul. J. Krauthofera, do ok. L_{DWN} = 60-62 dB i ok. L_N = 52-54 dB – w części południowej wschodniej granicy obszaru opracowania, odpowiednio w porze dzień-noć oraz w porze nocnej.

Tereny znajdujące się w zasięgu oddziaływania hałasu kolejowego są obecnie w zasadzie niezagospodarowane – poza ich częścią północną, będącą również pod wpływem hałasu samochodowego z ul. Hetmańskiej. Standardów akustycznych w środowisku dla terenów zlokalizowanych we wschodniej części obszaru opracowania nie definiuje się.

Mimo prowadzonej w obszarze projektu planu działalności usługowej i usługowo-handlowej oraz użytkowania terenów składowo-magazynowych, nie odnotowano skarg na oddziaływanie hałasu związanego z taką funkcją terenów.

W przypadku uciążliwego akustycznie oddziaływania hałasu związanego z usługami i działalnością jw., emitowanego np. przez tzw. pozostałe obiekty i działalność będącą źródłem hałasu – na podstawie rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku³⁶ (w tym m.in. obiekty i urządzenia techniczne elektroenergetyczne, agregaty prądotwórcze, stacje redukcyjne, czerpnie i wyrzutnie wentylatorów, transport wewnętrzny) – maksymalne dopuszczalne długookresowe średnie poziomy tego rodzaju hałasu wynoszą odpowiednio: dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – L_{DWN}^{*} = 50 dB i L_N^{*} = 40 dB, oraz dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, terenów mieszkaniowo-usługowych oraz terenów ogrodów działkowych – L_{DWN}^{*} = 55 dB i L_N^{*} = 45 dB, w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku oraz przedziale czasu odniesienia równym wszystkim porom nocy, przy czym w przypadku terenów ogrodów działkowych, nie obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu dla pory nocnej.

Przez obszar projektu planu biegnie odcinek napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV, która potencjalnie może mieć wpływ na zabudowę i ludzi przebywających w budynkach oraz na jej otoczenie.

W przypadku oddziaływania akustycznego, ale także oddziaływania elektromagnetycznego, przedmiotowego odcinka linii elektroenergetycznej WN 110 kV, biegnącej centralnie południkowo oraz równoleżnikowo w południowej części przez obszar projektu planu, zagrożenie to nie występuje na niezabudowanych terenach nieużytków, terenach komunikacji oraz terenach zieleni nieurządzonej. W przypadku przebiegu tych linii po terenach zabudowanych oraz we wschodniej części terenu ogrodów działkowych ROD im. H. Sawickiej uznano, że wymagane standardy akustyczne w środowisku oraz parametry elektromagnetyczne są zapewnione, bo musiały być spełnione w czasie powstawania tych odcinków linii lub powstawania otaczającej je zabudowy oraz użytkowania terenów, oraz że taki sposób zagospodarowania terenów funkcjonuje tu już od lat i nie są znane skargi na ich uciążliwe oddziaływanie, co wydaje się zgodne z wiedzą wynikającą z lektury literatury fachowej^{37,38,39}.

³⁵ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania (Dz. U. z 2021 r., poz. 1325)

³⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

³⁷ Ocena hałasu emitowanego przez linie elektroenergetyczne i niektóre inne obiekty energetyczne, T. Wszołek, AGH, Katedra Mechaniki i Wibroakustyki, Kraków – Spotkanie Grupy Roboczej ds. Hałasu, Bydgoszcz, sierpień 2013

³⁸ Ochrona środowiska – Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące. Wybrane zagadnienia, Zeszyt Nr 20, Centralny Ośrodek Doskonalenia Kadr Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Dębe, 1992

Ponadto, badania poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku, prowadzone w skali globalnej dla napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska⁴⁰, nie wykazują takich zagrożeń na terenie miasta Poznania.

Natomiast, w niesprzyjających warunkach atmosferycznych – przy bardzo dużej wilgotności powietrza (deszcz, mgła, mokry śnieg) – może być słyszalny charakterystyczny szum (związany z tzw. ulotem elektrycznym), bezpośrednio pod tymi liniami oraz w ich najbliższym otoczeniu.

W przypadku oddziaływania na środowisko napowietrznej linii elektroenergetycznej WN 110 kV obowiązują następujące wymagania dotyczące emisji hałasu. Maksymalne dopuszczalne długotrwałe średnie poziomy tego rodzaju hałasu wynoszą dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego oraz terenów mieszkaniowo-usługowych czy terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (tereny ogrodów działkowych) – $L_{DWN}^* = 50$ dB i $L_N^* = 45$ dB, w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku oraz przedziale czasu odniesienia równym wszystkim porom nocy, przy czym w przypadku – jak wyżej – terenów ogrodów działkowych, nie obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu dla pory nocnej.

Ponadto, na obszar opracowania nie oddziałuje hałas przemysłowy oraz hałas lotniczy z lotniska cywilnego Poznań-Ławica oraz lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny.

Podsumowując należy stwierdzić, że w stanie istniejącym – na podstawie najnowszej dokumentacji *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*⁴¹ – na obszarze projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu występują problemy akustyczne w środowisku, istotne z punktu widzenia opracowywanego mpzp, związane głównie z oddziaływaniem hałasu samochodowego z ul. Głogowskiej.

W stanie istniejącym, zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i zamieszkania zbiorowego oraz zabudowa mieszkaniowo-usługowa – zlokalizowane przede wszystkim z zachodniej części tego obszaru, znajdują się pod wpływem oddziaływania hałasu samochodowego z ul. Głogowskiej i ul. Krzywej, w tym wartości ponadnormatywnych z ul. Głogowskiej (która znajduje się poza planem). Z kolei hałasem samochodowym z ul. Hetmańskiej (także poza planem) skażony jest teren projektu planu najbardziej wysunięty w kierunku północnym. Natomiast południowy odcinek ul. Góreckiej (który objęty jest granicami opracowania) oddziałuje ponadnormatywnie na rozmieszczoną wzdłuż niego, ale poza planem, zabudowę mieszkaniową jednorodzinną pomiędzy ul. Drużynową i ul. Małą,

Na obszar opracowania oddziałuje też nieznacznie hałas tramwajowy oraz nie oddziałuje hałas przemysłowy, a także hałas lotniczy.

Ponadto, przez obszar projektu planu – w jego południowej części przechodzi napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV.

2.11. Jakość wód

Wody powierzchniowe

Obszar projektu mpzp położony jest w zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579). Zgodnie z informacjami zawartymi w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”⁴², ww. JCWP określona została jako silnie zmieniona część wód, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, która aktualnie przedstawia zły stan chemiczny wód. Dla ww. JCWP określono cel środowiskowy, jakim jest osiągnięcie do 2021 r. dobrego stanu chemicznego oraz dobrego potencjału ekologicznego, umożliwiającego migrację organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego – Warty w obrębie JCWP.

³⁹ Oddziaływanie stacji i linii elektroenergetycznych o napięciu do 110 kV włącznie na środowisko – Zeszyt 2: Oddziaływanie akustyczne, Część 2: Zasięg oddziaływania akustycznego linii i stacji elektroenergetycznych na środowisko; Instytut Energetyki, Zakład Wysokich Napięć, Warszawa 1993

⁴⁰ Ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017-2019 w województwie wielkopolskim, GIOŚ, Poznań, czerwiec 2020

⁴¹ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

⁴² Dz. U. z 2016 r., poz. 1967

Zgodnie z ostatnimi wynikami badań zebranymi dla powyższej zlewni w punkcie pomiarowo-kontrolnym Poznań-Mściszewo (kod PLO2S0501_3282), JCWP Warta od Kopli do Cybiny została następująco skwalifikowana:

- w klasie elementów biologicznych – 4 (2020 r.)⁴³,
- w klasie elementów fizykochemicznych – >2 (2020 r.)⁴⁴,
- klasyfikacja potencjału ekologicznego – 5, zły potencjał ekologiczny (2017 r.)⁴⁵,
- klasyfikacja stanu chemicznego - stan chemiczny zły (2019 r.)⁴⁶,
- ocena stanu jcwp – zły stan wód (2019)⁴⁷.

Wody podziemne

W celu przeanalizowania jakości wód podziemnych posłużono się wynikami oceny jakości wód podziemnych prowadzonej dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Zgodnie z podziałem na 172 JCWPd, obszar całego Poznania zlokalizowany jest w zasięgu granic JCWPd nr 60.

Według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, celem środowiskowym dla JCWPd nr 60 jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody te nie są zagrożone nieosiągnięciem ww. celu.

W 2016 r. stan chemiczny wód JCWPd nr 60 został oceniony jako słaby, natomiast stan ilościowy jako dobry⁴⁸, natomiast w 2019 r. zarówno stan ilościowy, jak i stan chemiczny oceniono jako dobry⁴⁹.

W 2020 roku Państwowy Instytut Badawczy w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przeprowadził monitoring operacyjny stanu chemicznego wybranych jednolitych części wód podziemnych. Na podstawie analizy wyników badań wyznaczono klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych⁵⁰. Zgodnie z tymi badaniami, w 2020 r. JCWPd nr 60 uzyskała II klasę jakości (wody dobrej jakości)⁵¹.

Analizując jakość wód podziemnych podkreślić należy znaczenie wpływu charakterystyki utworów izolujących poziomy wodonośne, szczególnie w odniesieniu do kształtowania jakości wód głównych poziomów użytkowych. W przypadku terenów, w obrębie których głównym poziomem użytkowym jest miocenijski poziom zbiornika wielkopolskiego, stopień zagrożenia zanieczyszczeniem wód podziemnych określany jest jako niski – czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń przekracza 100 lat⁵² (nadkład stanowią słabo przepuszczalne gliny oraz kompleks ilów poznańskich).

2.12. Dziedzictwo kulturowe

W granicach obszaru objętego granicami projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu zlokalizowane są trzy znane stanowiska archeologiczne, oznaczone jako: AZP 53-27/48 – cmentarzysko z IV okresu epoki brązu, AZP 53-27/97, AZP 53-27/54 – osada neolityczna (zgodnie z informacjami przekazanymi przez Miejskiego Konserwatora Zabytków).

Ponadto na terenie objętym projektem planu znajdują się budynki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, zgodnie z Zarządzeniem nr 840/2019/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17 października 2019 r. w sprawie przyjęcia *Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Poznania*. Budynki te podlegają ochronie poprzez zachowanie ich elewacji frontowych, kątów nachylenia połaci dachowych, kompozycji elewacji oraz historycznego detalu architektonicznego.

⁴³ Klasyfikacja wskaźników jakości jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w roku 2020 – tabela, GIOŚ, <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>
j.w.

⁴⁵ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ, <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

⁴⁶ j.w.

⁴⁷ J.w.

⁴⁸ <https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>

⁴⁹ wg „Raportu z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019”, PiG, PIB, Warszawa, listopad 2020

⁵⁰ Klasyfikacja ustalona zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)

⁵¹ <http://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2020.html>

⁵² Objasnienia do arkusza mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych „HYDROCONSULT” Sp. z o.o., Warszawa 2000

W granicach projektu planu zachowały się również (wskazane do ochrony przez MKZ) pozostałości torowiska, nasypów i innych elementów infrastruktury staroberlińskiej linii kolejowej.

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu nie znajdują się tereny objęte obszarowymi formami ochrony przyrody, ustanowionymi w oparciu o ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, takie jak: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000.

Pośród fortów włączonych do obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005 położone są – Fort IX, oddalony od granicy projektu mpzp o ok. 600 m i Fort VIIa, oddalony od granicy projektu o ok. 900 m. Cały obszar „Fortyfikacje w Poznaniu” obejmuje kompleks XIX-wiecznych budowli fortecznych – 18 fortów (głównych I-IX i pośrednich Ia-IXa), Cytadelę (dawny fort Winiary), a także schrony zlokalizowane przy ul. Mazowieckiej, przy ul. Wojska Polskiego oraz na terenie parku Sołackiego – w sumie 22 obiekty⁵³.

Obszar Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” został powołany w celu ochrony miejsc zimowania nietoperzy, w tym w szczególności mopka zachodniego (*Barbastella barbastellus*), nocka łydkowłosego (*Myotis dasycneme*), nocka Bechsteina (*Myotis bechsteinii*) oraz nocka dużego (*Myotis myotis*) – gatunków wskazanych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej⁵⁴. Natomiast lista przedmiotów ochrony dla tego obszaru została zweryfikowana i zmniejszona do dwóch gatunków – 1308 mopka *Barbastella barbastellus* i 1324 nocka dużego *Myotis myotis*⁵⁵.

Działania wskazywane jako główne zagrożenia dla właściwego zachowania siedlisk nietoperzy w obrębie ww. obszaru Natura 2000 dotyczą zasad funkcjonowania samych obiektów fortecznych i nie są bezpośrednio związane ze sposobem zagospodarowania terenów położonych w ich dalszym sąsiedztwie. Obszar analizowanego projektu mpzp nie posiada bezpośredniego powiązania przyrodniczego z ww. obszarem Natura 2000, w związku z czym realizacja ustaleń projektu planu nie powinna powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na przedmiot ochrony oraz integralności obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005.

Na omawianym obszarze nie występują pozostałe obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów prawa, np. lasy, obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, strefy ochronne ujęć wody, obszary ciche w aglomeracji. Omawiany obszar nie jest zlokalizowany w zasięgu obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Biorąc powyższe pod uwagę, nie stwierdzono występowania ograniczeń w realizacji założeń projektu mpzp, wynikających z występowania na omawianym obszarze wyżej wskazanych obszarów, dla których przepisy odrębnie definiują zakazy i ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu.

Z uwagi natomiast na bytowanie na obszarze projektu mpzp dziko występujących gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową, o których była mowa w rozdziale 2.7 prognozy, realizacja zarówno ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań inwestycyjnych musi uwzględniać zakazy, ustanowione w stosunku do zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną (ściłą lub częściową) w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt⁵⁶. W związku z powyższym, obowiązują wobec nich liczne zakazy, wymienione w §6 rozporządzenia, w tym: umyślnego zabijania, umyślnego okaleczania i chwytania, umyślnego niszczenia form rozwojowych, transportu, chowu, zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania ich okazów, niszczenia siedlisk oraz ostoji, będących obszarem ich rozrodu, wychowu młodych,

⁵³ Standardowy Formularz Danych (<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewnatura2000.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH300005.H>)

⁵⁴ Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa)

⁵⁵ Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Fortyfikacje W Poznaniu PLH300005, Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 maja 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2018 r., poz. 4260)

⁵⁶ Dz. U. z 2016, poz. 2183

odpoczynku, migracji i żerowania, niszczenia, usuwania oraz uszkodzania zimowisk i innych schronień, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany oraz darowizny ich okazów, wwożenia z zagranicy oraz wywożenia poza granicę państwa ich okazów, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego, umyślnego płoszenia lub niepokojenia, a także fotografowania, filmowania oraz obserwacji, mogących powodować ich płoszenie i niepokojenie. W stosunku do chronionych gatunków ptaków wprowadza się zakaz umyślnego płoszenia i niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

Powyższe zakazy trzeba respektować zarówno podczas realizacji ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań prowadzonych na obszarze bytowania chronionego gatunku. Natomiast w przypadku konieczności podjęcia działań inwestycyjnych, które będą powodowały naruszenie obowiązujących zakazów, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie są one szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt, niezbędne będzie uzyskanie zezwolenia na czynności podlegające zakazom, wydawane przez właściwe organy ochrony środowiska.

Kolejnym zagadnieniem, jakie należy zawsze uwzględniać przy projektowaniu terenów przeznaczonych pod zabudowę jest ich zabezpieczenie przed nadmiernym uszczelnianiem powierzchni ziemi. Jest to szczególnie istotne dla przeciwdziałania zaburzeniu obiegu wód w środowisku, ograniczeniu odnawialności zasobów wodnych na skutek zbyt intensywnego uszczelniania powierzchni ziemi, przyspieszenia odprowadzania wód za pośrednictwem sieci kanalizacyjnych, a także pogarszaniu warunków do zachowania i dalszego rozwoju istniejącej zieleni, zwłaszcza drzew, które w środowisku miejskim spełniają szczególnie korzystną rolę w łagodzeniu skutków zmian klimatu, stanowią miejsce życia licznych organizmów żywych i decydują o różnorodności biologicznej obszaru. Należy zatem dołożyć wszelkich starań, aby możliwie największa część istniejącej zieleni, w tym szczególnie drzew (niekiedy o obwodach pomnikowych), została zachowana i podlegała ochronie.

W stanie istniejącym warunki akustyczne w środowisku są korzystne wewnątrz obszaru projektu planu oraz wzdłuż okalających i przecinających ten obszar ulic: Krzywej, Bosej, Miedzianej, R. Dmowskiego, J. Krauthofera, Góreckiej i Drużynowej. Zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana w części zachodniej – przylegającej bezpośrednio do ul. Głogowskiej, skażona jest ponadnormatywnym hałasem samochodowym z tej ulicy. Podobnie niekorzystne warunki akustyczne występują także od strony północnej – w zabudowie usługowej zlokalizowanej wzdłuż ul. Hetmańskiej. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego ilustruje załącznik nr 2.

Ulica Głogowska, która nie jest objęta granicami projektu planu, oddziałuje na budynki mieszkalne wielorodzinne – na odcinku od południowej granicy opracowania do ul. Krzywej oddzielone od niej ekranem akustycznym, oraz bezpośrednio na budynki mieszkalne wielorodzinne i mieszkalno-usługowe – na odcinku od ul. Krzywej do ul. Bosej. Pierwszy odcinek – biegnący częściowo na wiadukcie – osłonięty jest przezroczystym ekranem akustycznym, który gwarantuje, że poziomy hałas samochodowego nie przekraczają na granicy terenu zabudowy wartości dopuszczalnych w środowisku, tj. $L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB, odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej, a na linii zabudowy zapewnia warunki akustyczne na poziomie odpowiednio – ok. $L_{DWN} = 62-64$ dB i ok. $L_N = 52-55$ dB. Dopiero w rejonie skrzyżowania z ul. Krzywą, gdzie ekranu już nie ma, robi się głośniejsze, i na szczycie budynku przy ul. Krzywej poziomy hałas rośnie aż do wartości odpowiednio – ok. $L_{DWN} = 76$ dB i ok. $L_N = 68$ dB, powodując znaczne przekroczenia wartości dopuszczalnych – o ok. $\Delta L_{DWN} = 8$ dB w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz o ok. $\Delta L_N = 9$ dB w porze nocnej.

Dalej w kierunku miasta nie ma już ekranu i hałas samochodowy na odcinku ul. Głogowskiej od ul. Krzywej do ul. Bosej, kształtuje się na linii zabudowy na poziomie odpowiednio – ok. $L_{DWN} = 71-70$ dB i ok. $L_N = 62-60$ dB, przekraczając wartości dopuszczalne – o ok. $\Delta L_{DWN,N} = 3$ dB w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej.

Hałas samochodowy z ul. Głogowskiej oddziałuje także na budynki mieszkalno-usługowe zlokalizowane bezpośrednio wzdłuż ul. Bosej, w granicach opracowania – po jej południowej stronie, następującymi poziomami – ok. $L_{DWN} = 71-55$ dB i ok. $L_N = 62-50$ dB, odpowiednio w porze dzieńno-

wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej. Hałas samochodowy od ul. Borej nie został zilustrowany w najnowszej *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022*⁵⁷.

Warunki akustyczne w środowisku na terenie Przedszkola Nr 8 uznano w związku z powyższym za spełniające wymagane standardy akustyczne w środowisku.

Hałas samochodowy z ul. Głogowskiej wpływa również na warunki akustyczne występujące na ul. Krzywej, ale w rejonie skrzyżowania z ul. Głogowską nie powoduje przekroczeń dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku.

Ulica Hetmańska oddziałuje na obszar projektu planu wysokimi poziomami hałasu samochodowego o wartościach odpowiednio: wzdłuż granicy terenu zabudowy – ok. $L_{DWN} = 74$ dB oraz ok. $L_N = 66$ dB, a wzdłuż linii zabudowy – ok. $L_{DWN} = 71$ dB i ok. $L_N = 62-63$ dB, nie powodując jednak przekroczeń dopuszczalnych standardów na terenach zabudowy usługowej, dla których takich wymagań nie definiuje się.

Przekroczenia wartości dopuszczalnych w środowisku powoduje natomiast południowy fragment ul. Góreckiej (w granicach opracowania), od ul. Drużynowej do ul. Małej – w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej (poza granicami opracowania), gdzie poziomy hałas samochodowego na granicy terenów zabudowy wynoszą odpowiednio – ok. $L_{DWN} = 65-66$ dB oraz ok. $L_N = 56-57$ dB, powodując przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych o ok. $\Delta L_{DWN} = 1-2$ dB, tylko w porze dziennie-wieczorno-nocnej.

Obszar opracowania znajduje się poza zasięgiem oddziaływania hałasu lotniczego z lotniska cywilnego Poznań-Ławica oraz lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny, a także hałasu przemysłowego. Analizowany obszar posiada dostęp do podstawowych sieci infrastruktury technicznej, dlatego nie występują tu ograniczenia dla rozwoju przestrzennego, związane z brakiem dostępu do infrastruktury w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, dostarczania ciepła i wody, usuwania ścieków i odpadów, teletechniki itp. Natomiast istniejące sieci, zwłaszcza te o dużych parametrach, powodują ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, wywołane koniecznością zachowania wolnych przestrzeni nad daną siecią lub urządzeniem technicznym. W przypadku analizowanego obszaru ograniczenia takie dotyczą przede wszystkim magistrali ciepłowniczej biegnącej przez północno-wschodnią część analizowanego obszaru, jak również kolektorów kanalizacji deszczowej i sanitarnej.

Szerokości stref ochronnych ustalane są przez gestorów sieci i uzależnione są głównie od rodzaju i średnicy uzbrojenia. Stosownie do wniosków gestorów, ograniczenia polegają na zakazie lokalizacji zabudowy stałej i tymczasowej oraz zadrzewień nad sieciami oraz w pasach stref ochronnych niezbędnych do prawidłowego prowadzenia prac eksploatacyjnych. W przypadku kanałów kanalizacyjnych strefy te wynoszą po 2,5 m od osi przewodu w obie strony. W przypadku sieci ciepłej powyższe ograniczenia występują w pasie eksploatacyjnym wokół sieci ciepłowniczej: 2,0 m (dla $DN \leq 200$ mm), 3,0 m (dla $DN 250-500$ mm) lub 5,0 m (dla $DN \geq 600$ mm) od krawędzi kanału, krawędzi komory ciepłowniczej bądź płaszcza ochronnego sieci preizolowanej. Nie należy robić nasadzeń drzew w odległości bliższej od sieci ciepłowniczej niż zasięg korony dorosłego drzewa.

W granicach obszaru opracowania, od strony ul. R. Dmowskiego znajduje się GPZ, od którego w kierunku południowym i południowo-wschodnim biegną dwie napowietrzne linie elektroenergetyczne WN 110 kV, powodujące powstanie w swoim otoczeniu pól elektromagnetycznych, o częstotliwości sieciowej 50 Hz, a także pewne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, wywołane koniecznością zachowania wolnych przestrzeni pod siecią. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, jak również dla miejsc dostępnych dla ludności zostały określone w sposób szczegółowy w rozporządzeniu w sprawie *dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku*. Ze względu na duże zróżnicowanie istniejących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, obszary oddziaływania oraz zasady zagospodarowania terenów wokół poszczególnych obiektów energetycznych wyznacza się na podstawie indywidualnych uzgodnień, wykonywanych kosztem i staraniem inwestora obiektu.

Wśród istotnych problemów ochrony środowiska, jakie dotyczą całego miasta Poznania (strefy aglomeracja poznańska), wskazać należy problemy związane z przekraczaniem dopuszczalnych poziomów stężeń pyłu PM₁₀ oraz bezno(a)pirenu w powietrzu atmosferycznym. Stąd też konieczne

⁵⁷ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

jest podejmowanie szeregu działań – w tym działań planistycznych – mających na celu ograniczenie lub też wyeliminowanie źródeł ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w tym zakresie. Cele i działania, jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, zostały wskazane w „Programie Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”.

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, głównym celem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania.

Do prac nad projektem planu przystąpiono z uwagi na zmianę przepisów dotyczących możliwości określania zasad zagospodarowania kolejowych terenów zamkniętych. Nowelizacja przepisów umożliwiła, poza wyznaczeniem granicy kolejowych terenów zamkniętych, wskazanie także ich przeznaczenia i parametrów zagospodarowania. W związku z powyższym konieczne jest uchylene uchwał o przystąpieniu dla opracowywanych na przedmiotowym terenie planów i ponowne przystąpienie do ich sporządzenia. Ponadto istnieje potrzeba wypracowania nowej, spójnej wizji rozwoju omawianego terenu – jego obsługi komunikacyjnej oraz przeznaczenia terenu w kontekście wydanych decyzji administracyjnych z zakresu administracji budowlanej.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu stworzy podstawę prawną dla:

- sporządzenia dokumentu zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa oraz aktualnym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”,
- określenia potencjału inwestycyjnego obszaru o nie w pełni wykształconej strukturze urbanistycznej,
- ochrony terenu przed zbyt intensywną i niekontrolowaną zabudową poprzez szczegółowe ustalenie zasad i warunków jego zabudowy oraz zagospodarowania,
- określenia szczegółowych zasad obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej,
- zabezpieczenia terenu pod realizację przyszłych inwestycji publicznych, w tym szczególnie w zakresie transportu, poprzez właściwe powiązanie układu drogowego obszaru,
- określenia przeznaczenia i parametrów zagospodarowania dla terenów kolejowych zamkniętych, dla których dotychczas było to niemożliwe.

4.2. Ustalenia projektu planu

Projekt planu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:2 000.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy dotyczące: sposobu przeznaczenia poszczególnych terenów, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu (w tym zakazu zabudowy), ustaleń w zakresie granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych, zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji oraz systemów infrastruktury technicznej oraz szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów. W projekcie planu znalazł się również zapis ustalający stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

W zakresie przeznaczenia terenów w projekcie planu ustalono:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1MN/U, 2MN/U, 3MN/U, 4MN/U i 5MN/U**;
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone na rysunku planu symbolami **1MW i 2MW**;
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1MW/U, 2MW/U, 3MW/U, 4MW/U, 5MW/U, 6MW/U, 7MW/U, 8MW/U, 9MW/U, 10MW/U, 11MW/U, 12MW/U, 13MW/U, 14MW/U i 15MW/U**;
- tereny zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1U, 2U i 3U**;
- teren zabudowy usługowej lub rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², oznaczony na rysunku planu symbolem **U/UC**;
- teren zabudowy usługowej – usług oświaty, oznaczony na rysunku planu symbolem **UO**;
- tereny zabudowy usługowej lub obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oznaczone na rysunku planu symbolami: **1U/P, 2U/P i 3U/P**;
- tereny zieleni urządzonej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1ZP, 2ZP, 3ZP i 4ZP**;
- tereny dróg publicznych, oznaczone na rysunku planu symbolami: **KD-G, 1KD-Z, 2KD-Z, 3KD-Z, 4KD-Z, 5KD-Z, 1KD-D, 2KD-D, 3KD-D, 4KD-D, 5KD-D, 6KD-D, 7KD-D, 8KD-D, 9KD-D, 10KD-D, 11KD-D, 12KD-D, 13KD-D i 14KD-D**;
- tereny dróg wewnętrznych, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1KDW, 2KDW, 3KDW i 4KDW**;
- teren kolei, oznaczony na rysunku planu symbolem **kk**;
- tereny infrastruktury technicznej – elektroenergetyki, oznaczone na rysunku planu symbolami **1E i 2E**;
- teren infrastruktury technicznej – gazownictwa, oznaczony na rysunku planu symbolem **G**.

W zakresie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego ustala się:

- lokalizację ciągów pieszych wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
- lokalizację zabudowy zgodnie z liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu, z dopuszczeniem:
 - przekroczenia linii zabudowy o nie więcej niż 2 m przez takie części i elementy budynków, jak: okapy, gzymsy, zadaszenia, balkony, tarasy, wykusze, ryzality, wiatrołapy, schody, pochylnie i urządzenia przeznaczone dla osób ze szczególnymi potrzebami,
 - wycofania nie więcej niż 30% długości elewacji budynku o nie więcej niż 3 m od obowiązującej linii zabudowy,
 - w przypadku zabudowy zwartej wycofanie nie więcej niż 15% długości elewacji budynku o nie więcej niż 2 m od obowiązującej linii zabudowy,
 - wysunięcia poza linie zabudowy kondygnacji podziemnych, w tym garaży podziemnych;
- zakaz lokalizacji:
 - tymczasowych obiektów budowlanych na terenach: **MN/U, MW i MW/U**,
 - nowych budynków gospodarczych i garażowych na terenach: **MW i MW/U**,
 - nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, z wyjątkiem elementów tramwajowej sieci trakcyjnej,
 - klimatyzatorów i wentylatorów na elewacjach budynków i na połaciach dachowych na terenach: **MN/U, MW, MW/U i UO** w sposób widoczny od strony terenów komunikacji i terenów zieleni urządzonej,
 - lokali i obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży większej niż 300 m² na terenach **MN/U i MW/U**;
- dopuszczenie lokalizacji:
 - urządzeń budowlanych,

- kondygnacji podziemnych,
- ogródków gastronomicznych,
- tablic informacyjnych,
- urządzeń i niekubaturowych obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- ciągów pieszych lub rowerowych, innych niż wskazane orientacyjnie na rysunku planu,
- stanowisk dla rowerów,
- wiat przystankowych i kiosków wbudowanych w wiaty przystankowe komunikacji zbiorowej,
- sieci i obiektów infrastruktury technicznej,
- stacji transformatorowych poza liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu, jako wolno stojących lub przylegających do ścian budynków,
- urządzeń wodnych i urządzeń melioracji wodnych oraz budowli hydrotechnicznych;
- dopuszczenie, w przypadku istniejącej zabudowy, której funkcja, lokalizacja lub parametry są inne niż ustalono w planie, zmianę sposobu jej użytkowania oraz przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę, zgodnie z ustaleniami planu.

W zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego ustala się:

- zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
- zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, przy czym na terenie **kk** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu,
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
- w strefach zieleni izolacyjnej, wskazanych na rysunku planu, zagospodarowanie co najmniej 80% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji dojazdów i stanowisk postojowych dla samochodów i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych,
- w strefach zieleni urządzonej, wskazanych na rysunku planu, zagospodarowanie co najmniej 50% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji budynków i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych;
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,
 - dopuszczenie zastosowania nawierzchni przepuszczalnych,
 - dla terenów **ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie,
- zakaz lokalizacji na terenach: **MN/U**, **MW/U**, **U** i **UO** przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowanie pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe,
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
 - na terenach **MW** jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - na terenach **MN/U** i **MW/U** jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych,
 - na terenie **UO** jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - w przypadku lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali, zabudowy zamieszkania zbiorowego,

- w granicach działki budowlanej, odpowiednio jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach lub zabudowy zamieszkania zbiorowego,
- na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku;
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

Ograniczeniu narażenia mieszkańców i użytkowników terenów położonych w sąsiedztwie dróg oraz terenów kolejowych, a także linii elektroenergetycznych – na niekorzystne warunki akustyczne w środowisku, tudzież eliminacji konfliktów społecznych w wyniku oddziaływania tych rodzajów hałasu komunikacyjnego i oddziaływań – służyć będą ustalenia sformułowane w zakresie:

- modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji (§ 22) – dopuszczające na terenach dróg stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych, w tym dla tras tramwajowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych, ale także dopuszczające lokalizację elementów umożliwiających uspokojenie ruchu (w tym lokalnych zwężeń jezdnii) oraz lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego,
- parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu **kk** (§ 19) dopuszczające stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych na terenie kolejowym,
- parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów **U/P** (§ 15) – zakazujące lokalizacji na tych terenach zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali i zabudowy zamieszkania zbiorowego,
- szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy (§ 8) – ustalające uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, w tym wskazanych na rysunku planu, a także uwzględnienie szczególnych warunków zagospodarowania oraz ograniczeń wynikających z położenia w sąsiedztwie obszaru kolejowego, których orientacyjny zasięg jest pokazany na rysunku planu.

W zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej ustala się:

- ochronę budynków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, wskazanych na rysunku planu, poprzez zachowanie: wysokości sytuowania gzymsów, kąta nachylenia połaci dachowych, elewacji frontowych i kompozycji elewacji budynku wraz z detalami architektonicznymi, z dopuszczeniem, przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania tych budynków,
- na terenach **3ZP** i **4ZP** w śladzie staroberlińskiej linii kolejowej:
 - zachowanie pozostałości nasypu i torowiska kolejowego i innych elementów infrastruktury kolejowej,
 - lokalizację ciągów pieszo-rowerowych wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
- na terenie **3U** zachowanie obiektu chronionego planem, wskazanego na rysunku planu poprzez zakaz jego rozbudowy i nadbudowy.

Ponadto wskazuje się na rysunku planu stanowiska archeologiczne o numerach: AZP 53-27/54, AZP 53-27/48, AZP 53-27/97, wskazanych na rysunku planu.

W zakresie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych ustala się w obrębie poszczególnych terenów dróg nadanie spójnego charakteru elementom zagospodarowania.

W zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy ustala się:

- uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, w tym wskazanych na rysunku planu;
- uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wysokości wynikających z położenia w zasięgu powierzchni ograniczających zabudowę od lotniczych urządzeń naziemnych i powierzchni ograniczających przeszkody dla lotniska Poznań – Ławica, przy czym ograniczenie

wysokości dla powierzchni ograniczających przeszkody obejmuje również umieszczone na obiektach urządzenia;

- uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wysokości wynikających z położenia w zasięgu powierzchni ograniczających przeszkody dla lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny, przy czym ograniczenie wysokości dla powierzchni ograniczających przeszkody obejmuje również umieszczone na obiektach urządzenia;
- uwzględnienie szczególnych warunków zagospodarowania oraz ograniczeń wynikających z położenia w sąsiedztwie obszaru kolejowego, których orientacyjny zasięg jest pokazany na rysunku planu;
- uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wynikających z położenia w granicach terenów zamkniętych, wskazanych na rysunku planu;
- zakaz lokalizacji:
 - budynków na terenach dróg,
 - zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, w tym zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: **1MN/U**, **2MN/U**, **3MN/U**, **4MN/U** i **5MN/U** ustala się:

- powierzchnię zabudowy nie większą niż:
 - 40% powierzchni działki budowlanej na terenach **1MN/U**, **2MN/U**, **4MN/U** i **5MN/U**,
 - 20% powierzchni działki budowlanej na terenie **3MN/U**;
- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 40% powierzchni działki budowlanej;
- dachy:
 - strome na terenie **3MN/U**,
 - o dowolnym kącie nachylenia połaci dachowych na terenach: **1MN/U**, **2MN/U**, **4MN/U** i **5MN/U**;
- wysokość budynków nie większą niż 12 m;
- intensywność zabudowy działki budowlanej:
 - nie mniejszą niż 0,1 i nie większą niż 0,6 na terenie **3MN/U**,
 - nie mniejszą niż 0,1 i nie większą niż 2,0 na terenach: **1MN/U**, **2MN/U**, **4MN/U** i **5MN/U**;
- powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz dojazdów i dojazdów:
 - nie mniejszą niż 900 m² na terenie **3MN/U**,
 - nie mniejszą niż 600 m² na terenach: **1MN/U**, **2MN/U**, **4MN/U** i **5MN/U**;
- dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych, w tym zlokalizowanych poza granicą planu;
- dopuszcza się:
 - nadbudowę i rozbudowę budynków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków na terenie **1MN/U**,
 - rozbudowę budynku wpisanego do gminnej ewidencji zabytków na terenie **3MN/U**,
 - lokalizację budynku gospodarczego lub garażowego na terenie **2MN/U**, w strefie zieleni urządzonej o maksymalnej powierzchni zabudowy nie większej niż 40 m² i wysokości nie większej niż 5 m,
 - lokalizację budynków bezpośrednio przy granicy działki budowlanej.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami **1MW** i **2MW** ustala się:

- powierzchnię zabudowy nie większą niż:
 - 35% powierzchni działki budowlanej na terenie **1MW**,

- 45% powierzchni działki budowlanej na terenie **2MW**;
- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż:
 - 45% powierzchni działki budowlanej na terenie **1MW**,
 - 30% powierzchni działki budowlanej na terenie **2MW**;
- dachy:
 - strome,
 - dowolne dla lukarn, wykuszy;
- wysokość budynków nie większą niż 13 m,
- intensywność zabudowy działki budowlanej nie mniejszą niż 0,7 i nie większą niż 1,8;
- powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz dojeżdż i dojazdów, nie mniejszą niż 400 m²;
- dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych, w tym zlokalizowanych poza granicą planu lub do dróg publicznych poprzez drogi wewnętrzne;
- dopuszcza się lokalizację budynków bezpośrednio przy granicy działki budowlanej.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: **1-15MW/U** ustala się:

- lokalizację zabudowy zwartej na terenach **2MW/U** i **3MW/U** od strony drogi publicznej zlokalizowanej poza granicą planu,
- powierzchnię zabudowy nie większą niż:
 - 61% powierzchni działki budowlanej na terenach: **1MW/U** i **4MW/U**,
 - 54% powierzchni działki budowlanej na terenie **2MW/U**, z dopuszczeniem zwiększenia powierzchni zabudowy do 90% dla działek budowlanych graniczących z terenem **1ZP**,
 - 70% powierzchni działki budowlanej na terenie **3MW/U**, z dopuszczeniem zwiększenia powierzchni zabudowy do 90% dla działek budowlanych zlokalizowanych bezpośrednio przy skrzyżowaniach dróg publicznych,
 - 48% powierzchni działki budowlanej na terenach: **5MW/U** i **6MW/U**,
 - 40% powierzchni działki budowlanej na terenach: **7MW/U**, **8MW/U**, **9MW/U**, **10MW/U**, **11MW/U**, **12MW/U**, **13MW/U**, **14MW/U** i **15MW/U**;
- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż:
 - 20% powierzchni działki budowlanej na terenach: **1MW/U** i **4MW/U**,
 - 10% powierzchni działki budowlanej na terenach: **2MW/U** i **3MW/U**,
 - 30% powierzchni działki budowlanej na terenach: **5MW/U** i **6MW/U**,
 - 40% powierzchni działki budowlanej na terenach: **7MW/U**, **8MW/U**, **9MW/U**, **10MW/U**, **11MW/U**, **12MW/U**, **13MW/U**, **14MW/U** i **15MW/U**;
- dachy strome:
 - na terenie **1MW/U**,
 - o dowolnym kącie nachylenia połaci dachowych na terenach: **2MW/U**, **3MW/U**, **4MW/U**, **5MW/U**, **6MW/U**, **7MW/U** i **10MW/U**,
 - płaskie na terenach: **8MW/U**, **9MW/U**, **11MW/U**, **12MW/U**, **13MW/U**, **14MW/U** i **15MW/U**,
 - o dowolnym kącie nachylenia połaci dachowych dla lukarn, wykuszy;
- wysokość budynków nie większą niż:
 - 17 m na terenach: **1MW/U**, **2MW/U**, **9MW/U**, **11MW/U** i **14MW/U**,
 - 15 m na terenach: **3MW/U**, **5MW/U** i **8MW/U**,
 - 20 m na terenie **4MW/U**,
 - 12 m na terenie **6MW/U**,
 - 13,5 m na terenach: **7MW/U** i **15MW/U**,
 - 14 m na terenie **10MW/U**,

- 22 m na terenach: **12MW/U** i **13MW/U**, z zastrzeżeniem wysokości budynków nie większej niż 17 m w strefach zabudowy niższej, wskazanych na rysunku planu;
- intensywność zabudowy działki budowlanej:
 - nie mniejszą niż 0,9 i nie większą niż 3,7 na terenach: **1MW/U** i **5MW/U**,
 - nie mniejszą niż 0,4 i nie większą niż 6,4 na terenach: **2MW/U** i **3MW/U**,
 - nie mniejszą niż 0,8 i nie większą niż 4,9 na terenie **4MW/U**,
 - nie mniejszą niż 0,4 i nie większą niż 2,9 na terenach: **6MW/U**, **7MW/U**, **8MW/U**, **9MW/U**, **11MW/U** i **14MW/U**,
 - nie mniejszą niż 0,4 i nie większą niż 2,4 na terenach: **10MW/U** i **15MW/U**,
 - nie mniejszą niż 0,4 i nie większą niż 3,6 na terenach: **12MW/U** i **13MW/U**;
- powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz dojazdów, nie mniejszą niż 700 m²;
- dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych, w tym zlokalizowanych poza granicą planu lub do dróg publicznych poprzez drogi wewnętrzne;
- dopuszcza się:
 - nadbudowę i rozbudowę budynków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków na terenach: **2MW/U**, **3MW/U**, **5MW/U**, **10MW/U**, **11MW/U**, **13MW/U** i **15MW/U**,
 - lokalizację budynku gospodarczego lub garażowego na terenach **2MW/U**, **3MW/U**, **5MW/U**, **6MW/U**, **7MW/U** i **10MW/U**, w tym w strefach zieleni urządzonej, o maksymalnej powierzchni zabudowy nie większej niż 40 m² i wysokości nie większej niż 5 m,
 - lokalizację budynków bezpośrednio przy granicy działki budowlanej.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami **1U**, **2U** i **3U** ustala się:

- powierzchnię zabudowy nie większą niż 50% powierzchni działki budowlanej;
- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 20% powierzchni działki budowlanej;
- dachy o dowolnym kącie nachylenia połaci dachowych;
- na terenie **1U** wysokość budynków nie większą niż 17 m;
- na terenie **2U** wysokość budynków nie większą niż 16 m, z dopuszczeniem wysokości budynków nie większej niż 24 m w strefie zabudowy wyższej, wskazanej na rysunku planu;
- na terenie **3U** wysokość budynków nie większą niż 30 m;
- intensywność zabudowy działki budowlanej nie mniejszą niż 0,1 i nie większą niż 5,3;
- powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz dojazdów, nie mniejszą niż 1000 m²;
- dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych;
- dopuszczenie nadbudowy i rozbudowy budynku wpisanego do gminnej ewidencji zabytków na terenie **1U**.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem **U/UC** ustala się:

- powierzchnię zabudowy nie większą niż 50% powierzchni działki budowlanej;
- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 20% powierzchni działki budowlanej;
- dachy płaskie;
- wysokość budynków nie większą niż 24 m;
- intensywność zabudowy działki budowlanej nie mniejszą niż 0,1 i nie większą niż 4,5;

- powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz dojazdów, nie mniejszą niż 1500 m²;
- dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem **UO** ustala się:

- powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki budowlanej;
- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 30% powierzchni działki budowlanej;
- dachy strome;
- wysokość budynków nie większą niż 13 m;
- intensywność zabudowy działki budowlanej nie mniejszą niż 0,1 i nie większą niż 2,0;
- powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz dojazdów, nie mniejszą niż 1400 m²;
- dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych, w tym zlokalizowanej poza granicą planu,
- dopuszczenie:
 - nadbudowy i rozbudowy budynku wpisanego do gminnej ewidencji zabytków,
 - lokalizacji budynku gospodarczego lub garażowego, w strefie zieleni urządzonej o maksymalnej powierzchni zabudowy nie większej niż 40 m² i wysokości nie większej niż 5 m,
 - lokalizacji budynków bezpośrednio przy granicy działki budowlanej.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: **1U/P**, **2U/P** i **3U/P** ustala się:

- powierzchnię zabudowy nie większą niż 60% powierzchni działki budowlanej;
- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 20% powierzchni działki budowlanej;
- dachy o dowolnym kącie nachylenia połaci dachowych;
- wysokość budynków nie większą niż 17 m, z dopuszczeniem wysokości budynków nie większej niż 24 m w strefie zabudowy wyższej, wskazanej na rysunku planu na terenie **2U/P**;
- intensywność zabudowy działki budowlanej nie mniejszą niż 0,1 i nie większą niż 6,6;
- powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz dojazdów, nie mniejszą niż 1000 m²;
- dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych lub do dróg publicznych poprzez drogę wewnętrzną;
- zakaz lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali i zabudowy zamieszkania zbiorowego;
- dopuszczenie lokalizacji obiektów budowlanych związanych z gospodarowaniem odpadami.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: **1ZP**, **2ZP**, **3ZP** i **4ZP** ustala się:

- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 75% powierzchni działki budowlanej;
- na terenie **4ZP**:
 - dopuszczenie lokalizacji budynków o funkcji kultury, gastronomii i sportu oraz zaplecza socjalnego i administracyjnego dla obiektów sportowo-rekreacyjnych, zgodnie z maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy, wyznaczonymi na rysunku planu,
 - powierzchnię zabudowy nie większą niż 3% powierzchni terenu,
 - wysokość budynków nie większą niż 5,0 m,
 - dachy o dowolnym kącie nachylenia połaci dachowych,

- intensywność zabudowy nie mniejszą niż 0,01 i nie większą niż 0,3;
- dopuszczenie zagospodarowania części terenu **3ZP** jako terenu ogrodów działkowych;
- dopuszczenie lokalizacji:
 - toalet publicznych poza liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu o maksymalnej powierzchni zabudowy nie większej niż 12 m², wysokości nie większej niż 3,5 m o dowolnym kącie nachylenia połaci dachowych,
 - torowiska tramwajowego na terenie **3ZP**;
- dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych lub do drogi publicznej poprzez drogę wewnętrzną.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: **KD-G**, **1KD-Z**, **2KD-Z**, **3KD-Z**, **4KD-Z**, **5KD-Z**, **1KD-D**, **2KD-D**, **3KD-D**, **4KD-D**, **5KD-D**, **6KD-D**, **7KD-D**, **8KD-D**, **9KD-D**, **10KD-D**, **11KD-D**, **12KD-D**, **13KD-D** i **14KD-D** ustala się:

- klasy dróg publicznych:
 - na terenie **KD-G** – drogę klasy głównej,
 - na terenach: **1KD-Z**, **2KD-Z**, **3KD-Z**, **4KD-Z** i **5KD-Z** – drogi klasy zbiorczej,
 - na terenach: **1KD-D**, **2KD-D**, **3KD-D**, **4KD-D**, **5KD-D**, **6KD-D**, **7KD-D**, **8KD-D**, **9KD-D**, **10KD-D**, **11KD-D**, **12KD-D**, **13KD-D** i **14KD-D** – drogi klasy dojazdowej;
- szerokość w liniach rozgraniczających, zgodnie z rysunkiem planu;
- na terenie **KD-G**:
 - lokalizację dwóch jezdni, z dopuszczeniem zastosowania przekroju jednojezdniowego,
 - lokalizację obustronnych chodników,
 - lokalizację drogi dla rowerów lub innych rozwiązań dla ruchu rowerowego;
 - dopuszczenie lokalizacji torowiska tramwajowego wraz z przystankami;
- na terenach **1KD-Z** i **3KD-Z**:
 - lokalizację jezdni,
 - lokalizację obustronnych chodników,
 - lokalizację drogi dla rowerów lub innych rozwiązań dla ruchu rowerowego;
- na terenie **2KD-Z**:
 - lokalizację jezdni,
 - lokalizację obustronnych chodników,
 - dopuszczenie lokalizacji torowiska tramwajowego wraz z przystankami;
- na terenach **4KD-Z** i **5KD-Z**:
 - lokalizację jezdni,
 - lokalizację obustronnych chodników;
- na terenach **KD-D**:
 - lokalizację jezdni,
 - lokalizację co najmniej jednostronnego chodnika,
 - lokalizację placów do zawracania samochodów na nieprzelotowych zakończeniach dróg.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: **1KDW**, **2KDW**, **3KDW** i **4KDW** ustala się:

- szerokość w liniach rozgraniczających, zgodnie z rysunkiem planu;
- lokalizację jezdni oraz co najmniej jednostronnego chodnika, z dopuszczeniem zamiany na pieszo-jezdnię.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem **kk** ustala się:

- lokalizację elementów infrastruktury kolejowej;

- dopuszczenie:
 - lokalizacji elementów układu drogowego, w tym drogowych obiektów inżynierskich,
 - stosowania rozwiązań przeciwhałasowych.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami **1E** i **2E** ustala się:

- wysokość zabudowy nie większą niż 5,0 m;
- dach o dowolnym kącie nachylenia połaci dachowych;
- powierzchnię zabudowy nie większą niż 60% powierzchni terenu;
- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 5% powierzchni terenu;
- intensywność zabudowy działki budowlanej nie mniejszą niż 0,05 i nie większą niż 0,6;
- dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem **G** ustala się:

- wysokość zabudowy nie większą niż 5,0 m;
- dach o dowolnym kącie nachylenia połaci dachowych;
- powierzchnię zabudowy nie większą niż 50% powierzchni terenu;
- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 30% powierzchni terenu;
- intensywność zabudowy działki budowlanej nie mniejszą niż 0,05 i nie większą niż 0,6;
- dostęp do przyległych dróg publicznych, w tym zlokalizowanej poza granicą planu.

W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej ustala się:

- powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci;
- zachowanie ciągłości powiązań elementów infrastruktury technicznej w granicy planu;
- dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, w tym systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego;
- w przypadku lokalizacji stacji transformatorowych poza terenami **E**:
 - powierzchnię zabudowy nie większą niż 35 m²,
 - wysokość zabudowy nie większą niż 4 m,
 - dach płaski.

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zapisy projektu planu miejscowego muszą być zgodne z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwała plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania⁵⁸ obszar analizowanego projektu planu położony jest w zasięgu terenów oznaczonych symbolami: **MW/U**, **MW/MN**, **U/P**, **kdG.4**, **kdZ.2**, **kk.1**, **kk.4**, dla których przyjęto między innymi następujące ustalenia:

- dla terenu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej, oznaczonego symbolem **MW/U**:
 - wiodący kierunek przeznaczenia: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna lub zabudowa usługowa,
 - uzupełniający kierunek przeznaczenia: zieleni (np.: parki, skwery), tereny sportu i rekreacji, tereny komunikacji i infrastruktury technicznej,

⁵⁸ uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.

- wysokość budynków: niska, średniowysoka,
- w przypadku wyznaczenia na etapie sporządzania planu miejscowego terenu o funkcji usługowej dopuszcza się podwyższenie wysokości dla dominanty w postaci np.: wieży kościoła, dzwonnicy, pływalni, usług oświaty. Preferowana jest także lokalizacja funkcji usługowej w parterach budynków wielorodzinnych – przy ciągach komunikacji pieszej;
- dla terenu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z enklawami terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, oznaczonego symbolem **MW/MN**, w zakresie szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania:
 - wiodący kierunek przeznaczenia: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z zachowaniem terenów zabudowy jednorodzinnej (wolno stojąca, bliźniacza, szeregowa),
 - uzupełniający kierunek przeznaczenia: zabudowa usługowa towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, domy opieki społecznej, domy seniora, zieleń (np.: parki, skwery), tereny sportu i rekreacji, tereny komunikacji i infrastruktury technicznej,
 - wysokość budynków: niska, średniowysoka,
 - enklawy terenów zabudowy mieszkaniowej dotyczą jedynie wypełnienia istniejących struktur lub dokończenia czy uzupełnienia założeń urbanistycznych,
 - w przypadku wyznaczenia na etapie sporządzania planu miejscowego terenu o funkcji usługowej dopuszcza się podwyższenie wysokości dla dominanty w postaci np.: wieży kościoła, dzwonnicy, pływalni, usług oświaty. Preferowana jest także lokalizacja funkcji usługowej w parterach budynków wielorodzinnych – przy ciągach komunikacji pieszej;
- dla terenu zabudowy usługowej, produkcyjnej, składów, magazynów, oznaczonego symbolem **U/P**:
 - wiodący kierunek przeznaczenia: zabudowa usługowa lub obiekty produkcyjne, składy, magazyny,
 - uzupełniający kierunek przeznaczenia: zieleń (np.: parki, skwery), tereny komunikacji i infrastruktury technicznej,
 - wysokość budynków: niska, średniowysoka,
 - dopuszczenie zabudowy usługowej wysokiej lub wysokościowej w określonych w Studium miejscach lub wynikających z kontekstu przestrzennego (na podstawie analiz urbanistyczno-krajobrazowych), a dla obiektów produkcyjnych i magazynowo-składowych dopuszczenie zabudowy wysokiej w przypadkach wynikających z potrzeb technologicznych, a nie kolidujących z uwarunkowaniami urbanistyczno-krajobrazowymi;
- teren transportu: **kdG.4** – ulica klasy głównej o przekroju 2x2;
- tereny transportu: **kdZ.2** – ulice klasy zbiorczej o przekroju 1x2;
- tereny transportu: **kk.1, kk.4** – tereny kolejowe.

Podsumowując, rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne wskazane w analizowanym projekcie mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu należy uznać za zgodne z kierunkami przeznaczenia wskazanymi dla analizowanego obszaru w Studium.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Jak już wspomniano w niniejszej prognozie, jedynie dla niewielkiego fragmentu omawianego obszaru obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Krzywej w Poznaniu⁵⁹, natomiast przeważająca reszta terenów nie jest objęta ustaleniami planistycznymi.

Brak planu miejscowego dla danego terenu oznacza utrudnienia w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy, stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Sytuacja taka utrudnia kształtowanie ładu przestrzennego obszaru oraz skuteczną ochronę jego środowiska przyrodniczego.

⁵⁹ Przyjęty uchwałą Nr VI/40/V/2007 Rady Miasta Poznania z dnia 30 stycznia 2007 roku

W przypadku braku planu miejscowego rozwój przestrzenny danego obszaru odbywa się na podstawie warunków zabudowy, wydawanych w drodze decyzji administracyjnej, które co do zasady nie muszą być zgodne z kierunkami rozwoju przestrzennego, ustalonymi dla danego terenu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Oznaczać to może zatem rozwój funkcji na danym terenie niezgodnych z zapisami studium.

Ponadto, brak mpzp może spowodować również niekorzystne – ze względu na kształtowanie właściwego klimatu akustycznego w środowisku – mieszanie funkcji terenów mieszkaniowych oraz usługowych i infrastruktury, generujących hałas. Skutkiem niewłaściwych procesów inwestycyjnych może być również rozwój zabudowy, zróżnicowanej pod względem funkcjonalnym oraz przestrzennym. W związku z tym, brak realizacji ustaleń projektu planu może w znacznym stopniu utrudnić lub w niektórych przypadkach wręcz uniemożliwić zagospodarowanie omawianego obszaru, zgodne z polityką przestrzenną, określoną dla przedmiotowego obszaru w Studium.

Przewiduje się, że obszar projektu planu, niezależnie od tego, czy opracowywany projekt planu miejscowego zostanie zrealizowany czy nie, z uwagi na swoje zagospodarowanie nadal będzie pełnił typowe miejskie funkcje, związane z funkcjonowaniem istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowej wielorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej, produkcyjno-składowo-magazynowej oraz obiektów handlowych, a środowisko przyrodnicze analizowanego obszaru nadal będzie poddawane działaniu wielu procesów naturalnych, jak i antropogenicznych.

Wysoce prawdopodobne są jednak kolejne przekształcenia w obrębie powierzchni ziemi. Dalsze funkcjonowanie terenów zurbanizowanych powodować będzie konieczność prowadzenia prac modernizacyjnych, remontowych czy też rozbudowy podziemnych sieci infrastruktury technicznej, co powodować będzie kolejne przeobrażenia warunków gruntowych. Także ruch komunikacyjny, przede wszystkim generowany z ul. Hetmańskiej i ul. Głogowskiej oraz z linii kolejowej, zlokalizowanej tuż za wschodnią granicą projektu planu, nadal stanowił będzie źródło zagrożenia hałasem komunikacyjnym.

Pozostawienie omawianego obszaru bez planu miejscowego skutkować może pogłębieniem i utrwaleniem chaosu przestrzennego, wynikającego w dużej mierze ze znacznego zróżnicowania funkcjonalnego poszczególnych terenów. Istniejące zagospodarowanie analizowanego projektu planu stanowi mozaikę przenikających się, i niejednokrotnie kolidujących ze sobą, funkcji, w tym mieszkaniowej wielorodzinnej, mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowej, produkcyjnej, czy składowo-magazynowej. Bez ustaleń planu miejscowego dla tego obszaru, nadal możliwie będzie lokalizowanie zarówno budynków mieszkalnych jednorodzinnych, mieszkalnych wielorodzinnych, jak i usługowych, czy składów i magazynów.

W przypadku dalszego rozwoju zabudowy w oparciu jedynie o decyzje o warunkach zabudowy, problemem może być również brak kompleksowych rozwiązań w zakresie obsługi komunikacyjnej i tym samym utrudnienie w obsłudze komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych. Nowa zabudowa, generująca znaczny ruch samochodowy, lokalizowana będzie przy słabo rozwiniętym układzie dróg, który nie przewiduje przejęcia tak dużego ruchu samochodowego. Taka sytuacja spowoduje negatywne oddziaływania na jakość funkcjonowania istniejących terenów mieszkaniowych. Efektem tego może być wzmożony ruch samochodowy na istniejących drogach osiedlowych, powodujący problemy z parkowaniem, czy uciążliwości akustyczne.

Istnieje również zagrożenie wprowadzania na omawiany obszar funkcji generujących dla obszaru planu oraz jego otoczenia zbyt dużo emisji, przy jednoczesnym braku rozwiązań pozwalających na ograniczanie negatywnego oddziaływania antropopresji na środowisko, tj. stosowanie niskoemisyjnych nośników energii, uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej, ochronę akustyczną. Pozostawienie obszaru opracowania bez planu miejscowego utrudni również ochronę środowiska i ludzi, bowiem plan miejscowy, w powiązaniu z innymi przepisami prawa, określa i porządkuje szereg zagadnień związanych z ochroną środowiska przyrodniczego, w tym m.in. zagadnienia związane z ochroną i kształtowaniem zieleni, gospodarką wodno-ściekową, ochroną powietrza atmosferycznego oraz ochroną przed hałasem.

Do najważniejszych konsekwencji odstąpienia od realizacji ustaleń planu miejscowego, zaliczyć można:

- dalsze pogorszenie walorów krajobrazowych omawianego obszaru, w wyniku realizacji zabudowy o różnych funkcjach, zróżnicowanej pod względem kubatury, parametrów, standardu i wyglądu, skutkującej utrwaleniem chaosu przestrzennego,
- negatywne oddziaływanie na ludzi, wynikające z pogorszenia jakości zamieszkania na obszarze mpzp na skutek braku kompleksowych rozwiązań w zakresie układu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej, obsługujących nowe tereny budowlane, co może rodzić nowe konflikty społeczne,
- pogorszenia jakości środowiska przyrodniczego, na skutek braku kompleksowych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska, w tym ochrony powierzchni ziemi, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, gospodarki ściekowej,
- zbyt intensywne zainwestowanie poszczególnych terenów i z tym związane uszczelnienie dużych powierzchni terenów, znaczne zmniejszenie zdolności infiltracyjnych gruntów, usuwanie zieleni, w tym szczególnie cennych zadrzewień wskazanych do ochrony i zachowania na rysunku projektu mpzp.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM, LOKALNYM

Akcesja Polski do Unii Europejskiej nałożyła na Polskę nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania prawa polskiego do regulacji unijnych. Ochrona środowiska wraz z Traktatem z Maastricht (1991) włączona została przez Wspólnoty Europejskie do spisu ich stałych zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Obecnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia. Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska zaliczyć należy m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych.

Do dokumentów stworzonych na szczeblu **międzynarodowym oraz wspólnotowym**, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, w tym też analizowanego projektu mpzp, zaliczyć można m.in.:

- Europejską Konwencję Krajobrazową sporządzoną we Florencji dnia 20 października 2000 r. – jej celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu – cel istotny z uwagi na planowane przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne zakładane w ustaleniach projektu mpzp. W tym zakresie istotne jest, że projekt mpzp ustala:
 - ochronę walorów krajobrazowych obszaru cennego przyrodniczo, wskazanego na rysunku planu, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych,
 - nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia,
 - zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą techniczną, układem drogowym lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia (z określonymi w uchwale wyjątkami),
 - lokalizację rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu;
 - w strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu zagospodarowanie terenów zielenią urządzoną, z dopuszczeniem lokalizacji plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych oraz placów zabaw,
 - zakaz lokalizacji elementów dysharmonizujących przestrzeń, takich jak nowe napowietrzne sieci infrastruktury technicznej, tymczasowe obiekty budowlane (z określonymi w uchwale wyjątkami);
- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz.U.UE.L.2008.152.1), stanowiącą

o utrzymaniu jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach – cel szczególnie istotny w kontekście obowiązywania dla Poznania programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu, realizowany w projekcie mpzp m.in. poprzez ustalenie: dopuszczenia stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, powiązania infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym, zapewnienie dostępu do sieci, zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz pośrednio również poprzez wszystkie ustalenia zapewniające ochronę i kształtowanie zieleni, zwłaszcza tej wysokiej;

- Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, zwana dyrektywą w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA), jej celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględnienia aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju. Zgodnie z tą dyrektywą wszystkie plany i programy sporządzane i przyjmowane na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko, podlegają procedurze oceny wpływu na środowisko. Transpozycja dyrektywy w polskim prawodawstwie nastąpiła w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która to określa m.in. zasady i tryb w sprawach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której jednym z elementów jest właśnie prognoza oddziaływania na środowisko sporządzana dla projektów mpzp.

Do dokumentów stworzonych na szczeblu **krajowym**, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, w tym też analizowanego projektu mpzp, zaliczyć można m.in.:

- „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”⁶⁰ - dokument o charakterze strategicznym, przenoszący założenia i cele zawarte w tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej⁶¹. Plan ten jest narzędziem planistycznym, stanowiącym podstawę przy podejmowaniu decyzji wpływających na stan zasobów wodnych oraz formułujący zasady gospodarowania wodami w przyszłości. W planie tym opisano stan wód powierzchniowych i podziemnych, określono cele środowiskowe dla jednolitych części wód i obszarów chronionych oraz wskazano zadania prowadzące do osiągnięcia dobrego stanu wód. W kontekście analizowanego projektu planu istotne jest uwzględnienie celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579). Zgodnie z informacjami zawartymi w Planie, przedmiotowa JCWP określona została jako silnie zmieniona część wód, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, która aktualnie przedstawia zły stan chemiczny wód. Dla ww. JCWP określono cel środowiskowy, jakim jest osiągnięcie do 2021 r. dobrego stanu chemicznego oraz dobrego potencjału ekologicznego, umożliwiającego migrację organizmów wodnych na odcinku ciekłu istotnego – Warty w obrębie JCWP. Analizując wpływ realizacji ustaleń projektu mpzp na osiągnięcie ww. celów środowiskowych nie przewiduje się wystąpienia istotnego negatywnego oddziaływania w tym zakresie. Do projektu mpzp wprowadzono zapisy, których docelową realizacją sprzyjać będzie osiągnięciu wskazanych celów. Wśród nich wymienić należy przede wszystkim następujące ustalenia:

– zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu;

⁶⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r., poz. 1967, rozporządzenie zachowało moc do dnia 22 grudnia 2021 r. i może być zmieniane)

⁶¹ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22 grudnia 2000 r.)

- zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, przy czym na terenie **kk** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
 - zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu,
 - lokalizację rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
 - w strefach zieleni izolacyjnej, wskazanych na rysunku planu, zagospodarowanie co najmniej 80% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji dojazdów i stanowisk postojowych dla samochodów i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych,
 - w strefach zieleni urządzonej, wskazanych na rysunku planu, zagospodarowanie co najmniej 50% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji budynków i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych;
 - w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,
 - dopuszczenie zastosowania nawierzchni przepuszczalnych,
 - dla terenów **ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie;
 - zakaz lokalizacji na terenach: **MN/U**, **MW/U**, **U** i **UO** przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych postanowieniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020) – SPA2020 wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania adaptacyjne zawarte w SPA2020 obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią. Wśród planowanych do realizacji inwestycji znajduje się szereg przedsięwzięć poprawiających jakość życia mieszkańców i pobudzających wzrost gospodarczy. Planowane działania obejmują np. poprawę jakości wód, rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie zalesienia czy wsparcie dla rozwoju technologii środowiskowych. Podjęte zostaną również działania edukacyjne, wyjaśniające opinii publicznej zjawisko zmian klimatu. Spośród zapisów analizowanego projektu mpzp, realizujących cele wskazane w dokumencie SPA2020 podobnie mają zastosowanie te zapisy, które przytoczono już powyżej w kontekście realizacji „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.
- Do dokumentów stworzonych na szczeblu **lokalnym**, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, w tym też analizowanego projektu mpzp, zaliczyć można m.in.:

- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku. W Programie wytypowano – w poszczególnych obszarach interwencji – cele ekologiczne wraz z kierunkami działań, które sformułowano na podstawie głównych zagrożeń środowiska rozpatrywanych w kontekście aktualnych i planowanych wymogów prawnych oraz potrzeb i możliwości realizacyjnych Miasta. W ramach poszczególnych obszarów interwencji wskazano następujące cele strategiczne (jak również kierunki interwencji polityki ekologicznej):
 - poprawa jakości powietrza i ochrona klimatu – cele: osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców, rozwój gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach – zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych;
 - zagrożenie hałasem – cele: osiągnięcie dobrego stanu klimatu akustycznego (bez przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu), zmniejszenie hałasu komunikacyjnego w przestrzeni miejskiej;
 - pola elektromagnetyczne – cel: utrzymanie stopnia emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu;
 - gospodarowanie wodami – cel: racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody;
 - gospodarka wodno-ściekowa – cel: poprawa jakości wody, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
 - ochrona zasobów geologicznych – cele: ochrona złóż kopalin, ograniczenie presji wywieranej przez wydobywanie złóż;
 - ochrona gleb – cel: poprawa jakości gleby i ziemi;
 - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – cel: zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki odpadami;
 - zasoby przyrodnicze – cel: ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz tworzenie sieci obszarów chronionych;
 - zagrożenia poważnymi awariami – cel: zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i awarii pochodzących z transportu;
 - edukacja ekologiczna i działania prośrodowiskowe – cel: zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa (zwiększenie świadomości o współodpowiedzialności za jakość środowiska);
 - monitoring środowiska – cel: zapewnienie stałego i rzetelnego monitoringu środowiska.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach omawianego w prognozie projektu mpzp, wśród których wskazać należy ustalenia:

- zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu;
- zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, przy czym na terenie **kk** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego;
- zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu;
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu;
- w strefach zieleni izolacyjnej, wskazanych na rysunku planu, zagospodarowanie co najmniej 80% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji dojazdów i stanowisk postojowych dla samochodów i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych,
- w strefach zieleni urządzonej, wskazanych na rysunku planu, zagospodarowanie co najmniej 50% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji budynków i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych;
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,

- dopuszczenie zastosowania nawierzchni przepuszczalnych,
- dla terenów **ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie;
- zakaz lokalizacji na terenach: **MN/U**, **MW/U**, **U** i **UO** przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych postanowieniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej;
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowanie pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe,
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
 - na terenach **MW** jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - na terenach **MN/U** i **MW/U** jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych,
 - na terenie **UO** jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - w przypadku lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali, zabudowy zamieszkania zbiorowego, w granicach działki budowlanej, odpowiednio jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach lub zabudowy zamieszkania zbiorowego,
 - na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku,
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
- dopuszczenie na terenach dróg stosowania rozwiązań przeciwhałasowych, w tym dla tras tramwajowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych, ale także dopuszczenie lokalizacji elementów umożliwiających uspokojenie ruchu (w tym lokalnych zwężeń jezdni) oraz lokalizacji dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego,
- dopuszczenie stosowania rozwiązań przeciwhałasowych na terenie kolejowym **kk**,
- zakaz lokalizacji na tych terenach **U/P** lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali i zabudowy zamieszkania zbiorowego,
- uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, w tym wskazanych na rysunku planu, a także uwzględnienie szczególnych warunków zagospodarowania oraz ograniczeń wynikających z położenia w sąsiedztwie obszaru kolejowego, których orientacyjny zasięg pokazano na rysunku planu.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

W kontekście oceny oddziaływań na środowisko przyrodnicze, przekształcenia powierzchni ziemi, rozumianej zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* jako ukształtowanie terenu, gleby, ziemia i wody gruntowe, są szczególnie istotne, powodują bowiem szereg zmian wśród pozostałych komponentów środowiska przyrodniczego, a poza tym należą do zmian trwałych.

Antropogeniczne przeobrażenia powierzchni ziemi związane są z działaniami techniczno-inżynierskimi, a zasięg tych zmian warunkowany jest skalą projektowanych inwestycji, zwłaszcza przewidywanej powierzchni nowej inwestycji oraz głębokością prowadzonych prac ziemnych.

W przypadku analizowanego projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu, nowe inwestycje budowlane, które spowodują oddziaływanie na powierzchnię ziemi, przewidywane są przede wszystkim w większości niezainwestowanej dotąd wschodniej części analizowanego obszaru na terenach **2U/P**, **3U/P**, jak również w ramach uzupełnienia zabudowy na terenach **11-13MW/U**, **15MW/U**, **1-3U**. Analizowany projekt planu wyznacza także nowe tereny dróg

publicznych m.in. drogę klasy głównej (teren **KD-G**), klasy zbiorczej (tereny **2KD-Z** i **4KD-Z**) oraz klasy dojazdowej (teren **14KD-D**).

Realizacja nowej zabudowy na ww. terenach spowoduje zarówno trwałe, jak i krótkoterminowe przeobrażenia powierzchni ziemi. W miejscach lokalizacji nowej zabudowy dojdzie do naruszenia wierzchnich warstw geologicznych, a także przemieszania gruntów w wyniku prowadzenia prac fundamentowych i realizacji podziemnej infrastruktury. Większe oddziaływania w tym zakresie nastąpią w przypadku realizacji, dopuszczonych ustaleniami projektu planu, kondygnacji podziemnych. Powyższe, negatywne oddziaływania będą spowodowane:

- naruszeniem powierzchni terenu, związanym z pracami ziemnymi przy wykonywaniu wykopów i wykonywaniu fundamentów obiektów inżynierskich,
- umieszczaniem w profilu glebowym elementów konstrukcji budowlanych, a także różnego rodzaju materiałów budowlanych, wpływających na właściwości podłoża, w tym na jego przepuszczalność,
- wytworzeniem określonej ilości różnego rodzaju odpadów i ścieków.

Przekształceń powierzchni ziemi spodziewać się należy również w przypadku ewentualnej realizacji dopuszczonych w projekcie mpzp zbiorników retencyjnych dla wód opadowych i roztopowych na terenach, jak również w wyniku realizacji wspomnianych już wcześniej nowych terenów komunikacji oraz ewentualnie na skutek prowadzenia robót w zakresie infrastruktury technicznej, które zostały dopuszczone w projekcie planu.

W związku z prowadzeniem prac może dojść do przekształcenia powierzchni ziemi o charakterze lokalnym i czasowym, wynikającym z konieczności wykonania wykopów, a także przemieszczenia lub wprowadzania nowych elementów infrastruktury technicznej. Umieszczenie pod powierzchnią terenu elementów wchodzących w skład sieci infrastruktury będzie za sobą niosło trwałe oddziaływanie na warunki gruntowe. Odpowiednie zabezpieczenie tego typu instalacji będzie najprawdopodobniej wymagało umieszczenia w glebie materiałów wpływających na właściwości gruntu.

Biorąc pod uwagę potrzebę ograniczania skali oraz zasięgu trwałych zmian w środowisku przyrodniczym, istotny jest zapis projektu planu ustalający wymóg zagospodarowania zielenią wszystkich fragmentów terenu wolnych od utwardzenia. Zapis ten jest istotny z punktu widzenia ochrony powierzchni ziemi i podłoża, ponieważ roślinność pozwala na uniknięcie lub przynajmniej znaczne ograniczenie wymywania gruntów, a także sprzyja absorpcji części ładunków zanieczyszczeń i ogranicza ich przedostawanie się do głębszych warstw gleby. Ważny będzie również odpowiedni dobór gatunków roślin, wprowadzanych na terenach nieutwardzonych, szczególnie gatunków rodzimych, odpowiadających lokalnym wymaganiom siedliskowym, co zapewni lepszy rozwój wprowadzanej zieleni i jednocześnie wpłynie pozytywnie na komfort zamieszkania i użytkowania poszczególnych terenów.

W celu ograniczenia skali występowania negatywnych oddziaływań na ukształtowanie powierzchni ziemi i warunki gruntowe, jakie mogą nastąpić w konsekwencji realizacji ustalonych w projekcie planu zamierzeń inwestycyjnych, do projektu planu wprowadzono zapisy określające maksymalną powierzchnię zabudowy na wszystkich terenach wskazanych w projekcie mpzp pod zabudowę. Powierzchnia ta, w zależności od przeznaczenia terenu, wynosi od 20% do 75% powierzchni działki budowlanej. W celu ograniczenia (w przyszłości) ryzyka pojawienia się zbyt intensywnej zabudowy, ustalono również minimalną powierzchnię działek budowlanych oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (wynoszący dla poszczególnych terenów od 10% do 45% powierzchni działki budowlanej), jaki musi zostać utrzymany w granicach działek budowlanych. Przestrzeganie powyższych ustaleń uniemożliwi wydzielanie działek budowlanych o niewielkich powierzchniach (na skutek wtórnych podziałów) oraz zwiększanie tym samym intensywności zagospodarowania terenów wcześniej zabudowanych (głównie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej). Działania te pozwolą na ograniczenie możliwości uszczuplenia lub też całkowitego wyeliminowania powierzchni biologicznie czynnych w obrębie poszczególnych działek budowlanych, umożliwiając tym samym ograniczenie skali przekształcenia powierzchni ziemi oraz utrzymanie charakteru przeważającego na omawianym obszarze sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów.

Największe powierzchnie biologicznie czynne utrzymane zostaną na terenach zieleni urządzonej (**1-4ZP**), dla których w projekcie planu ustalono udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 75% powierzchni działki budowlanej.

Do korzystnych z punktu widzenia ochrony powierzchni ziemi ustaleń analizowanego projektu należą również wszystkie zapisy i rozwiązania w zakresie ochrony i kształtowania zieleni. W tym zakresie pozytywnie należy ocenić:

- nakaz zagospodarowania zieleni wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
- wymóg zachowania istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, przy czym na terenie **kk** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- nakaz zachowania drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu,
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
- wyznaczenie stref zieleni izolacyjnej, wskazanych na rysunku planu, w których ustalono zagospodarowanie co najmniej 80% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji dojazdów i stanowisk postojowych dla samochodów i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych;
- wyznaczenie stref zieleni urządzonej, wskazanych na rysunku planu, w których ustalono zagospodarowanie co najmniej 50% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji budynków i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych.

Ponadto, do działań minimalizujących negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi i środowisko gruntowo-wodne na etapie realizacyjnym poszczególnych inwestycji budowlanych zaliczyć można:

- ograniczenie do niezbędnego minimum terenów zajętych techniczną ingerencją, w tym terenu zaplecza budowy i parku maszyn, a także czasu trwania robót budowlanych,
- zapewnienie funkcjonalności systemu gospodarowania odpadami i odzyskanymi materiałami,
- zastosowanie odpowiednich odwodnień budowlanych,
- racjonalne gospodarowanie odpadami na etapie realizacji inwestycji nadążające za postępem robót zagospodarowywanie powierzchni terenów zdegradowanych w wyniku działalności związanej z budową i utrzymaniem urządzeń i instalacji.

Powyższe ustalenia wykraczają poza zakres merytoryczny i formalny ustaleń planów miejscowych i dotyczą już etapu realizacyjnego inwestycji budowlanej, niemniej w kontekście analizy oddziaływań na powierzchnie ziemi wynikających z lokalizacji nowych obiektów budowlanych, stanowią istotne zagadnienia, warte przytoczenia w prognozie chociaż w ogólnym zarysie.

Podsumowując, opisane wyżej przewidywane inwestycje budowlane i infrastrukturalne będą wpływać na zmianę powierzchni ziemi oraz zmianę struktury i funkcjonowania innych elementów środowiska w sposób znaczący, trwały lub co najmniej długoterminowy. Dlatego szczególnie istotne będzie dotrzymanie ustalonych w planie wskaźników dotyczących zachowania na każdej działce budowlanej lub terenie powierzchni biologicznie czynnej, które należy zagospodarować dodatkowo zielenią.

6.2. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci: udokumentowanych złóż kopalin⁶², czy udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)⁶³. Nie występują tu również grunty leśne⁶⁴.

⁶² <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=7>

⁶³ <https://geolog.pgi.gov.pl/>

⁶⁴ <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

6.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Jak wspomniano już w rozdziale 2.6 prognozy, wody powierzchniowe w granicach opracowania reprezentowane są przez skanalizowany całkowicie ciek wodny Górczynka przepływający w zamkniętym kanale przez środkowy fragment obszaru opracowania, a także okresowo napełniane wodą melioracyjne rowy otwarte, tworzące w wyniku niedrożności niewielkie rozlewiska w zagłębieniach terenowych. Analizując ustalenia projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu nie przewiduje się występowania znaczącego negatywnego oddziaływania na zasoby wody powierzchniowe.

W kontekście ochrony nielicznych wód powierzchniowych niezwykle istotne są ustalenia projektu planu wyznaczające tereny zieleni urządzonej **1-4ZP**, z nakazem zachowania udziału powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni terenu nie mniejszego niż 75%. Zachowanie tych terenów w możliwie niezmienionym (w stosunku do stanu istniejącego) stanie, pozwoli na zminimalizowanie ryzyka pojawienia się znaczących zmian w lokalnych warunkach wodnych. Zachowanie istniejącej szaty roślinnej, w tym licznych, cennych z przyrodniczego punktu widzenia, zadrzewień na terenie **4ZP** oraz wzbogacenie o nowe nasadzenia, a także wykształcenie stref zieleni izolacyjnej i stref zieleni urządzonej (w tym szczególnie wysokiej), sprzyjać będzie zapewnieniu warunków odnawialności zasobów wodnych. Ponadto, szata roślinna pełni też funkcję ochronną dla jakości zasobów wodnych. Zachowanie zdolności retencyjnych tych terenów oraz ustalenie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w granicach terenów **ZP** sprzyjać będzie utrzymaniu dotychczasowego poziomu wód gruntowych, zasilanych w znacznej mierze dzięki infiltracji wód opadowych i roztopowych.

Nie przewiduje się również znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji ustaleń planu na zasoby wód podziemnych. Ochrona wód podziemnych w obrębie jednolitych części wód polega m.in. na unikaniu niekorzystnych zmian ich stanu ilościowego i chemicznego, zachowaniu równowagi pomiędzy poborem i zasilaniem wód podziemnych i utrzymaniu lub osiągnięciu ich dobrego stanu ilościowego i chemicznego. W związku z powyższym, w kontekście ochrony zasobów wód podziemnych pożądane jest utrzymanie jak największych powierzchni umożliwiających infiltrację wód.

W analizie potencjalnych oddziaływań na zasoby wód podziemnych należy wziąć pod uwagę zakres i skalę zmian funkcjonalno-przestrzennych, przewidzianych na obszarze projektu planu, których realizacja doprowadzi do zmian udziału powierzchni biologicznie czynnych i przesiąkalnych. Jak już wskazano w rozdziale 2.1. prognozy, powyższe zmiany dotyczyć będą przede wszystkim w dużej mierze niezainwestowanej dotąd wschodniej części analizowanego obszaru, a więc terenów **2U/P**, **3U/P**, jak również (w ramach uzupełnienia zabudowy) terenów **11-13MW/U**, **15MW/U**, **1-3U** oraz przede wszystkim nowych terenów dróg publicznych oznaczonych symbolami: **KD-G**, **2KD-Z**, **4KD-Z**, **14KD-D**. Ponadto, spośród nowego zainwestowania, na wszystkich terenach zlokalizowanych w granicach projektu planu dopuszczono m.in. lokalizację: urządzeń budowlanych, kondygnacji podziemnych, urządzeń i niekubaturowych obiektów sportowo-rekreacyjnych, ciągów pieszych lub rowerowych, innych niż wskazane orientacyjnie na rysunku planu, sieci i obiektów infrastruktury technicznej, stacji transformatorowych (poza liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu, jako wolno stojących lub przylegających do ścian budynków), czy urządzeń wodnych i urządzeń melioracji wodnych oraz budowli hydrotechnicznych.

Prowadzenie prac budowlanych, niezbędnych do zrealizowania projektowanych inwestycji wymaga ingerencji w powierzchnię ziemi, w tym warunki gruntowe, a co za tym idzie, w sposób pośredni oddziałuje również na kształtowanie lokalnych warunków wodnych. Zwiększanie powierzchni zabudowanych i utwardzonych związane jest ze wzrostem udziału powierzchni trwale uszczelnionych oraz pojawieniem się nowych obiektów, których funkcjonowanie związane jest z generowaniem ścieków. Skutkiem realizacji nowych inwestycji budowlanych będzie zatem ograniczenie powierzchni umożliwiającej swobodną infiltrację wód opadowych i roztopowych, przyspieszenie tempa spływu powierzchniowego z terenów utwardzonych oraz potencjalny wzrost ryzyka zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego na skutek prowadzenia niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej.

Mając na uwadze konieczność ograniczenia negatywnych oddziaływań na zasoby wodne, zwłaszcza w kontekście obecnie już obserwowanych zmian klimatu i coraz częściej obserwowanych zjawisk ekstremalnych, należy również dołożyć wszelkich starań, aby część opadu została zagospodarowana w zasięgu powierzchni biologicznie czynnych zachowanych w granicach działek budowlanych, które będą w stanie opóźnić odpływ wód z opadu, odciążyć system kanalizacji deszczowej i częściowo zredukować przepływ w odbiorniku w przypadku opadów ekstremalnych. Należy jednocześnie podkreślić, że zachowanie powierzchni przepuszczalnych dla wód z opadów stanowi obecnie jeden z podstawowych działań planistycznych służących adaptacji do zmian klimatu w obrębie terenów zurbanizowanych, ponieważ to właśnie od rodzaju pokrycia powierzchni ziemi zależy wielkość spływu wód opadowych.

W tym zakresie w projekcie planu dla terenów **ZP** ustalono zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie, natomiast dla wszystkich terenów zlokalizowanych w jego granicach dopuszczono lokalizację obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych. Ponadto dopuszczono także zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych. Zastosowanie nawierzchni przepuszczalnej powoduje szereg korzyści, takich jak: ograniczenie spływu powierzchniowego, zasilanie wód gruntowych, filtrowanie zanieczyszczeń i obniżanie temperatury powierzchni. Zastosowanie tego typu rozwiązań można też ograniczyć potrzebę budowy innych obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych na terenie, np. zbiorników retencyjnych.

Dla wszystkich terenów przeznaczonych w projekcie planu pod zabudowę, a więc terenów: **1-5MN/U, 1-2MW, 1-15MW/U, 1-3U, U/UC, UO, 1-3U/P**, a także dla terenów **1-4ZP** ustalono wymóg zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, a więc powierzchni zapewniających infiltrację wód opadowych i roztopowych, który w zależności od terenu kształtuje się na poziomie od 10 do 45% powierzchni działki budowlanej, natomiast na terenach **ZP** jest najwyższy i wynosi nie mniej niż 75% powierzchni terenu.

Skalę negatywnego oddziaływania na zasoby wód podziemnych ograniczają również ustalenia zapewniające ochronę istniejącej zieleni i zwiększające udział powierzchni porośniętych zielenią w obrębie terenów przeznaczonych pod zabudowę. Wśród tych ustaleń projektu planu należy wskazać:

- nakaz zagospodarowania zieleni wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
- wymóg zachowania istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, przy czym na terenie **kk** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- nakaz zachowania drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu,
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
- wyznaczenie stref zieleni izolacyjnej, wskazanych na rysunku planu, w których ustalono zagospodarowanie co najmniej 80% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji dojazdów i stanowisk postojowych dla samochodów i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych,
- wyznaczenie stref zieleni urządzonej, wskazanych na rysunku planu, w których ustalono zagospodarowanie co najmniej 50% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji budynków i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych.

Zachowanie i zwiększenie udziału terenów porośniętych roślinnością, a w szczególności roślinnością wysoką, będzie wpływało korzystnie na ograniczenie tempa spływu powierzchniowego wód opadowych i roztopowych z obszaru opracowania.

Jak powyżej wspomniano, rozwój terenów zabudowanych i zainwestowanych nierozzerwalnie wiąże się z koniecznością rozwiązania zagadnień związanych z dostarczeniem wody do budynków (do celów bytowych lub ewentualnie związanych z prowadzoną działalnością usługową), odprowadzeniem ścieków powstających na skutek ich funkcjonowania oraz sposobem zagospodarowania wód

opadowych i roztopowych. Sposób prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej na terenach przeznaczonych pod zabudowę określają przepisy odrębne, stąd w zapisach planu nie zawarto ustaleń w tym zakresie.

Zagadnienia związane z odprowadzaniem ścieków reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku poprzez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych; przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

Tereny objęte projektem planu posiadają dostęp do sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej, natomiast przewidywany rozwój zainwestowania terenów na pewno będzie wymagał dalszego rozwoju infrastruktury technicznej w przyległych drogach. W ustaleniach projektu wprowadzono zapisy o powiązaniu sieci infrastruktury technicznej (w tym m.in. sieci wodociągowej i kanalizacyjnej) z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zachowanie ciągłości powiązań elementów infrastruktury technicznej w granicy planu oraz dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej.

Prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej w oparciu o sieci wodociągowe i kanalizacyjne powinna wyeliminować ryzyko powstawania zanieczyszczeń zasobów wodnych, zarówno na etapie realizacyjnym, jak i eksploatacyjnym. Zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego w związku z budową i funkcjonowaniem systemu kanalizacji sanitarnej może powstać w zasadzie głównie w sytuacji awarii sieci.

Z uwagi na wprowadzenie wspomnianych powyżej zapisów, nie przewiduje się również negatywnych oddziaływań na kształtowanie zasobów wód podziemnych, wynikających z nadmiernej ich eksploatacji. Zakłada się, że funkcjonujące tu obiekty zaopatrywane będą w wodę z miejskiej sieci wodociągowej (przez obszar opracowania przebiega sieć wodociągowa).

Reasumując, ustalenia projektu mpzp nie przewidują możliwości wprowadzenia nowych inwestycji, których realizacja mogłaby przyczynić się do wystąpienia znaczących, negatywnych oddziaływań na lokalne zasoby wód podziemnych. Charakter oraz zakres przyjętych rozwiązań pozwala również założyć, że realizacja nowych inwestycji na obszarze projektu planu nie spowoduje wystąpienia negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe w obrębie całej JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579), w obrębie której położony jest analizowany obszar projektu planu.

6.4. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną, zwierzęta

Jak już wielokrotnie wspomniano, obszar objęty projektem mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu stanowi teren silnie przekształcony. W wyniku prowadzonych na przestrzeni lat przekształceń, w chwili obecnej występują tu głównie zbiorowiska roślinne o pochodzeniu antropogenicznym z zielenią urządzoną oraz zbiorowiskami roślinności synantropijnej. Zbiorowiska roślinności zbliżonej do naturalnej kształtują się na stosunkowo małych w skali opracowania powierzchniach gruntu, gdzie warunki gruntowe raczej nie sprzyjają lokalizacji zabudowy.

Spośród wyżej wymienionych rodzajów szaty roślinnej największy wpływ na kształtowanie bioróżnorodności obszaru opracowania mają zwłaszcza tereny z roślinnością synantropijną i zbliżoną do naturalnej w zasięgu gruntów dotychczas niezabudowanych i nieogrodzonych oraz zróżnicowana w swoim składzie florystycznym zielenią urządzone ogrody działkowych ROD im. H. Sawickiej.

Projekt planu chroni zbiorowiska roślinności synantropijnej, jakie wykształciły się w pobliżu ul. Miedzianej wraz z terenem ogrodów działkowych, wyznaczając teren **3ZP** oraz chroni zbiorowiska synantropijnej i zbliżonej do naturalnej (wraz z jej siedliskami okresowo podmokłymi), obejmując je

zasięgiem terenu zieleni urządzonej **4ZP**. Podkreślić należy, że na terenach **ZP** projekt planu ustala udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 75% powierzchni działki budowlanej

Istotne jest również to, że oba ww. tereny, mimo dzielącej je drogi - ul. Drużynowej (**2KD-Z**), będą nadal stanowiły przestrzennie zwarty kompleks zieleni, nie tylko w skali lokalnej Górczyna, ale również w skali błękitno-zielonej infrastruktury miasta Poznania.

Na terenie **4ZP** realizacja projektu planu powinna przyczynić się do zachowania najwartościowszych zadrzewień tego terenu, m. in. poprzez wskazanie drzew chronionych planem – w tym kilkunastu wierzb o parametrach pomnikowych rosnących na tyłach zabudowań ul. J. Krauthofera oraz drzew rosnących wzdłuż podstawy i na stoku zachodniej skarpy nasypu kolejowego dawnej bocznicy. Dla ochrony tych ostatnich ważne jest zapewnienie nienaruszalności nasypu, stanowiącego centralną część terenu zieleni urządzonej, poprzez ustalenie nakazujące na terenie **4ZP** ochronę śladu staroberlińskiej linii kolejowej, zachowanie pozostałości nasypu i torowiska kolejowego lub innych elementów infrastruktury kolejowej.

Ochronie zieleni wysokiej będzie służyć też wskazanie, za pomocą maksymalnej nieprzekraczalnej linii zabudowy, miejsca ewentualnej lokalizacji budynków (w miejscu obecnych budynków magazynowych) oraz ograniczenie możliwości inwestycyjnych poprzez ustalenie powierzchni zabudowy nie większej niż 3% powierzchni terenu.

Z kolei na terenie **3ZP** ustalono dopuszczenie zagospodarowania części terenu jako terenu ogrodów działkowych, co również będzie sprzyjać zachowaniu obecnej szaty roślinnej ogrodów.

Pozytywnie na wzrost bioróżnorodności w obszarze opracowania może wpłynąć również realizacja na terenach **3ZP** i **4ZP** zapisów związanych z tworzeniem czy wzmacnianiem błękitno-zielonej infrastruktury miasta. Projekt planu wskazuje orientacyjne lokalizacje rzędów drzew na terenie **3ZP** – równolegle do ul. Miedzianej (**3KD-D**) i ul. Drużynowej (**2KD-Z**) oraz na terenie **4ZP** – na fragmencie równoległym do ul. Drużynowej (**2KD-Z**), ul. R. Dmowskiego (**3KD-D**) i na fragmencie równoległym do projektowanej drogi **10KD-D** (od ul. Dmowskiego, naprzeciw ul. Bosej, aż do terenu zieleni urządzonej **4ZP**).

Równie ważne jest to, że projekt planu w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych, ustala dla terenów: **3ZP** i **4ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie. Na całym obszarze opracowania w tej kwestii projekt ustala także dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych oraz dopuszczenie zastosowania nawierzchni przepuszczalnych. Dodatkowo, w zakresie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego projekt ustala również dopuszczenie lokalizacji urządzeń wodnych i urządzeń melioracji wodnych oraz budowli hydrotechnicznych. Realizacja ww. ustaleń na terenach **3ZP** i **4ZP** przyczyni się do rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, zarówno w skali lokalnej Górczyna, jak i skali miejskiej Poznania.

Ważnym aspektem realizacji projektu planu w zakresie kształtowania szaty roślinnej jest ochrona zieleni na terenach już zainwestowanych i użytkowanych, jak też wykorzystanie istniejącej zieleni i wprowadzanie nowej przy tworzeniu powierzchni biologicznie czynnych na terenach przewidywanych pod inwestycje.

Projekt wyznacza niewielkie tereny zieleni urządzonej: **1ZP** – przy zbiegu ulic Głogowskiej i Krzywej oraz **2ZP** – przy zbiegu ulic Krzywej i Metalowej. W przypadku terenu **1ZP** realizacja projektu planu, zwłaszcza w zakresie zachowania powierzchni biologicznie czynnej, znacznie zwiększa szanse dalszego rozwoju rosnącemu tam drzewu – wiązowi, który posiada parametry drzewa pomnikowego. Podobnie wyznaczenie terenu **2ZP** skutkować będzie zwiększeniem powierzchni biologicznie czynnej dla dwóch rosnących tam drzew (świerka srebrzystego i dębu szypułkowego), poprzez usunięcie w ich pobliżu asfaltowej nawierzchni. Wyznaczenie terenu **2ZP** zrekompensuje tym drzewom utratę część powierzchni przesiąkalnej w miejscu realizowanej obecnie zabudowy terenu **9MW/U**.

Projekt planu na zainwestowanych terenach między ulicami: Głogowską, Krzywą, A. Andrzejewskiego i Miedzianą wyznacza dla zespołu budynków, wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, tereny: **1MW**, **2MW**, **1MW/U**, **1KDW** i **2KDW** oraz wskazuje na ww. terenach drzewa, które

zachowały się z pierwotnych nasadzeń wykonanych przy ulicach obsługujących to dawne osiedle robotnicze. Dodatkowo na terenie **1MW** pomiędzy budynkami wskazuje na rysunku planu strefy zieleni izolacyjnej. Projekt ustala w strefach zieleni izolacyjnej, zagospodarowanie co najmniej 80% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji dojazdów i stanowisk postojowych dla samochodów i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych. Zieleni wysoka w tym zespole jest chroniona również poprzez obowiązujące linie zabudowy, wskazane na rysunku planu dla każdego z budynków tworzących ten zespół zabudowy.

Strefy zieleni izolacyjnej wskazano na rysunku planu również na innych terenach zainwestowanych, tj.:

- na terenach **11MW/U** i **12MW/U**, obejmując strefami częściowo zadrzewione i zakrzewione powierzchnie gruntu wraz z płacami trzciny przy podstawie nasypu kolejowego, gdzie okresowo zalegają wody opadowe, - dla ochrony części podmokłych zbiorowisk roślinnych rosnących w bezpośrednim sąsiedztwie terenu **4ZP**),
- na terenie **2U** między nieprzekraczalną linią zabudowy a północną granicą terenu usługowego z terenami **4MN/U** i **5MN/U** - dla polepszenia warunków zamieszkania w sąsiedztwie terenu usługowego)
- na terenie **3U**, obejmując strefą rząd robinii akacjowych, rosnących wokół podstawy nasypu ziemnego okrywającego bunkier przy ul. Góreckiej (w pobliżu ul. Hetmańskiej) - dla ochrony drzew i zachowania charakteru otoczenia, typowego dla dawnego historycznego obiektu militarnego.

Zieleni jest chroniona, a miejscami przewidywana do założenia, również w zasięgu wyznaczonych na rysunku planu licznych strefach zieleni urządzonej, tj.: na tyłach zabudowy terenów **2MN/U**, **5MW/U**, **6MW/U**, **10MW/U** i **UO**, na terenach **13MW/U** i **1U** od strony terenu zieleni urządzonej **4ZP**, w pasie obejmującym powierzchnię gruntu między maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy sąsiadujących terenów **1U** i **U/UC** oraz wewnątrz terenu **2U**. Projekt planu ustala w strefie zieleni urządzonej zagospodarowanie co najmniej 50% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji budynków i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych.

W przypadku analizowanego projektu mpzp, nowe inwestycje budowlane, które spowodują oddziaływanie na szatę roślinną będą wynikały bezpośrednio z oddziaływań na powierzchnię ziemi, które przewidywane są przede wszystkim w większości niezainwestowanej dotąd, wschodniej części analizowanego obszaru - na terenach **2U/P**, **3U/P**, jak również w ramach uzupełnienia zabudowy na terenach **11-13MW/U**, **15MW/U** oraz **1-3U**. Analizowany projekt planu wyznacza także nowe tereny dróg publicznych: – klasy głównej (teren **KD-G**), klasy zbiorczej (tereny **2KD-Z** i **4KD-Z**) oraz klasy dojazdowej (teren **14KD-D**).

Zrealizowanie wspomnianych wyżej inwestycji związane będzie z wystąpieniem oddziaływań wpływających negatywnie na lokalną szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz bioróżnorodność.

Oddziaływania, których bezpośrednią przyczyną będzie realizacja zabudowy – przede wszystkim w dużym stopniu niezainwestowanej dotąd, wschodniej części analizowanego obszaru – związane będą głównie z usunięciem części szaty roślinnej z powierzchni przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację budynków. Te niekorzystne oddziaływania będą miały charakter długofalowy związany z ograniczeniem powierzchni potencjalnie dostępnych dla roślinności poprzez trwałe uszczelnienia gruntów (o powierzchni zazwyczaj odpowiadającej powierzchni zabudowy).

W przypadku realizacji nowej zabudowy w ramach uzupełnienia zabudowy na terenach **11-13MW/U**, **15MW/U** oraz **1-3U** przewidywany negatywny wpływ na szatę roślinną będzie mniejszy, gdyż tereny te są już częściowo docelowo zainwestowane, natomiast pośród przeznaczonych do rozbiórki, nieużytkowanych zabudowań produkcyjnych, usługowych czy też magazynowych powierzchnie gruntu porasta często roślinność ruderalna, która pojawiła się w wyniku ingerencji człowieka. Rosnące na nieużytkowanych gruntach drzewa i krzewy, wraz z towarzyszącą im roślinnością niską, zostaną najprawdopodobniej usunięte z powierzchni przeznaczonych pod ponowną lokalizację budynków, dróg czy też placów, natomiast po zakończeniu robót budowlanych pozostałe

przestrzenie zostaną na nowo zagospodarowane szatą roślinną, co częściowo pozwoli na rekompensatę poniesionych strat w zieleni.

Niekorzystne oddziaływania w odniesieniu do kształtowania lokalnej szaty roślinnej wystąpią także na terenach sąsiadujących z terenami przeznaczonymi bezpośrednio pod lokalizację budynków. Związane będą przede wszystkim ze zniszczeniem roślinności występującej na terenach wykorzystywanych jako place budowy, w obrębie których składowane będą materiały budowlane, jak również na terenach wykorzystywanych jako dojazdy, pozwalające na transport specjalistycznego sprzętu oraz obsługę terenów na etapie realizacji poszczególnych inwestycji. Oddziaływania te wystąpią wyłącznie na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, a ich charakter będzie czasowy i w znacznym stopniu odwracalny (po zakończeniu prac realizacyjnych, w przypadku braku uszczelnienia powierzchni ziemi, istnieje możliwość odtworzenia zieleni).

W tym miejscu należy podkreślić, że analizowany projekt planu przewiduje, że część istniejącej w jego obrębie zieleni zostanie zaadoptowana do nowych nasadzeń, czemu mają służyć m.in. niektóre z wyznaczonych stref zieleni izolacyjnej i stref zieleni urządzonej oraz zapis nakazujący zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, przy czym na terenie **kk** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego. Zapisy te pozwolą również w pewnym stopniu zapobiec znaczącym zmianom dotychczasowego charakteru szaty roślinnej i warunków siedliskowych, szczególnie w na terenach **11-13MW/U**, **15MW/U** oraz **1U** - w strefach sąsiadujących z terenem zieleni urządzonej **4ZP**.

W celu ograniczenia skali występowania negatywnych oddziaływań na szatę roślinną do projektu planu wprowadzono zapisy określające maksymalną powierzchnię zabudowy na wszystkich terenach wskazanych w projekcie mpzp pod zabudowę oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (wynoszący dla poszczególnych terenów od 10% do 45% powierzchni działki budowlanej), jaki musi zostać utrzymany w granicach działek budowlanych. Co oczywiste – największe powierzchnie biologicznie czynne utrzymane zostaną na opisanych już wcześniej terenach zieleni urządzonej (**1-4ZP**) na poziomie co najmniej 75%.

Przekształceń szaty roślinnej spodziewać się należy również w przypadku realizacji wspomnianych już wcześniej nowych terenów komunikacji oraz ewentualnie na skutek prowadzenia robót w zakresie obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej, które zostały dopuszczone planem.

Analizowany projekt planu wyznacza nowe tereny dróg publicznych: – klasy głównej (teren **KD-G**), klasy zbiorczej (tereny **2KD-Z** i **4KD-Z**) oraz klasy dojazdowej (teren **14KD-D**), co w przypadku kilku z nich koliduje z zielenią istniejącą w zasięgu projektowanego układu drogowego. Do pogorszenia warunków wzrostu drzew chronionych planem (kasztanowca i dębu) może dojść podczas ewentualnej przebudowy ul. Krzywej (**1KD-Z**) oraz przebudowy zbiegu ulic Metalowej (**2KD-D**) i Miedzianej (**3KD-D**). Natomiast do utraty drzewostanu (rzędu świerków srebrzystych i rzędu żywotników) może dojść w strefie przebiegu napowietrznej linii energetycznej WN 110 kV – w związku z rozbudową ul. Drużynowej (**2KD-Z**).

Jednocześnie należy podkreślić, że dzięki wskazaniu na rysunku projektu planu orientacyjnych lokalizacji nowych rzędów drzew realizacja ustaleń projektu planu przyczyni się do zwiększenia udziału zieleni wysokiej w przestrzeniach ulicznych lub przyulicznych (w tym tych już wymienionych na początku rozdziału). Realizacja ustaleń projektu planu przyczyni się do posadzenia rzędów drzew zarówno na niedawno zmodernizowanej ulicy R. Dmowskiego (**3KD-Z**), jak i przy przewidzianych do przebudowy ulicach: Miedzianej (**3KD-D**), Góreckiej (**4KD-Z**) i Drużynowej (**2KD-Z**) oraz na nowo projektowanych drogach: **KD-G** (od wiaduktu kolejowego przy ul. Drużynowej do północnego odcinka ul. Góreckiej), **10KD-D** (od ul. R. Dmowskiego, naprzeciw ul. Bosej, aż do terenu zieleni urządzonej **4ZP**) i **12KD-D** (od ul. J. Krauthofera do terenu zieleni urządzonej **4ZP**).

Sumując opisane wyżej, przewidywane inwestycje budowlane, komunikacyjne i infrastrukturalne szczególnie istotne będzie dotrzymanie ustalonych w planie wskaźników dotyczących zachowania na każdej działce budowlanej lub terenie powierzchni biologicznie czynnych, które należy zagospodarować dodatkowo zielenią. W tym względzie dla ograniczania skali oraz zasięgu

trwałych zmian w środowisku przyrodniczym, istotny jest zapis projektu planu, ustalający wymóg zagospodarowania zielenią wszystkich fragmentów terenu wolnych od utwardzenia. Realizacja tego ustalenia zapewni utrzymanie nawet niewielkich powierzchniowo fragmentów terenów, zagospodarowanych zielenią. Dodać też należy, że zapis ten – tak jak wszystkie wcześniej przytoczone – istotny jest również dla ochrony jakości gruntów i zasobów wodnych ze względu na umiejętność wychwytywania przez rośliny zanieczyszczeń tych komponentów środowiska.

Przewidywane przekształcenia szaty roślinnej, wynikające z realizacji ustaleń projektu planu, nie pozostaną bez wpływu na występującą tu różnorodność biologiczną, która została ukształtowana przede wszystkim na skutek dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania przedmiotowego obszaru.

W kontekście oddziaływania na różnorodność biologiczną do najważniejszych ustaleń projektu planu należy wyznaczenie terenów **3ZP** i **4ZP**, obejmujących najwartościowsze w skali obszaru opracowania zbiorowiska roślinne i zróżnicowane siedliska oraz określenie docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów położonych, w większości w niezabudowanej dotąd – wschodniej części analizowanego obszaru.

Ze względu na wartość przyrodniczą terenów **3ZP** i **4ZP** (obecność licznych drzew chronionych planem, zadrzewień i zakrzewień oraz zbiorowisk roślinności seminaturalnej), a także potrzebę tworzenia błękitno-zielonej infrastruktury miasta, na terenach tych zrealizowane zostaną nieliczne inwestycje budowlane, których oddziaływanie będzie miało niekorzystny wpływ na tutejszą florę i faunę. Zawężenie zakresu możliwych zmian warunków siedliskowych na terenie **4ZP** – m. in. poprzez wyznaczone maksymalne nieprzekraczalne linie zabudowy i 3%-ową minimalną powierzchnię zabudowy – ograniczy ryzyko uszczuplenia lokalnej flory na skutek zmian warunków siedliskowych i tym samym zabezpieczy ten teren na potrzeby bytującej tam fauny. Realizacja ustaleń projektu planu na tak znaczących powierzchniach terenów **3ZP** i **4ZP** pozytywnie wpłynie co najmniej na utrzymanie dotychczasowej bioróżnorodności gatunkowej flory i fauny. Ponadto, w przypadku realizacji ustaleń projektu planu w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych, należy spodziewać się pozytywnych zmian skutkujących wzrostem bioróżnorodności ww. terenów zieleni urządzonej.

Analizując potencjalne skutki realizacji ustaleń planu na terenach przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację budynków oraz innych obiektów budowlanych, komunikacyjnych czy też z zakresu infrastruktury technicznej, przewiduje się możliwość wystąpienia lokalnego uszczuplenia bioróżnorodności na skutek usunięcia części szaty roślinnej, zniszczenia wierzchniej warstwy gleby oraz trwałego uszczelnienia części powierzchni.

Rozpatrując potencjalny wpływ ustaleń projektu mpzp na faunę obszaru opracowania, wynikający przede wszystkim z wprowadzenia na analizowane tereny nowej zabudowy oraz przebudowy i rozbudowy układu komunikacyjnego, należy stwierdzić, iż jego realizacja skutkować będzie wystąpieniem oddziaływań o zróżnicowanym charakterze i zasięgu. Negatywne oddziaływania na świat zwierzęcy związane będą przede wszystkim ze zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej, usunięciem dotychczasowej zieleni w obrębie powierzchni przeznaczonych pod posadowienie budynków i realizację elementów układu komunikacyjnego – co pociąga za sobą usunięcie części dotychczasowych siedlisk i miejsc żerowania fauny.

Czasowy oraz ograniczony przestrzennie niekorzystny wpływ na organizmy żywe, w tym na zwierzęta, wystąpi także na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, wymagających prowadzenia intensywnych prac budowlanych z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu. Działania te wiązać się będą z generowaniem hałasu przez silniki pracujących maszyn oraz zniszczeniem szaty roślinnej w obrębie części terenu (tymczasowe drogi dojazdowe), co skutkować będzie czasowym wycofywaniem się z tych terenów poszczególnych gatunków zwierząt. Przewiduje się jednak, że niekorzystne oddziaływania ustąpią po zakończeniu prac budowlanych i nie będą wpływać w sposób długofalowy na kształtowanie charakteru lokalnej fauny.

Natomiast w związku z możliwą, częściową zmianą charakteru szaty roślinnej (poprzez tworzenie nowych powierzchni zagospodarowanych zielenią urządzoną) wokół nowej zabudowy, prognozuje się w obszarze opracowania ograniczenie liczebności populacji gatunków zwierząt przystosowanych do życia na terenach o znacznie mniej intensywnym zagospodarowaniu czy też na terenach nieużytkowanych (zadrzewionych i zakrzewionych, mało uczęszczanych terenów w pobliżu nasypu kolejowego, rowów i gruntów z okresowo zalegającymi wodami opadowymi) i wypieranie ich przez gatunki synantropijne, przystosowane do życia w obrębie terenów zabudowanych, w bliskim sąsiedztwie ludzi.

6.5. Oddziaływanie na krajobraz

Analizując wpływ realizacji ustaleń projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu na krajobraz należy mieć na uwadze, że analizowany obszar stanowi przykład krajobrazu kulturowego, silnie zurbanizowanego, podlegającego dodatkowo dalszej intensywniej presji urbanistycznej, miejscami również zdegradowanego (silnie zaśmieconego).

Krajobraz analizowanych terenów zdominowany został przez zabudowę związaną z funkcjonowaniem zakładów produkcyjnych i usługowych, składów, magazynów, wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, którym towarzyszą betonowe powierzchnie parkingów i niewielki udział zieleni. Wymienione wyżej techniczne zagospodarowanie terenów, którego charakter i rodzaj jest ściśle związany z branżą danego zakładu bądź przedsiębiorstwa, charakteryzuje się znacznymi gabarytami, uproszczoną formą architektoniczną oraz – szczególnie w przypadku starszej zabudowy o gorszym stanie technicznym – niskimi walorami estetycznymi. Budynki na ogół są niskie, ale posiadają rozległe powierzchnie.

Omawiany obszar w ostatnich latach podlega jednak intensywnym przekształceniom funkcjonalno-przestrzennym, związanym z wypieraniem funkcji przemysłowej przez funkcję mieszkaniową wielorodzinną, charakteryzującą się zabudową o zupełnie odmiennym układzie i parametrach, co również istotnie wpływa na zmianę krajobrazu analizowanego obszaru. Proces ten szczególnie widoczny jest na terenach wzdłuż ul. w R. Dmowskiego, gdzie powstały w ostatnim czasie nowe budynki mieszkalne wielorodzinne (bloki), a kolejne są aktualnie w budowie.

Jedynie na terenach położonych w południowo-zachodniej części obszaru projektu planu, w rejonie ulic: Głogowskiej, Bosej i Miedzianej, zabudowa ma nieco inny charakter – zlokalizowane są tu tereny zabudowy mieszkaniowej, w tym zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej wolno stojącej, a także tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, spośród których szczególnie wyróżnia się najstarsza zabudowa, zlokalizowana w kwartale ograniczonym ulicami: Głogowską, Krzywą i A. Andrzejewskiego. Zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej towarzyszą zwykle niewielkie ogrody przydomowe, zagospodarowane zielenią urządzoną o charakterze ozdobnym.

Prognozuje się, iż w wyniku realizacji zapisów projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu, największych zmian w krajobrazie spodziewać się można przede wszystkim w obrębie w dużej mierze niezabudowanej i niezagospodarowanej dotąd wschodniej części analizowanego obszaru, a więc na terenach **2U/P**, **3U/P**. Widoczne zmiany w krajobrazie zajdą również w związku z lokalizacją nowej zabudowy realizowanej w ramach uzupełnienia pustych działek budowlanych na terenach **11-13MW/U**, **15MW/U**, **1-3U**, jak również na skutek wyznaczenia w projekcie planu nowych terenów dróg publicznych: – klasy głównej (teren **KD-G**), klasy zbiorczej (tereny **2KD-Z** i **4KD-Z**) oraz klasy dojazdowej (teren **14KD-D**).

Przewidywać można zatem, że z czasem na terenach tych powstanie nowy układ urbanistyczny, co uznać należy jako sposób racjonalnego wykorzystania potencjału analizowanego obszaru, który na skutek antropogenicznych przekształceń krajobrazu, wynikających z ich sposobu zagospodarowania i użytkowania, bądź zaniechania użytkowania, odbierany jest jako mało atrakcyjny wizualnie, a miejscami nawet zdegradowany w wyniku silnego zaśmiecenia części analizowanych terenów.

Wprowadzone do projektu planu zapisy w zakresie szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy w obrębie poszczególnych terenów (m.in.: wysokość budynków, liczba

kondygnacji, geometria dachów, a także możliwy sposób lokalizowania zabudowy) pozwoli zatem na wykształcenie zabudowy o spójnym charakterze, kształtowanej w sposób uporządkowany, uwzględniający lokalne uwarunkowania.

Przekształcenia krajobrazu będą procesem stopniowym i prawdopodobnie długoterminowym, ponieważ będą skutkiem inwestycji prowadzonych w różnym czasie przez wielu odrębnych właścicieli.

Na etapie realizacyjnym, w wyniku organizacji placów budowy oraz prowadzenia prac budowlanych związanych z lokalizacją nowych budynków oraz realizacją nowego układu drogowego, oddziaływania na krajobraz będą negatywne. Będzie to jednak oddziaływanie krótkoterminowe.

Analizowany projekt planu wprowadza również ustalenia w zakresie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, których realizacja wpłynie będzie na kształtowanie lokalnych walorów krajobrazowych na terenach przeznaczonych pod zabudowę. W tym kontekście pozytywnie ocenić należy zakaz lokalizacji:

- tymczasowych obiektów budowlanych na terenach: **MN/U**, **MW** i **MW/U**,
- nowych budynków gospodarczych i garażowych na terenach: **MW** i **MW/U**,
- nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, z wyjątkiem elementów tramwajowej sieci trakcyjnej,
- klimatyzatorów i wentylatorów na elewacjach budynków i na połaciach dachowych na terenach: **MN/U**, **MW**, **MW/U** i **UO** w sposób widoczny od strony terenów komunikacji i terenów zieleni urządzonej,
- lokali i obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży większej niż 300 m² na terenach **MN/U** i **MW/U**.

Pozytywnie na walory krajobrazowe analizowanego obszaru oddziaływać będzie również wyznaczenie terenów zieleni urządzonej, w tym szczególnie tych największych, zlokalizowanych na terenach **3ZP** i **4ZP** (charakteryzujących się najwyższym udziałem zieleni wysokiej), a także wszystkie ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania zieleni, spośród których należy wskazać:

- nakaz zagospodarowania zieleni wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
- wymóg zachowania istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, przy czym na terenie **kk** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- nakaz zachowania drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu,
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
- wyznaczenie stref zieleni izolacyjnej, wskazanych na rysunku planu, w których ustalono zagospodarowanie co najmniej 80% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji dojazdów i stanowisk postojowych dla samochodów i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych,
- wyznaczenie stref zieleni urządzonej, wskazanych na rysunku planu, w których ustalono zagospodarowanie co najmniej 50% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji budynków i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych.

Reasumując, realizacja ustaleń analizowanego projektu planu spowoduje znaczące zmiany w lokalnym krajobrazie, które z uwagi na obecny stan zagospodarowania części terenów przeznaczonych pod lokalizację nowych inwestycji budowlanych (w tym szczególnie terenów: **2,3U**, **2U/P**, **3U/P**), może mieć zdecydowanie pozytywny skutek. Oczekuje się, że realizacja ustaleń projektu planu poprzez szczegółowe ustalenie zasad i warunków jego zabudowy oraz zagospodarowania przyczyni się do ochrony terenów zlokalizowanych w jego granicach przed zbyt intensywną i niekontrolowaną zabudową, natomiast ustalenia z zakresu zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz ochrony i kształtowania zieleni wpłyną pozytywnie na poprawę walorów krajobrazowych przedmiotowego obszaru. Można również przypuszczać, że dalsze przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne w granicach projektu planu dadzą korzystny efekt jego uporządkowanego i jednorodnego zagospodarowania. Ostateczna ocena wszystkich zmian funkcjonalno-przestrzennych

zaproponowanych w projekcie planu i ich wpływu na walory krajobrazowe obszaru, może być jednak zróżnicowana i w dużym stopniu będzie zależna od wyglądu i charakteru nowej zabudowy, zastosowanych dla niej rozwiązań architektonicznych i materiałów wykończeniowych, standardu i jakości realizacji przestrzeni publicznych, a także indywidualnych, subiektywnych oczekiwań, gustów i upodobań potencjalnych odbiorców.

6.6. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne i klimat lokalny

Przewiduje się, iż docelowa i pełna realizacja ustaleń projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu nie spowoduje pojawienia się w granicach przedmiotowego obszaru nowych, istotnych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza, których funkcjonowanie mogłoby doprowadzić do znaczącego pogorszenia lokalnej jakości powietrza atmosferycznego.

Projekt planu obejmuje obszar w znacznej części już trwale zainwestowany, a więc równocześnie istotnie przekształcony antropogenicznie, na którym planowane są nowe inwestycje zlokalizowane przede wszystkim we wschodniej części analizowanego obszaru na terenach **2U/P**, **3U/P**, jak również w ramach uzupełnienia zabudowy na terenach **11-13MW/U**, **15MW/U**, **1-3U**. Analizowany projekt planu wyznacza także nowe tereny dróg publicznych: – klasy głównej (teren **KD-G**), klasy zbiorczej (tereny **2KD-Z** i **4KD-Z**) oraz klasy dojazdowej (teren **14KD-D**).

Wszystkie nowe budynki będą musiały mieć zapewnioną dostawę energii cieplnej, co oczywiście może powodować emisję zanieczyszczeń do powietrza. Z uwagi na to, że analizowany teren posiada dostęp do miejskiej sieci ciepłej, nowa zabudowa również może być do tej sieci przyłączona, co z ekologicznego punktu widzenia jest rozwiązaniem korzystnym, ponieważ eliminuje się w ten sposób powstanie nowej emisji na danym terenie. Natomiast w sytuacji, kiedy nowa zabudowa będzie zaopatrywana w ciepło z indywidualnych systemów grzewczych, wielkość nowej emisji będzie głównie uzależniona od zastosowanego w instalacji paliwa. W tym zakresie projekt planu ustalił zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe. Lokalizacja nowej zabudowy spowoduje również nieznaczny wzrost emisji zanieczyszczeń ze źródeł mobilnych, wynikającej z dojazdów do nowych obiektów mieszkalnych, usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów.

Lokalnego i ograniczonego czasowo wzrostu emisji zanieczyszczeń spodziewać się można na etapie realizacji poszczególnych inwestycji budowlanych. We wspomnianym przypadku źródłami emisji będą prace ziemne, których prowadzenie związane jest z generowaniem znacznych ilości pyłu, a także prace prowadzone przy użyciu sprzętu budowlanego, napędzanego silnikami spalinowymi. Przewiduje się jednak, że ilość zanieczyszczeń generowanych w trakcie prowadzenia prac budowlanych nie będzie miała istotnego wpływu na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego, głównie z uwagi na ograniczoną powierzchnię, ograniczony czas przeprowadzania robót budowlanych oraz niewielkie odległości unoszenia cząstek pyłowych.

Liniowym źródłem emisji zanieczyszczeń będą natomiast nowoprojektowane drogi publiczne i wewnętrzne, zapewniające właściwą obsługę komunikacyjną na obszarze projektu planu oraz zapewniające łączność komunikacyjną z terenami sąsiednimi. Projektowane szlaki komunikacyjne, w tym przede wszystkim wskazane w projekcie drogi: **KD-G**, **2KD-Z**, **4KD-Z** i **14KD-D**, stanowiąc będą liniowe źródła emisji zanieczyszczeń, powstających w wyniku spalania paliw w silnikach spalinowych poruszających się pojazdów, obejmujących między innymi: pył PM₁₀, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, amoniak, benzen, ołów, węglowodory aromatyczne czy węglowodory alifatyczne.

Na podstawie analizy szeregu opracowań i dokumentacji, wskazujących na prognozowaną ilość zanieczyszczeń generowanych w ciągu dróg podobnej klasy i o podobnych parametrach, można założyć, że emisja zanieczyszczeń generowanych w ciągu projektowanych dróg nie będzie powodowała przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń poza granicami pasa drogowego. Wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń nie przewiduje się również w przypadku projektowanych dróg wewnętrznych, które charakteryzują się znacznie mniejszymi parametrami oraz zaznaczenie niższym natężeniem ruchu (prowadzą ruch o charakterze lokalnym).

Pomimo opisanego powyżej, stosunkowo niewielkiego, ryzyka pojawienia się na analizowanym obszarze obiektów, których funkcjonowanie mogłoby wpłynąć na pogorszenie lokalnych warunków

aerosanitarnych, do projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu wprowadzono zapisy, których realizacja ma na celu zminimalizowanie lub wyeliminowanie niekorzystnych oddziaływań na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego, jakie mogą pojawić się w wyniku realizacji jego ustaleń. Do najważniejszych ustaleń w tym zakresie należy wprowadzenie zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe. Zapis ten dotyczy indywidualnych systemów grzewczych, których stosowanie dopuszczają zapisy omawianego projektu planu. Jego przestrzeganie pozwoli ograniczyć emisję zanieczyszczeń powstających w obrębie indywidualnych systemów grzewczych, w szczególności zanieczyszczeń pyłowych. Jest to szczególnie istotne z uwagi na konieczność wyeliminowania niekorzystnych z punktu widzenia ochrony środowiska i ochrony zdrowia zjawisk, związanych z przekraczaniem dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu.

Wprowadzenie tego rodzaju zakazu nawiązuje ponadto do ustaleń zawartych w „Programie Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”, zatwierdzonym uchwałą Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.⁶⁵, opracowanym z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a zawierającym szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P.

Wśród zapisów, których realizacja w sposób pośredni wpływać będzie pozytywnie na lokalną jakość powietrza atmosferycznego wymienić należy również ustalenia z zakresu ochrony i kształtowania zieleni. Najbardziej istotne jest w tym przypadku wyznaczenie terenów zieleni urządzonej **1-4ZP** oraz wprowadzenie zapisu ustalającego wymóg zachowania istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, przy czym na terenie **kk** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego, a także nakaz zachowania drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu. Pozytywnie ocenia się także zapisy ustalające:

- lokalizację rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu ,
- nakaz zachowania drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu
- wyznaczenie stref zieleni izolacyjnej, wskazanych na rysunku planu, w których ustalono zagospodarowanie co najmniej 80% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji dojazdów i stanowisk postojowych dla samochodów i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych,
- wyznaczenie stref zieleni urządzonej, wskazanych na rysunku planu, w których ustalono zagospodarowanie co najmniej 50% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji budynków i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych.

Zarówno dla terenów zieleni **1-4ZP**, jak i terenów przeznaczonych pod zabudowę ustalono zachowanie minimalnych powierzchni biologicznie czynnych (ich wielkości wskazano w rozdziale 4.2. prognozy) oraz wprowadzono jednocześnie nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu. Przy projektowaniu nowego zainwestowania terenów w granicach planu należy dążyć do zachowania jak największych enklaw zieleni, co będzie sprzyjać utrzymaniu lepszej jakości powietrza atmosferycznego, ponieważ obecność różnorodnej zieleni – a w szczególności roślinności wysokiej – wpływa na zmniejszenie udziału dwutlenku węgla w powietrzu atmosferycznym oraz ograniczenie zasięgu przenoszenia zanieczyszczeń pyłowych.

Znaczące zmiany w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenów, jakie wprowadzane są niekiedy w efekcie realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, skutkować mogą wystąpieniem niekorzystnych oddziaływań na lokalne warunki klimatyczne. Wśród najważniejszych czynników powodujących takie przekształcenia wymienić można między innymi: zwiększanie zasięgu powierzchni trwale zabudowanych, zmniejszanie udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie terenów przeznaczonych pod zabudowę, zmniejszanie powierzchni zadrzewionych, zwiększanie liczby

⁶⁵ Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20.07.2020 r., poz. 5956

źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, stosowania w instalacjach grzewczych paliw o wysokich wskaźnikach spalania, czy też projektowanie układu komunikacyjnego w sposób nieuwzględniający konieczności redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza, w szczególności na terenach intensywnie zabudowanych.

W kontekście oddziaływania nowoprojektowanych inwestycji budowlanych na mikroklimat prognozuje się, że wprowadzenie nowej zabudowy usługowej lub obiektów produkcyjnych składów i magazynów na terenach **2U/P** i **3U/P**, o maksymalnej wysokości do 17 m, z dopuszczeniem lokalizacji budynków o wysokości do 24 m w strefie zabudowy wyższej na terenie **2U/P**, jak również zabudowy usługowej na terenach **1-3U** (o maksymalnej wysokości od 17 m na terenie **1U** do 30 m na terenie **2U**) czy zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej na terenach **11-13MW/U**, **15MW/U** (o maksymalnej wysokości w zależności od terenu od 13,5 m do 22 m), przyczyni się niewątpliwie do modyfikacji lokalnych uwarunkowań mikroklimatycznych omawianego obszaru.

Lokalizacja nowej zabudowy na ww. terenach nie pozostanie bez wpływu na dotychczasowy przepływ mas powietrza w obrębie analizowanego obszaru. Poziomy przepływ powietrza nad obszarami miejskimi modyfikowany jest przez lokalne czynniki podłoża: rzeźbę terenu oraz szorstkość podłoża, jaką wywołują budynki i budowle rozmieszczone na obszarze miasta⁶⁶. Zapewnienie natomiast odpowiednich warunków przewietrzania stanowi podstawowy element kształtowania stosunków klimatycznych i zdrowotnych zabudowy mieszkaniowej. W zależności od kompozycji przestrzennej osiedla (układu budynków i zieleni wysokiej) można wywołać różne warunki przewietrzania i lokalnej cyrkulacji powietrza, a zatem pożądanych stosunków bioklimatycznych i komfortu cieplnego. W związku ze wspomnianą już wcześniej planowaną lokalizacją nowej, zabudowy kubaturowej w obrębie wymienionych wcześniej terenów, swobodne przemieszczanie się mas powietrza w rejonie opracowania projektu planu, a szczególnie w jego mało zainwestowanej obecnie wschodniej części, zostanie zmodyfikowane.

Ponieważ wzrost temperatury podłoża zależy od intensywności zagospodarowania terenu, tj. gęstości zabudowy i wysokości budynków, a także udziału powierzchni sztucznych do naturalnych, to w związku z planowanym sposobem zagospodarowania obszaru projektu planu prognozuje się również występowanie wyższych temperatur powietrza w ciągu roku i mniejszą jego wilgotność. Będzie to bezpośrednią konsekwencją zmniejszenia porośniętych zielenią powierzchni biologicznie czynnych oraz uszczelnienia dużych powierzchni terenu.

Realizacja projektowanej zabudowy, szczególnie na terenach **1U**, **2U/P**, **3U/P**, jak również nowych terenów komunikacyjnych, oznaczonych symbolami **KD-G** i **2KD-Z**, związana będzie ponadto z koniecznością usunięcia części występującej tu dotychczas roślinności wysokiej, co doprowadzi do pojawienia się powierzchni trwale zabudowanych oraz spowoduje realizację na tych terenach nowych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza. Dlatego też, w obliczu prognozowanego pogorszenia warunków mikroklimatu i strat w szacie roślinnej należy dołożyć zatem wszelkich starań, aby nowe zainwestowanie terenów charakteryzowało się wysokim udziałem zieleni, zwłaszcza tej wysokiej, gdyż jej obecność poprawia warunki klimatyczne i aerosanitarne. Równie istotna jest minimalizacja wpływu istniejących i potencjalnych źródeł zanieczyszczenia powietrza na tym terenie. W tekście mpzp wprowadzono więc ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania roślinności i ochrony powietrza atmosferycznego (przytaczane już w niniejszym rozdziale w kontekście oddziaływania na powietrze atmosferyczne), których realizacja w sposób pośredni przyczyni się również do ograniczenia negatywnego oddziaływania realizacji planowanych zamierzeń na lokalne warunki klimatyczne.

Należy podkreślić, że obecność zieleni, zwłaszcza wysokiej, wśród terenów zabudowanych wpływa korzystnie na zmniejszenie udziału zanieczyszczeń powietrza (w tym przede wszystkim CO₂ oraz ograniczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń pyłowych), stanowiących jądra kondensacji, których zwiększona obecność wpływa z kolei na pojawianie się w granicach miasta niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Wprowadzenie wspomnianego już zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwa stałe w indywidualnych systemach grzewczych (których realizacja została dopuszczona zapisami

⁶⁶ Klimat obszarów zurbanizowanych, Lewińska J., Zgud K., Baścik J., Wiatrak W., Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Warszawa 1990

projektu mpzp) wpłynie w pewnym stopniu na wyeliminowanie możliwości pojawienia się istotnych źródeł emisji niskiej, wpływających na wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza, a tym samym na niekorzystne kształtowanie lokalnego klimatu.

Dla ograniczenia niekorzystnych oddziaływań na lokalne warunki mikroklimatyczne niezwykle istotne będzie respektowanie zapisów projektu mpzp dotyczących parametrów zabudowy i wskaźników zagospodarowania terenów, dla których przewiduje się wprowadzenie nowych obiektów kubaturowych. Wśród najważniejszych z nich, należy wskazać ograniczenie maksymalnej powierzchni zabudowy działki budowlanej, ustalenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, jaka musi zostać zachowana w granicach działki oraz ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów.

6.7. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Projekt planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu ustala przeznaczenie terenów pod następujące funkcje: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej – oznaczone na rysunku planu symbolami **1-5MN/U**, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – oznaczone symbolami **1-2MW**, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej – oznaczone symbolami **1-15MW/U**, teren zabudowy usługowej – usług oświaty, oznaczony symbolem **UO**, tereny zabudowy usługowej – oznaczone symbolami **1-3U**, teren zabudowy usługowej lub rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² – oznaczony symbolem **U/UC**, tereny zabudowy usługowej lub obiektów produkcyjnych, składów i magazynów – oznaczone symbolami **1-3U/P**, tereny zieleni urządzonej – oznaczone symbolami **1-4ZP**, tereny infrastruktury technicznej elektroenergetyki oraz gazownictwa – oznaczone symbolami odpowiednio **1-2E** i **G**, teren kolei – oznaczony symbolem **kk**, a także tereny komunikacji dróg publicznych – oznaczone symbolami: **KD-G** (ulica klasy głównej ruchu przyspieszonego – planowany południowy odcinek tzw. ul. Nowej Głogowskiej), **1-5KD-Z** (ulice klasy zbiorczej: Krzywa, Drużynowa, R. Dmowskiego oraz Górecka), **1-14KD-D** (ulice klasy dojazdowej), jak również tereny dróg wewnętrznych – oznaczone symbolami **1-4KDW**.

Spśród wymienionych rodzajów terenów, w projekcie planu objęto ochroną akustyczną w środowisku – na podstawie przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁶⁷ oraz przepisów rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku⁶⁸ – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej **MN/U**, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej **MW**, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej **MW/U** oraz teren zabudowy usługowej – usług oświaty **UO**.

Ustalenia projektu planu dopuszczają również na terenach zabudowy (**MW**, **MN/U** i **MW/U**, **UO**, oraz **U** i **U/UC**) – lokalizację zabudowy zamieszkania zbiorowego, a także bardziej wrażliwej akustycznie zabudowy usług oświaty lub zdrowia, tj. szkół, przedszkoli lub żłobków, domów opieki lub szpitali, która również została objęta ochroną akustyczną w środowisku.

Projekt planu zakazuje natomiast – w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów (§ 15) – lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej oraz szpitali, a także zabudowy zamieszkania zbiorowego na terenach zabudowy usługowej lub obiektów produkcyjnych, składów i magazynów **U/P**.

Lokalizację zabudowy jw. na terenach zieleni, dróg i kolei oraz infrastruktury technicznej wykluczają ustalenia sformułowane dla tych terenów.

Projekt planu nie obejmuje ochroną akustyczną w środowisku wyznaczonych terenów zieleni urządzonej **1-4ZP**, w tym terenu **3ZP**, którego w części dopuszczono zagospodarowanie jako terenu ogrodów działkowych (§ 16).

⁶⁷ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity z późn. zm.)

⁶⁸ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

W związku z powyższym, w projekcie planu – w zakresie kształtowania komfortu akustycznego w środowisku (§ 5 pkt 7) – ustalono zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku: na terenach **MW** – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, na terenach **MN/U** i **MW/U** – jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych, na terenie **UO** – jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

W przypadku lokalizacji na terenach zabudowy (**MW**, **MN/U** i **MW/U**, **UO** oraz **U** i **U/UC**) zabudowy zamieszkania zbiorowego, a także bardziej wrażliwej akustycznie zabudowy usług oświaty lub zdrowia, tj. szkół, przedszkoli lub żłobków, domów opieki lub szpitali – ustalono zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku odpowiednio jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach.

Na podstawie obowiązującego rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku⁶⁹, wymagany w środowisku maksymalny dopuszczalny długookresowy średni poziom hałasu od dróg (w tym tras tramwajowych) oraz linii kolejowych wynosi: $L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB – dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, terenów mieszkaniowo-usługowych oraz terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego oraz $L_{DWN}^* = 64$ dB i $L_N^* = 59$ dB – dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej oraz terenów szpitali w miastach, odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej i porze nocnej.

W przypadku oddziaływania akustycznego tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu na tereny i obiekty ustalone w projekcie planu, wymagające ochrony akustycznej w środowisku, dopuszczalne są następujące wartości wskaźników: $L_{DWN}^* = 55$ dB i $L_N^* = 45$ dB – dla pierwszej grupy terenów zabudowy jw. oraz $L_{DWN}^* = 50$ dB i $L_N^* = 40$ dB – dla drugiej grupy terenów zabudowy jw., odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej i porze nocnej – w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku oraz przedziale czasu odniesienia równym wszystkim porom nocy.

W związku ze zróżnicowaniem wymagań akustycznych w środowisku dla terenów w obszarze projektu planu, ustalono również zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku.

Ustalenia dotyczące zasad lokalizowania na terenach zabudowy jw. dodatkowych szczególnie bardziej wrażliwych akustycznie funkcji obiektów i terenów – zostało sformułowane w nawiązaniu do przepisu art. 112 ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁷⁰, który mówi, że „Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez: 1) utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego ...”. Uznano, że nie ma tu potrzeby ustalania słabszych standardów akustycznych w środowisku dla bardziej wrażliwych akustycznie funkcji usług oświaty i zdrowia (czyli na poziomie wymagań dedykowanych terenom mieszkaniowo-usługowym) i zastosowania art. 114 ust. 2 ustawy jw., który mówi, że „Jeżeli teren może być zaliczony do kilku rodzajów terenów, o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1, uznaje się, że dopuszczalne poziomy hałas powinny być ustalone jak dla przeważającego rodzaju terenu”.

Ustalenie to zapisano nie tylko w związku z potencjalnym niekorzystnym oddziaływaniem na siebie terenów i obiektów o różnych wymaganiach akustycznych w środowisku, ale także w związku z emitowaniem zakłóceń akustycznych do środowiska – np. w przypadku działalności usługowej, związanej z oddziaływaniem głównie źródeł hałasu zaliczanych do tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu (w tym źródeł związanych z obsługą tych usług czy pracą urządzeń technicznych, np. agregatów, wentylatorów itp.). Do takich newralgicznych sąsiedztw mogą być również zaliczone tereny zabudowy lub działki, na których zostaną zrealizowane usługi oświaty, np.: szkoła, przedszkole lub żłobek – o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku,

⁶⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

⁷⁰ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity z późn. zm.)

potencjalnie mogące jednak powodować uciążliwości akustyczne dla otoczenia, jak również akustyczny chaos komunikacyjny związany z dowozem dzieci do placówki i ich odbiorem po zajęciach.

Ustalenie to oznacza również, że wymienione wyżej wrażliwe akustycznie funkcje obiektów czy rodzaje terenów, realizowane na terenach zabudowy (**MW**, **MN/U** i **MW/U**, **UO** oraz **U** i **U/UC**) mogą być na nich lokalizowane jedynie w przypadku zapewnienia odpowiednich, wymaganych dla nich standardów akustycznych w środowisku (w granicach działki budowlanej), uwzględniających również a nawet przede wszystkim zagrożenia hałasem komunikacyjnym, głównie samochodowym.

W przypadku lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego (np. hoteli, moteli, burs, akademików itp.) na terenach zabudowy mieszkaniowej **MW** oraz **MN/U** i **MW/U**, projekt planu ustala zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowany będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, co oznacza takie same wymagania akustyczne w środowisku, jak w przypadku terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej czy terenów mieszkaniowo-usługowych.

Z kolei, w przypadku lokalizacji bardziej wrażliwej akustycznie zabudowy usług oświaty lub zdrowia na terenach zabudowy mieszkaniowej **MW** oraz **MN/U** i **MW/U**, projekt planu ustala zapewnienie wyższych standardów akustycznych w środowisku w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa usługowa niż w przypadku terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej czy terenów mieszkaniowo-usługowych.

Natomiast w przypadku lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego oraz bardziej wrażliwej akustycznie zabudowy usług oświaty lub zdrowia na terenach zabudowy usługowej **U** i **U/UC**, projekt planu ustala zapewnienie – w granicach działki budowlanej, na której powstanie taki obiekt lub zabudowa – wymaganych dla nich dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, mimo, że tereny usługowe bez tych dodatkowych funkcji terenów i obiektów ochrony akustycznej nie wymagają.

Z uwagi na uciążliwe akustycznie oddziaływanie hałasu samochodowego od ulic, które nie znalazły się w granicach projektu planu – przede wszystkim ul. Głogowskiej (na zabudowę mieszkaniowo-usługową, zlokalizowaną bezpośrednio przy ulicy na terenach **2-4MW/U**) oraz z ul. Hetmańskiej (na zabudowę usługową – na terenie **3U**) (por. załącznik nr 2 zamieszczony w niniejszej prognozie i omówiony w rozdz. 2.10) – dopuszczono również (§ 5 pkt 8) stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi. Przewiduje się, że dopuszczenie akustyki architektonicznej i budowlanej może mieć także zastosowanie w budynkach położonych wzdłuż ciasno zabudowanej ul. Krzywej.

Dopuszczenie to ma zastosowanie przede wszystkim w budynkach zlokalizowanych tam gdzie poziom hałasu komunikacyjnego, głównie samochodowego w środowisku jest lub będzie wyższy niż $L_{Aeq D/N}^* = 60/50$ dB (dla wymaganych przedziałów czasu oceny), nie dając gwarancji zapewnienia wymaganych poziomów dźwięku wewnątrz pomieszczeń zamkniętych, zgodnie z ich przeznaczeniem, przy zastosowaniu standardowych rozwiązań budowlanych – na podstawie wymagań polskich norm stosowanych w akustyce budowlanej, przy zapewnieniu jednocześnie wymiany powietrza z otoczeniem (ale nie poprzez rozszczelnienie okien).

Stosowanie zasad akustyki architektonicznej dotyczy właściwego ze względów akustycznych rozkładu pomieszczeń w budynkach (nie tylko mieszkalnych, także biurowych, usługowych, czy wymagających szczególnej koncentracji uwagi), który uwzględnia zagrożenia akustyczne zewnętrzne i wewnętrzne w budynkach i odnosi się głównie do projektowanych, nowych budynków. Z kolei, stosowanie zasad akustyki budowlanej dotyczy wszystkich budynków wymagających ochrony akustycznej wewnątrz pomieszczeń (przy zamkniętych oknach i drzwiach), narażonych na ponadnormatywne dla wnętrz pomieszczeń oddziaływanie akustyczne z zewnątrz, także nowych – gdzie akustyka architektoniczna nie daje wystarczających efektów i wiąże się z potrzebą stosowania przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, w tym głównie okien i drzwi o podwyższonej izolacyjności akustycznej, przy zapewnieniu wymiany powietrza z otoczeniem (ale nie poprzez ich rozszczelnienie).

Możliwość zastosowania takiego rozwiązania daje przepis ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁷¹, który w *Dziale V: Ochrona przed hałasem* – art. 114 pkt 4, mówi: „W przypadku zabudowy mieszkaniowej, szpitali, domów pomocy społecznej lub budynków związanych ze stałym albo czasowym pobytem dzieci i młodzieży, zlokalizowanych na granicy pasa drogowego ..., ochrona przed hałasem polega na stosowaniu rozwiązań technicznych zapewniających właściwe warunki akustyczne w budynkach.”, a także przepisy rozporządzenia w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*⁷², które w *Dziale IX: Ochrona przed hałasem i drganiami* mówią jakie wymagania należy spełnić, aby zrealizować budynek blisko źródła zagrożeń akustycznych (§ 323 ÷ § 327).

Z kolei, w celu ochrony środowiska przed hałasem samochodowym, w tym ograniczenia emisji i propagacji tego hałasu od ulic zlokalizowanych w granicach opracowania – zarówno tych istniejących jak i projektowanych, w tym tras tramwajowych możliwych na terenach komunikacji **KD-G** i **2KD-Z** – dopuszczono na terenach dróg stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych, w tym dla tras tramwajowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych (§ 22). Ustalenie to dotyczy także trasy tramwajowej dopuszczonej na terenie zieleni urządzonej **3ZP**.

Ograniczeniu narażenia mieszkańców i użytkowników terenów położonych w sąsiedztwie dróg – na niekorzystne warunki akustyczne w środowisku, tudzież eliminacji konfliktów społecznych w wyniku oddziaływania tych rodzajów hałasu komunikacyjnego – służyć będą również ustalenia sformułowane w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji (§ 22) – dopuszczające lokalizację elementów umożliwiających uspokojenie ruchu (w tym lokalnych zwężeń jezdnii) oraz lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego.

Obecne zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego i dobre warunki akustyczne w otoczeniu ulic zlokalizowanych w granicach projektu planu, zilustrowane na załączniku nr 2 – na podstawie dokumentacji najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022*⁷³) – zmienia się w wyniku docelowego zagospodarowaniu obszaru projektu planu. Najbardziej zmienia się warunki akustyczne w otoczeniu projektowanego przebiegu nieistniejącej dziś jeszcze tzw. ul. Nowej Głogowskiej (**KD-G**), a więc na terenie istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej przy ul. Dwatory **5MN/U** – od strony wschodniej, oraz na terenach planowanych w projekcie planu: terenie zabudowy usługowej **2U** oraz terenach zabudowy usługowej lub obiektów produkcyjnych, składów i magazynów **2-3U/P**, dla których standardów akustycznych w środowisku nie definiuje się. Jednak w przypadku zamiaru lokalizacji na terenie **2U** szkół, przedszkoli lub żłobków, domów opieki społecznej lub szpitali oraz zabudowy zamieszkania zbiorowego istotne będzie określenie warunków akustycznych w środowisku w celu zapewnienia takim terenom czy obiektom (w granicach działki budowlanej) dopuszczalnych dla nich standardów akustycznych w środowisku. Potencjalnie zagrożone hałasem samochodowym będzie także otoczenie ciągu komunikacyjnego ul. Krzywa (**1KD-Z**) – ul. Drużynowa (**2KD-Z**). Bardzo niekorzystne warunki akustyczne w środowisku mogą wówczas charakteryzować ciasno już obecnie zabudowaną ul. Krzywą. W wyniku realizacji nowej zabudowy w obszarze projektu planu wzrośnie również znaczenie komunikacyjne pozostałych dwu ulic zbiorczych – ul. R. Dmowskiego (**3KD-Z**) i ul. Góreckiej (**4-5KD-Z**).

W przypadku oddziaływania hałasu tramwajowego przyjmuje się, że nie powinno wzrosnąć zagrożenie tym rodzajem hałasu od istniejących linii tramwajowych biegnących w ul. Głogowskiej i ul. Hetmańskiej – co ilustruje dla stanu aktualnego załącznik nr 3.

Projektowane trasy tramwajowe na terenach dróg **KD-G** i **2KD-Z** oraz na terenie zieleni urządzonej **3ZP** powinny być realizowane w sposób nieuciążliwy akustycznie dla środowiska – co jest możliwe z wykorzystaniem zastosowania rozwiązań przeciwhałasowych (§ 22).

⁷¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, tekst jednolity ze zm.)

⁷² Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065, tekst jednolity)

⁷³ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

Ograniczeniu narażenia mieszkańców i użytkowników terenów położonych w sąsiedztwie terenów kolejowych, w tym eliminacji konfliktów społecznych w wyniku oddziaływania tego rodzaju hałasu komunikacyjnego – służyć będą ustalenia sformułowane w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu **kk** (§ 19) – dopuszczające stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych na terenie kolejowym, a także uwzględnienie szczególnych warunków zagospodarowania oraz ograniczeń wynikających z położenia w sąsiedztwie obszaru kolejowego, których orientacyjny zasięg pokazano na rysunku planu (§ 8).

Wyniki badań hałasu kolejowego zilustrowane na załączniku nr 4 – na podstawie dokumentacji najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022*⁷⁴) – nie wskazują na potencjalne zagrożenie tego rodzaju hałasem na podstawie obecnych zasięgów oddziaływań.

Ograniczeniu narażenia mieszkańców i użytkowników terenów położonych w sąsiedztwie napowietrznych linii elektroenergetycznych WN 110 kV służyć mają ustalenia sformułowane w zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy (§ 8) – ustalające uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej elektroenergetycznej, w tym wskazanych na rysunku planu strefach zieleni urządzonej oraz strefach zieleni izolacyjnej.

W przypadku oddziaływania odcinków napowietrznych linii elektroenergetycznych WN 110 kV, zlokalizowanych w obszarze projektu planu, na zabudowę mieszkaniowo-usługową planowaną na terenach **12-13MW/U** oraz zabudowę usługową planowaną na terenie **1U**, i dopuszczoną na tych terenach zabudowę zamieszkania zbiorowego tudzież bardziej wrażliwą akustycznie zabudowę usług oświaty lub zdrowia, a także oddziaływania na ludzi przebywających na tych terenach i w budynkach, dopuszczalne poziomy dźwięku w środowisku – na podstawie rozporządzenia w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*⁷⁵ – wynoszą odpowiednio: dla terenów **MW/U** i zabudowy zamieszkania zbiorowego (w granicach działki budowlanej) – $L_{DWN}^* = 50$ dB i $L_N^* = 45$ dB, a w przypadku bardziej wymagającej akustycznie zabudowy usług oświaty i zdrowia, czyli zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, szpitali lub domów opieki społecznej – $L_{DWN}^* = 45$ dB i $L_N^* = 40$ dB (także w granicach działki budowlanej), w przedziale czasu odniesienia równym wszystkim dobom w roku (w porze dzieńno-wieczorno-nocnej) oraz równym wszystkim porom nocy.

Napowietrzne linie elektroenergetyczne WN 110 kV, na podstawie literatury fachowej^{76,77,78}, mogą być uciążliwe akustycznie dla budynków lub obserwatorów pieszych, znajdujących się w ich otoczeniu, w odległości mniejszej niż ok. 20 m.

W niesprzyjających warunkach atmosferycznych – przy bardzo dużej wilgotności powietrza (deszcz, mgła, mokry śnieg) – może być słyszalny charakterystyczny szum (związany z tzw. ulotem elektrycznym), bezpośrednio pod linią i w jej najbliższym otoczeniu.

Przedmiotowe linie elektroenergetyczne oddziałują na otaczające je środowisko także swoim polem elektromagnetycznym. Badania poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku, prowadzone w skali globalnej miasta przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska⁷⁹, nie wykazują – jak dotąd – zagrożeń na terenie miasta Poznania. Wymagane strefy bezpieczeństwa dla oddziaływania elektromagnetycznego to co najmniej odległość 14.5 m do budynku.

Mając powyższe na uwadze, ustalone na rysunku planu odległości maksymalnych nieprzekraczalnych linii zabudowy od istniejących odcinków linii elektroenergetycznych, biegnących

⁷⁴ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

⁷⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

⁷⁶ *Ocena hałasu emitowanego przez linie elektroenergetyczne i niektóre inne obiekty energetyczne*, T. Wszołek, AGH, Katedra Mechaniki i Wibroakustyki, Kraków – Spotkanie Grupy Roboczej ds. Hałasu, Bydgoszcz, sierpień 2013

⁷⁷ *Ochrona środowiska – Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące. Wybrane zagadnienia*, Zeszyt Nr 20, Centralny Ośrodek Doskonalenia Kadr Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Dębe, 1992

⁷⁸ *Oddziaływanie stacji i linii elektroenergetycznych o napięciu do 110 kV włącznie na środowisko – Zeszyt 2: Oddziaływanie akustyczne, Część 2: Zasięg oddziaływania akustycznego linii i stacji elektroenergetycznych na środowisko*; Instytut Energetyki, Zakład Wysokich Napięć, Warszawa 1993

⁷⁹ Ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017-2019 w województwie wielkopolskim, GIOŚ, Poznań, czerwiec 2020

w strefach zieleni urządzonej oraz strefach zieleni izolacyjnej – nie gwarantują bezpiecznych odległości od nich planowanych budynków mieszkalnych i usługowych na terenach **12-13MW/U** i **1U** – tylko od strony wschodniej (od strony południowej linia elektroenergetyczna jw. biegnie po terenie **1U** w granicach nieprzekraczalnych linii zabudowy). Na terenie **13MW/U** nie są zapewnione bezpieczne odległości wynikające z oddziaływania akustycznego i elektromagnetycznego, a na terenach **12MW/U** i **1U** – tylko oddziaływania akustycznego. Oznacza to, że nowe budynki nie powinny powstawać na tych terenach wzdłuż maksymalnych nieprzekraczalnych linii zabudowy, tylko w odpowiednio większej odległości od przedmiotowych odcinków linii elektroenergetycznych.

Ponadto przewiduje się, że hałas komunikacyjny – lotniczy, związany z przelotami samolotów na lotnisko Poznań-Ławica oraz Poznań-Krzesiny, tudzież hałas przemysłowy – nie będą w przyszłości obejmowały granic przedmiotowego obszaru projektu planu, tak jak to ma miejsce obecnie, na podstawie dokumentacji najnowszej *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022*⁸⁰).

Podsumowując należy stwierdzić, że w przyszłości, w granicach obszaru projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu – w wyniku realizacji ustaleń szczegółowych sformułowanych w zakresie kształtowania klimatu akustycznego w środowisku i w budynkach, a także w zakresie wybranych: zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji, szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, ..., parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów **1-3U/P**, oraz parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu **kk** – warunki akustyczne w środowisku będą korzystne dla planowanych funkcji terenów **MW**, **MN/U** i **MW/U** oraz **UO**, a w przypadku lokalizacji na tych terenach oraz na terenach zabudowy usługowej **U** oraz **U/UC** – bardziej wrażliwej zabudowy usług oświaty i zdrowia, a także zabudowy zamieszkania zbiorowego, bowiem projekt planu nakazał zapewnienie wymaganych dla wszystkich chronionych akustycznie funkcji terenów i obiektów standardów akustycznych w środowisku, w granicach działki budowlanej. Projekt planu nakazał również zapewnienie odpowiednich, wymaganych dla planowanych funkcji terenów, standardów akustycznych w środowisku na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku. Projekt planu dopuścił również stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

Obszar projektu planu nie będzie skażony hałasem lotniczym oraz hałasem przemysłowym, podobnie jak to jest obecnie.

Zabudowa mieszkaniowa i usługowa planowana w sąsiedztwie istniejących odcinków napowietrznych linii elektroenergetycznych WN 110 kV powinna być lokalizowana w bezpiecznych odległościach, uwzględniających akustyczne i elektromagnetyczne oddziaływania takich linii.

6.8. Oddziaływanie na ludzi

Prognozuje się, iż realizacja ustaleń projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu spowoduje zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania na obecnych i przyszłych mieszkańców i użytkowników analizowanego obszaru oraz mieszkańców i użytkowników terenów sąsiednich, graniczących z przedmiotowym obszarem.

Negatywne oddziaływania na ludzi, wynikające z realizacji ustaleń projektu mpzp, związane będą z etapem realizacji poszczególnych inwestycji budowlanych, prowadzonych przede wszystkim na terenach **2U/P**, **3U/P** oraz w ramach uzupełnienia zabudowy na terenach **11-13MW/U**, **15MW/U**, **1-3U**, jak również z realizacją nowych dróg publicznych: – klasy głównej (teren **KD-G**), klasy zbiorczej (tereny **2KD-Z** i **4KD-Z**) oraz klasy dojazdowej (teren **14KD-D**).

Negatywne oddziaływania polegać będą przede wszystkim na emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza, a także na utrudnieniach w ruchu, zarówno pojazdów, jak i pieszych. Dlatego na etapie sporządzania projektów budowlanych poszczególnych inwestycji należy przewidzieć wykonywanie prac budowlanych w taki sposób, aby wszelkie działania, zwłaszcza te z użyciem ciężkiego sprzętu, powodowały możliwie najmniejsze uciążliwości dla terenów położonych w otoczeniu inwestycji i ich

⁸⁰ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

mieszkańców bądź użytkowników. Prace powinny być prowadzone w ciągu dnia, aby nie stanowiły uciążliwości w godzinach nocnych. Należy przestrzegać zasady wyłączania silników samochodów i maszyn budowlanych w czasie przerw w pracy, maksymalnie ograniczyć czas budowy poszczególnych etapów poprzez odpowiednie zaplanowanie procesu budowlanego, stosować sprzęt w dobrym stanie technicznym, zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych.

Oddziaływania związane z etapem realizacji poszczególnych inwestycji zaliczane są do oddziaływań krótkotrwałych, które ustaną po zakończeniu prac budowlanych. Zasięg oddziaływania powinien być ograniczony do działki budowlanej, by nie stanowił zbyt dużego dyskomfortu dla otoczenia. Niemniej, wzmożony ruch samochodowy, związany z prowadzeniem większych inwestycji budowlanych, może oddziaływać nie tylko na teren samej inwestycji, ale również na tereny położone w najbliższym sąsiedztwie, powodując utrudnienia w przemieszczaniu się mieszkańców okolicznych terenów oraz poruszaniu się ich pojazdów. Należy zatem założyć, że negatywne oddziaływania na ludzi na etapie realizacyjnym, głównie w zakresie oddziaływań akustycznych i utrudnień w ruchu, wystąpią z dużym prawdopodobieństwem. Oczekuję się jednak, że utrudnienia te będą występowały tylko w porze dziennej, umożliwiając wypoczynek nocą.

Powyższe kwestie wykraczają poza zakres merytoryczny i formalny ustaleń planów miejscowych i dotyczą już etapu realizacyjnego inwestycji budowlanej, niemniej w kontekście analizy oddziaływań na ludzi, wynikających z lokalizacji nowych obiektów budowlanych, stanowią istotne zagadnienia, warte przytoczenia w prognozie chociaż w ogólnym zarysie.

W kontekście zapewnienia wyższej jakości życia oraz bezpieczeństwa obecnych i przyszłych mieszkańców oraz użytkowników analizowanego obszaru (jak i terenów sąsiednich), istotne było wprowadzenie do projektu planu zapisów wpływających na właściwą ochronę oraz zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia poszczególnych komponentów środowiska. Działania te są niezwykle ważne z punktu widzenia ochrony zdrowia mieszkańców miasta, gdyż rosnące zanieczyszczenie poszczególnych komponentów środowiska, a zwłaszcza powietrza i klimatu akustycznego, pogarsza warunki życia, a długotrwałe narażenie na działanie szkodliwych substancji może być czynnikiem wpływającym negatywnie na zdrowie mieszkańców miasta. Z uwagi na powyższe, do analizowanego projektu planu wprowadzono zapisy dotyczące między innymi: ochrony jakości powietrza atmosferycznego, ochrony i kształtowania zieleni, czy też kształtowania ładu przestrzennego.

Z uwagi na planowany rozwój terenów przeznaczonych pod zabudowę, generujących ruch samochodowy, w projekcie planu określono wskaźniki parkingowe. Ustalono minimalną liczbę miejsc do parkowania samochodów osobowych, w tym miejsca przeznaczone na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową. Ponadto w przypadku lokalizacji usług wymagających dostaw towarów, wprowadzono nakaz zapewnienia na działce budowlanej miejsc do przeładunku towarów, zlokalizowanych poza stanowiskami dla samochodów osobowych.

Wzrost intensywności zainwestowania obszaru planu, i z tego wynikający większy ruch samochodowy na etapie eksploatacyjnym, spowoduje również wzrost emisji hałasu komunikacyjnego samochodowego. Ponadto, jak wspomniano już w niniejszym rozdziale, projekt planu zakłada również lokalizację nowych dróg publicznych: – klasy głównej (teren **KD-G**), klasy zbiorczej (tereny **2KD-Z** i **4KD-Z**) oraz klasy dojazdowej (teren **14KD-D**), które zapewnią dostęp dla samochodów poszczególnym terenom przeznaczonym pod zabudowę oraz umożliwią komunikację pieszą i rowerową między poszczególnymi fragmentami obszaru projektu planu. Z tego względu bardzo ważne będzie stosowanie przez zarządcę dróg działań i rozwiązań – technicznych i organizacyjnych – umożliwiających stosowne ograniczenie oraz uspokojenie ruchu samochodowego, w wyniku czego nastąpi ograniczenie emisji i propagacji hałasu samochodowego w otaczającym środowisku. Eliminowaniu zagrożeń komfortu akustycznego w środowisku służą ustalenia projektu planu, które dopuszczają m.in.:

- lokalizację elementów umożliwiających uspokojenie ruchu, w tym lokalnych zwężeń jezdni,
- lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego,
- stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych, w tym dla tras tramwajowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych.

Ponadto, kształtowaniu korzystnych warunków akustycznych w środowisku i w budynkach służyć będą ustalenia projektu planu ustalające: zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:

- na terenach **MW** jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- na terenach **MN/U** i **MW/U** jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych,
- na terenie **UO** jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- w przypadku lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali, zabudowy zamieszkania zbiorowego, w granicach działki budowlanej, odpowiednio jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach lub zabudowy zamieszkania zbiorowego,
- na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku.

Dodatkowo w zakresie akustyki – w przypadku zagrożonych hałasem samochodowym budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi – dopuszczono stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej.

Zapewnieniu odpowiedniego standardu życia i bezpieczeństwa mieszkańcom i użytkownikom analizowanych terenów służyć będą również ustalenia w zakresie zapewnienia wszystkim terenom dostępu do niezbędnych sieci infrastruktury technicznej. W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej ustalono powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zachowanie ciągłości powiązań elementów infrastruktury technicznej w granicy planu oraz dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego.

Jednocześnie w projekcie uwzględniono również oddziaływanie napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV w zakresie emisji pól elektromagnetycznych, poprzez wprowadzenie obowiązku uwzględnienia w zagospodarowaniu wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, w tym wskazanych na rysunku planu: kolektora kanalizacji deszczowej, elektroenergetycznej linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV, kolektora kanalizacji ogólnospławnej oraz magistrali ciepłowniczej.

Za korzystne z punktu widzenia oddziaływania na ludzi należy uznać ustalenie zakazu lokalizacji na terenach: **MN/U**, **MW/U**, **U** i **UO** przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej. Tym samym na ww. terenach uniemożliwiono lokalizację nowych inwestycji związanych z przedsięwzięciami, których realizacja mogłaby powodować znaczące, negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego (np. powierzchni ziemi, warunków wodnych, szaty roślinnej, powietrza, klimatu akustycznego) oraz dla ludzi.

Analizowany projekt mpzp, w ramach możliwego ustawowego zakresu, zawiera ustalenia, które pozwalają na zapewnienie ochrony poszczególnych komponentów środowiska, a tym samym ich realizacja będzie również pozytywnie oddziaływać na zdrowie ludzi lub też będzie ograniczać negatywne oddziaływanie wynikające ze wzrostu intensywności zainwestowania analizowanego obszaru. Są to głównie ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania zieleni, których realizacja pozwoli jednocześnie na ograniczenie negatywnego oddziaływania prognozowanego wzrostu natężenia ruchu komunikacyjnego w granicach planu na jakość powietrza. W tym zakresie pozytywnie ocenić należy wyznaczenie w granicach projektu planu terenów zieleni urządzonej **1-4ZP**, jak również:

- nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
- wymóg zachowania istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, przy czym na terenie **kk** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,

- nakaz zachowania drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu,
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
 - wyznaczenie stref zieleni izolacyjnej, wskazanych na rysunku planu, w których ustalono zagospodarowanie co najmniej 80% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji dojazdów i stanowisk postojowych dla samochodów i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych,
 - wyznaczenie stref zieleni urządzonej, wskazanych na rysunku planu, w których ustalono zagospodarowanie co najmniej 50% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji budynków i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych.

Reasumując, realizacja inwestycji przewidzianych w projekcie mpzp może w pewnym stopniu niekorzystnie wpływać na mieszkańców analizowanego obszaru na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, niemniej docelowa i pełna realizacja wszystkich ustaleń projektu mpzp pozwoli na stworzenie nowego układu funkcjonalno-przestrzennego, stanowiącego przyjazne miejsce dla życia, zarówno obecnych, jak i przyszłych mieszkańców i użytkowników analizowanych terenów.

6.9. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe i dobra materialne

Ze względu na występowanie w granicach projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu elementów dziedzictwa kulturowego, niezbędne było wprowadzenie do projektu planu ustaleń zapewniających ich ochronę.

Jak wspomniano w rozdziale 2.12. prognozy, w granicach analizowanego projektu mpzp zlokalizowane są trzy znane stanowiska archeologiczne, oznaczone jako: AZP 53-27/48 – cmentarzysko z IV okresu epoki brązu, AZP 53-27/97, AZP 53-27/54 – osada neolityczna. Zasięg ww. stanowisk wskazano na rysunku projektu mpzp.

W stosunku do budynków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków, których lokalizacja wskazana został na rysunku projektu planu, ustalono wymóg ich ochrony poprzez zachowanie: wysokości sytuowania gzymsów, kąta nachylenia połaci dachowych, elewacji frontowych i kompozycji elewacji budynku wraz z detalami architektonicznymi, z dopuszczeniem, przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania tych budynków.

W granicach projektu planu zachowały się również (wskazane do ochrony przez MKZ) pozostałości torowiska, nasypów i innych elementów infrastruktury staroberlińskiej linii kolejowej. W tym zakresie projekt planu ustala na terenach **3ZP** i **4ZP** ochronę śladu staroberlińskiej linii kolejowej, poprzez zachowanie pozostałości nasypu i torowiska kolejowego lub innych elementów infrastruktury kolejowej, a także lokalizację ciągów pieszo-rowerowych w śladzie staroberlińskiej linii kolejowej, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu.

Ponadto przedmiotowy projekt mpzp wprowadza również dla zlokalizowanego na terenie **3U** schronu nakaz zachowania obiektu chronionego planem, wskazanego na rysunku planu poprzez zakaz jego rozbudowy i nadbudowy.

Biorąc pod uwagę ww. ustalenia projektu planu, nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na elementy dziedzictwa kulturowego, wynikających z realizacji ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu.

Realizacja ustaleń analizowanego projektu planu spowoduje natomiast wzrost ilości dóbr materialnych na skutek lokalizacji nowej zabudowy, głównie na terenach **2U/P**, **3U/P**, jak również w ramach uzupełnienia zabudowy na terenach **11-13MW/U**, **15MW/U**, **1-3U** oraz w wyniku realizacji nowych dróg publicznych – klasy głównej (teren **KD-G**), klasy zbiorczej (tereny **2KD-Z** i **4KD-Z**) oraz klasy dojazdowej (teren **14KD-D**).

Negatywne oddziaływania na dobra materialne, istniejące już w granicy projektu, potencjalnie mogą wystąpić na etapie realizacji ustalonych lub dopuszczonych ww. inwestycji, związanych z lokalizacją nowych obiektów budowlanych. Ich wystąpienie związane będzie z koniecznością przeprowadzenia prac budowlanych, które z uwagi na planowany zakres i skalę będą wymagały

wykonania wykopów ziemnych, prowadzenia większego ruchu pojazdów i maszyn budowlanych, czego potencjalnym efektem może być uszkodzenie nawierzchni w obrębie istniejących w otoczeniu dróg, uszkodzenie istniejących sieci infrastruktury technicznej, czy też zwiększenie zapylenia i hałasu na obszarach sąsiadujących z placami budowy. Niemniej, z uwagi na ich lokalny i ograniczony czasowo charakter, nie będą miały one znaczącego wpływu na dobra materialne zlokalizowane na całym analizowanym obszarze, a to, czy one w ogóle zaistnieją będzie w dużym stopniu zależało od organizacji placu budowy i standardu prowadzenia prac budowlanych.

Nie przewiduje się innych zagrożeń dla dóbr materialnych wynikających z naturalnych zagrożeń i katastrof. Analizowany obszar nie jest położony w zasięgu terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi czy też terenów zagrożonych ruchami masowymi, a więc w zasięgu wystąpienia zjawisk, które mogłyby powodować negatywne oddziaływania na istniejące czy też projektowane obiekty budowlane.

6.10. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

Jak wspomniano w rozdziale 3 prognozy, w granicach projektu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu nie występują obszary objęte ochroną prawną w rozumieniu ustawy *o ochronie przyrody*, w tym obszary włączone do europejskiej sieci Natura 2000.

Obszarami Natura 2000, położonymi w najbliższej odległości od projektu planu są natomiast: Fort IX, oddalony od granicy projektu mpzp o ok. 600 m i Fort VIIIa, oddalony od granicy projektu o ok. 900 m.

Obszar Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” został wskazany do ochrony z uwagi na obecność miejsc zimowania nietoperzy, w tym w szczególności mopka zachodniego (*Barbastella barbastellus*), nocka łydkowłosego (*Myotis dasycneme*), nocka Bachsteina (*Myotis bachsteinii*) oraz nocka dużego (*Myotis myotis*) – gatunków wyszczególnionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej⁸¹. Analizując prognozowany wpływ realizacji ustaleń analizowanego projektu mpzp na przedmiot ochrony i integralność terenów zlokalizowanych w zasięgu obszaru chronionego przede wszystkim uwzględniono informacje dotyczące czynników stanowiących główne zagrożenie dla utrzymania właściwego stanu ochrony zimowisk nietoperzy. Jako takie zagrożenie wskazuje się przede wszystkim antropopresję związaną z użytkowaniem poszczególnych obiektów fortecznych, zwłaszcza w okresie hibernacji nietoperzy tj. między 15 września a 15 kwietnia, która potencjalnie może skutkować naruszeniem zakazów obowiązujących wobec gatunków chronionych. Szczególnie niebezpieczne dla utrzymania właściwych warunków siedliskowych dla nietoperzy w fortach są zmiany sposobu użytkowania jego poszczególnych pomieszczeń i części, wpływające na zmiany mikroklimatyczne wewnątrz obiektu, a więc zmiany temperatury, wilgotności, przepływu powietrza oraz niekontrolowana obecność człowieka w obiektach w okresie hibernacji, powodująca płoszenie nietoperzy.

Działania wskazywane jako główne zagrożenia dla właściwego zachowania chronionych siedlisk dotyczą zatem zasad funkcjonowania samych obiektów fortecznych i nie są bezpośrednio związane ze sposobem zagospodarowania terenów położonych w ich dalszym sąsiedztwie. Obszar analizowanego projektu mpzp nie posiada bezpośredniego powiązania przyrodniczego z ww. obszarem Natura 2000. Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, iż realizacja ustaleń projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu nie spowoduje znaczących, negatywnych oddziaływań na przedmiot ochrony oraz integralność wspomnianego obszaru.

W kontekście oddziaływań na obszary chronione należy również wspomnieć o występowaniu w granicach projektu planu (lub wysokim prawdopodobieństwie występowania) chronionych gatunków zwierząt w rozumieniu ustawy *o ochronie przyrody* oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w tym zwłaszcza gatunków ptaków, o których była mowa w rozdziale 2.7. prognozy. Z uwagi na powyższe, realizacja zarówno ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań inwestycyjnych musi uwzględniać zakazy, ustanowione

⁸¹ Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa)

w stosunku do zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną (ściśle lub częściową) w ww. przepisach.

Podstawowymi aktami prawnymi w kwestii ochrony gatunkowej jest ustawa o *ochronie przyrody*, której zapisy zostały uszczegółowione zapisami rozporządzenia w *sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*. W §6 rozporządzenia wskazano liczne zakazy, w tym m.in.: umyślnego zabijania, umyślnego okaleczania i chwytania, umyślnego niszczenia form rozwojowych, transportu, chowu, zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania ich okazów, niszczenia siedlisk oraz ostoji, będących obszarem ich rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji i żerowania, niszczenia, usuwania oraz uszkodzania zimowisk i innych schronień, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, zbywania, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, umyślnego płoszenia lub niepokojenia, a także fotografowania, filmowania oraz obserwacji, mogących powodować ich płoszenie i niepokojenie. W stosunku do chronionych gatunków ptaków wprowadza się zakaz umyślnego płoszenia i niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

Powyższe zakazy należy respektować zarówno podczas realizacji ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań prowadzonych na obszarze bytowania chronionego gatunku. Natomiast w przypadku konieczności podjęcia działań inwestycyjnych, które będą powodowały naruszenie obowiązujących zakazów, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie są one szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt, niezbędne będzie uzyskanie zezwolenia na czynności podlegające zakazom, wydawane przez właściwe organy ochrony środowiska (RDOŚ) w trybie art. 56 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody.

6.11. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego planu miejscowego nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Skutki realizacji postanowień analizowanego mpzp podlegać będą bieżącym pomiarom, ocenom oraz analizom wpływu na środowisko wielu czynników, prowadzonym m.in. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez zobligowane do tego instytucje i służby. Stosownie do art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, dla monitoringu znaczącego wpływu na środowisko realizacji planów możliwe jest wykorzystanie istniejącego systemu monitoringu, w celu uniknięcia jego powielania.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu), Państwowy Instytut Geologiczny, Prezydent Miasta Poznania (pełniący jednocześnie obowiązki starosty powiatu grodzkiego), prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w tym jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, hałasu i pól elektromagnetycznych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*.

Zakres i częstotliwość monitoringu obejmującego pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, badania poszczególnych wskaźników zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, a także pomiary poziomów hałasu na terenach zlokalizowanych na analizowanym obszarze, będą zatem dostosowane do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą natomiast zgodnie z metodyką

i wymogami określonymi w poszczególnych rozporządzeniach, a także specjalistycznych opracowaniach – określających metodyki referencyjne, odnoszące się do sposobu analizowania stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska.

Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska należy natomiast pamiętać, że wyniki te muszą odnosić się do obszaru objętego projektem planu.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU

Możliwość wprowadzenia odmiennego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w zasięgu granic projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu została znacząco ograniczona z uwagi na zapisy obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, które określa kierunki przeznaczenia terenów znajdujących się na przedmiotowym obszarze.

Niemniej, podczas prowadzonych prac projektowych rozpatrywano rozwiązania alternatywne do rozwiązań zaproponowanych w ostatecznej wersji projektu planu. Spośród takich rozwiązań, które w wyniku analiz wprowadzone zostały ostatecznie do projektu planu, wymienić można:

- poszerzenie zasięgu terenu zieleni urządzonej **4ZP** kosztem uszczuplenia terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy, oznaczonych symbolami: **15MW/U**, **13MW/U**, **11MW/U**,
- zlikwidowanie w granicach terenu **3ZP** wyznaczonego w jego południowej części terenu **ZD** (pokrywającego się z obecnym zasięgiem terenu ROD im. Hanki Sawickiej) i wprowadzenie w projekcie uchwały dopuszczenia zagospodarowania części terenu **3ZP** jako terenu ogrodów działkowych,
- wyznaczenie na terenie **2U** strefy zieleni urządzonej, stanowiącej lokalny łącznik ekologiczny pomiędzy terenem **4ZP** a zielenią urządzoną przydomowych ogrodów, towarzyszących zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej zlokalizowanej po południowej stronie ul. Drużynowej (poza granicą projektu planu).

9. STRESZCZENIE I WNIOSKI

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu. Projekt planu sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XXVII/486/VIII/2020 Rady Miasta Poznania z dnia 5 maja 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu.

Przedmiotowy teren, o powierzchni ok. 83 ha ograniczony jest: od strony północnej ulicami Hetmańską, J. Krauthofera i Bosą, od strony wschodniej torami kolejowymi i ulicą Górecką (włącznie z jej fragmentem), od zachodu ulicami Głogowską, R. Dmowskiego (włącznie z jej fragmentem) i Górecką, a od południa ulicą Drużynową (włącznie z jej fragmentem), terenami usługowymi oraz terenami ogrodów działkowych.

W drugiej części prognozy opisano obecne zagospodarowanie analizowanego terenu. Poddano charakterystyce poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz ich wzajemne powiązania, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki gruntowe, gleby, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz klimat lokalny. W oparciu o dostępne informacje i analizy dokonano również oceny jakości powietrza, zasobów wodnych oraz klimatu akustycznego.

Obszar projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu obejmuje tereny położone w południowej części miasta Poznania, ograniczone: od strony zachodniej ul. Głogowską, ul. R. Dmowskiego i ul. Górecką, od strony północnej ul. Bosą, ul. J. Krauthofera i ul. Hetmańską, od strony wschodniej terenami kolejowymi i ul. Górecką, od strony południowej ul. Drużynową, terenami kolejowymi oraz terenem ogrodów działkowych (w obszarze opracowania znajduje się północna część ROD im. H. Sawickiej), przy czym ulice: Głogowska, Bosa, J. Krauthofera i Hetmańska – istotne dla

obsługi komunikacyjnej tego obszaru – znalazły się poza granicami opracowania. W granicach projektu planu znalazły się natomiast – także istotne dla tej obsługi – następujące ulice: R. Dmowskiego, Górecka, Drużynowa, Miedziana, Daleka i Krzywa. Całkowita powierzchnia terenów objętych granicami projektu mpzp wynosi ok. 83 ha.

Analizowany obszar objęty granicami projektu planu charakteryzuje się zróżnicowanym zagospodarowaniem. W części wschodniej, obejmującej fragment obszaru położony pomiędzy ul. Górecką a wschodnią granicą projektu mpzp, zlokalizowana jest przede wszystkim zabudowa przemysłowa i usługowa (m.in. skład materiałów budowlanych, zakład produkujący mieszanki betonowe, komis samochodowy, skupy złomu, skład opału), parkingi, zespół garaży „blaszaków” oraz nieużytki. Tuż przy ul. Hetmańskiej (nie objętej granicą opracowania) znajduje się biurowiec Skalar Office Center, za którym w kierunku południowym, w otoczeniu grupy zadrzewień i zakrzewień, zlokalizowany jest duży schron przeciwlotniczy. Schron ten wybudowany został, wraz z innymi 10-ma podobnymi obiektami, w latach 1941-44 w celu ochrony ludności cywilnej na wypadek alianckich bombardowań lotniczych⁸². Natomiast przy ul. Dwatory zlokalizowana jest niewielka enklawa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Większe skupienie terenów zabudowy wielorodzinnej, mieszkaniowej jednorodzinnej oraz mieszkaniowo-usługowej zlokalizowane jest w południowo-zachodniej części obszaru projektu planu, w rejonie ulic: Głogowskiej, Bosej i Miedzianej. Znajduje się tu również Dom Studencki „Atol” (przy ul. A. Andrzejewskiego) oraz Przedszkole Nr 8 (przy ul. Bosej 16). Spośród ww. terenów zabudowy, z uwagi na swój odmienny charakter, w lokalnym krajobrazie szczególnie wyróżnia się najstarsza zabudowa, zlokalizowana w kwartale ograniczonym ulicami: Głogowską, Krzywą i A. Andrzejewskiego. Jest to dawne osiedle robotnicze, zbudowane w latach 20-tych XX wieku, zaprojektowane przez Jerzego Tuszwskiego⁸³. Całe założenie posiada bardzo symetryczny, harmonijny układ, złożony z rytmicznie rozplanowanego, zamkniętego zespołu budynków (bloków) zewnętrznych, otaczających prostokątny plac wypełniony blokami w sposób, który dopełnia całości założenia. Architektura budynków jest bardzo oszczędna i pozbawiona dekoracji. Domy nakryte zostały dwuspadowymi dachami ze świetlikami.

W części centralnej obszaru opracowania, pomiędzy ulicami Drużynową i Górecką, zlokalizowane jest centrum handlowe „Panorama” oraz market budowlany Bricomarche, którym towarzyszą duże powierzchnie utwardzonych parkingów. Od zachodu do terenu centrum handlowego przylega ogrodzony obszar zajezdni autobusowej PKS Poznań SA.

Po południowej stronie ul. Drużynowej - aż do południowej granicy projektu mpzp, rozciąga się duży kompleks zabudowy magazynowo-przemysłowej, w obrębie której swoją siedzibę ma m.in. REMONDIS Sanitech Poznań. Teren ten charakteryzuje się dużym udziałem powierzchni uszczelnionych, zajmowanych przez parkingi oraz tereny wykorzystywane do składowania kontenerów na odpady segregowane. Od zachodu, po przeciwnej stronie ul. R. Dmowskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie ww. terenu, zlokalizowane są ogrody działkowe - ROD im. H. Sawickiej, których jedynie północny fragment znalazł się w granicy projektu planu.

Ważnym elementem zagospodarowania obszaru projektu planu są porośnięte roślinnością synantropijną nieużytki. Dwa największe, o układzie liniowym, zlokalizowane są pomiędzy zabudową przy ul. Miedzianej a ROD im. H. Sawickiej (wzdłuż dawnego torowiska Kolei Staroberlińskiej) oraz na terenie nieczynnej już bocznic kolejowej. W obrębie dawnej bocznic do dziś zachowały się substandardowe baraki i budynki magazynowe, w których obecnie funkcjonują warsztaty napraw motocykli, czy sklep motocyklowy. Część z budynków to pustostany w złym stanie technicznym. Teren ten, mimo wysokiego udziału zieleni wysokiej, w tym cennego starodrzewu (opisanego szczegółowo w rozdziale 2.7 prognozy), wykorzystywany jest do nielegalnego składowania różnego rodzaju odpadów, co znacząco negatywnie wpływa na jego uwarunkowania krajobrazowe i stanowi zagrożenie dla środowiska przyrodniczego.

Fragment obszaru projektu planu położony pomiędzy terenem bocznic a ulicami R. Dmowskiego i J. Krauthofera charakteryzuje się bardzo różnorodnym zagospodarowaniem. Na obszarze tym

⁸² Górczyn, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002

⁸³ j.w.

zlokalizowane są m.in.: nowa zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (bloki), zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, budynki usługowe (biuro rachunkowe, szwalnia, stacja kontroli pojazdów, warsztat samochodowy, wulkanizacja, salon sprzedaży okien, myjnia samochodowa), GPZ Górczyn oraz tereny nieużytkowane.

Przez obszar projektu planu biegnie napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV – centralnie południkowo i w południowej części również równoleżnikowo, fragmentami po terenach niezabudowanych. Spośród innych sieci infrastrukturalnych o wysokich parametrach, przebiegających przez obszar projektu planu, wymienić należy: magistralę wodociągową, kolektor kanalizacji sanitarnej, kolektor deszczowy, a także magistralę ciepłowniczą.

Otoczenie projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu stanowią:

- od strony zachodniej, za ul. Głogowską z linią tramwajową – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna oraz zabudowa usługowa i usługowo-handlowa,
- od strony północno-zachodniej, wzdłuż ul. Bosej i ul. R. Dmowskiego – przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
- od strony północnej, powyżej ul. J. Krauthofera – nieużytki po dawnych ogrodach działkowych, a powyżej ul. Hetmańskiej – ogrody działkowe i tereny kolejowe,
- od strony wschodniej – tereny kolejowe,
- od strony południowo-wschodniej i południowej, poniżej ul. Drużynowej – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna osiedla Zatorze,
- od strony południowej – nieużytki i południowa część terenu ogrodów działkowych ROD im. H. Sawickiej.

Dla fragmentu omawianego obszaru obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Krzywej w Poznaniu⁸⁴. Ponowne opracowanie planu dla tego terenu umożliwi wprowadzenie korekty przebiegu pasa drogowego oraz poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości prywatnych.

Według podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne⁸⁵, obszar projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu położony jest w obrębie mikroregionu Równina Poznańska (315.516), w obrębie mezoregionu Pojezierze Poznańskie (315.51), który stanowi część makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego (315.5). Zachodnia część obszaru opracowania położona jest na płaskiej wysoczyźnie morenowej uformowanej przez lodowiec⁸⁶. Tereny położone po stronie wschodniej stanowią fragment równiny erozyjnej wód roztopowych (będącą formą pochodzenia wodnolodowcowego), natomiast przez część centralną przebiega forma pochodzenia rzeczno-łódzkiego – dno dolin rzecznych oraz wód roztopowych. Ponieważ rzeźba terenu obszaru opracowania została w znaczący sposób przekształcona przez człowieka obecne rzeźne terenu odzwierciedlają wysokości terenu powstałe po naniesieniu na rodzime utwory geologiczne gruntów nasypowych. Wspomniana wysoczyzna morenowa wyniesiona jest na wysokość około 84,4 m n.p.m., w obrębie dna dolinnego wysokości bezwzględne oscylują w granicach 73,3-74,0 m n.p.m., natomiast tereny położone w zasięgu równiny sandrowej przyjmują wartość ok. 76,0 m n.p.m.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w „Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania”⁸⁷, budowa geologiczna obszaru projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu jest bardzo zróżnicowana. Na głębokości 1 m p.p.t. znaczną część obszaru pokrywają grunty antropogeniczne – nasypy niebudowlane, rozlokowane wzdłuż ul. Góreckiej i ciągnące się w kierunku wschodnim aż do granicy projektu mpzp, a także pokrywające pas terenu wzdłuż ul. R. Dmowskiego. W zachodniej części obszaru opracowania – od ul. Głogowskiej do ul. Miedzianej, występują plejstoceny, lodowcowe grunty spoiste, związane z występowaniem glin zwalowych. Litologicznie są

⁸⁴ Przyjęty uchwałą Nr VI/40/V/2007 Rady Miasta Poznania z dnia 30 stycznia 2007 roku

⁸⁵ geoserwis.gdos.gov.pl

⁸⁶ Objasnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50 000, arkusz Poznań (471), Chmal R., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997

⁸⁷ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz Poznań – Stare Miasto N-33-130-D-d-1

to głównie gliny piaszczyste zwięzłe oraz gliny i piaski gliniaste o barwie brązowej, szarej lub żółtej, lokalnie z dużą ilością otoczków, często o znacznych rozmiarach. Grunty te charakteryzują się średniokorzystnymi właściwościami fizycznymi i mechanicznymi, na potrzeby posadowienia obiektów budowlanych. W rejonie ul. Drużynowej w budowie geologicznej występują natomiast plejstocenijskie, wodno-lodowcowe grunty niespoiste. Litologicznie są to głównie średnio zagęszczone i zagęszczone piaski o różnej granulacji, żwiry, sporadycznie pospółki i otoczaki. Grunty te charakteryzują się korzystnymi właściwościami fizycznymi i mechanicznymi i stanowią dobre podłoże do bezpośredniego posadowienia zabudowy. Miejscami, na niewielkich fragmentach terenu, np. w rejonie zlokalizowanym po wschodniej stronie ul. J. Wrońskiego, czy pomiędzy ulicami Drużynową, R. Dmowskiego a południową granicą projektu planu (w rejonie ROD im. H. Sawickiej), w budowie geologicznej wyróżniono również holocenijskie, jeziorne grunty organiczne – namuły spoiste (w postaci namulów pylastych i gliniastych z domieszkami piasków humusowych) oraz gytie – wykształcone jako gliny i pyły piaszczyste. Obydwie ww. serie gruntów charakteryzują się mało korzystnymi właściwościami fizycznymi i mechanicznymi na potrzeby posadowiania obiektów budowlanych. Wraz ze wzrostem głębokości budowa geologiczna obszaru projektu planu staje się bardziej jednorodna i na głębokości 5-10 m p.p.t. na większości analizowanego obszaru występują praktycznie wyłącznie plejstocenijskie, lodowcowe grunty spoiste, a jedynie zachodnią część obszaru opracowania (od ul. Głogowskiej do ul. Miedzianej) budują plejstocenijskie, wodno-lodowcowe grunty niespoiste.

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci: udokumentowanych złóż kopalin⁸⁸, czy udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)⁸⁹. Nie występują tu również grunty leśne⁹⁰.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie glebowo-rolniczej, w części zachodniej obszaru projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu (od ul. Głogowskiej do ul. Miedzianej) oraz w części wschodniej (od ul. Góreckiej w kierunku wschodnim aż do granicy projektu planu) występują piaski gliniaste lekkie zalegające na glinach lekkich. Fragment obszaru opracowania ograniczony ul. R. Dmowskiego, ul. J. Krauthofera oraz przebiegiem dawnego torowiska bocznic kolejowej pokrywają natomiast piaski gliniaste mocne zalegające na piaskach słabogliniastych. Zgodnie z „Atlasem geochemicznym Poznania i okolic”⁹¹, gleby w obrębie projektu mpzp charakteryzują się odczynem alkalicznym (pH 7,4–9,3).

Obszar projektu planu „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym rzeki Warty, w zlewni Górczynki, w obrębie jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579) oraz w obrębie jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 60 (PLGW600060).

Wody powierzchniowe w granicach opracowania reprezentowane są przez skanalizowany całkowicie ciek wodny Górczynka, przepływający przez środkową część obszaru opracowania, a także okresowo napełniane wodą rowy otwarte, tworzące w wyniku niedrożności niewielkie rozlewiska w zagłębieniach terenowych. W granicach obszaru opracowania nie występują studnie ujmujące wody podziemne, dla których zostały określone strefy ochronne ujęcia wód podziemnych. Cały analizowany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

Obszar cechuje się wysokim stopniem przeobrażenia naturalnych ekosystemów, a występujące w jego zasięgu kompleksy biocenotyczne tworzą mozaikę w większości zbiorowisk roślinnych pochodzenia antropogenicznego. W składzie antropogenicznej flory występuje zieleń urządzona, rosnąca w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej i usługowej na nieruchomościach regularnie użytkowanych przez człowieka, nasadzona przy drogach oraz na terenie ogrodów działkowych. W składzie antropogenicznej flory występuje również zieleń złożona z roślinności synantropijnej, rozwijającej się spontanicznie głównie na nieużytkach po dawnych firmach produkcyjno-usługowych, terenach po śladzie staroberlińskiej linii kolejowej i dawnej bocznic kolejowej. Zieleń urządzona

⁸⁸ <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=7>

⁸⁹ <https://geolog.pgi.gov.pl/>

⁹⁰ <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

⁹¹ Lis J., Pasieczna A., PIG Warszawa 2005

towarzyszy starej i nowej zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej, skupionej m.in. pomiędzy ulicami Głogowską, Miedzianą i Bosą. Zieleń urządzona porasta również teren ogrodu działkowego ROD im. H. Sawickiej, zlokalizowanego po południowej stronie ul. Miedzianej. Wśród zbiorowisk z roślinnością synantropijną, największą powierzchnię zajmuje zieleń spontanicznie porastająca wyniesiony teren po dawnej bocznicy kolejowej, biegnącej równolegle od ul. Miedzianej do ul. J. Krauthofera. Wypłaszczony teren stanowiący szczyt skarpy porasta głównie roślinność trawiasta, miejscami bardziej urozmaicona, nawiązująca do zbiorowisk łąkowych. Pośród niej, zwłaszcza w pobliżu dróg gruntowych, na powierzchniach utwardzonych różnymi kruszywami, przy pozostałościach fundamentów i przy nielegalnych wysypiskach odpadów, liczniej występują typowe rośliny ruderalne. Gęsta roślinność synantropijna rozwinęła się również po zachodniej stronie skarpy wyniesionego terenu kolejowego – na terenie położonym pomiędzy zabudowaniami zlokalizowanymi przy ul. J. Wrońskiego i ul. J. Krauthofera. W jej drzewostanie dominują wierzy i topole, mniej liczne są klony pospolite, wiązy i jesiony.

Różnorodność gatunkowa fauny projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu jest w dużym stopniu zależna od istniejących na nim zbiorowisk roślinnych. Na terenach urządzonej zieleni w najbliższym otoczeniu nowej zabudowy mieszkaniowej, terenach produkcyjno-usługowych, terenach przylegających lub stanowiących część miejskiego układu komunikacyjnego oraz terenach, gdzie zaniechano działalności gospodarczej i rozpoczęto inwestycje, np. przy ulicach R. Dmowskiego i Góreckiej, brakuje dużego zróżnicowania gatunkowego roślinności, co przekłada się na mniej urozmaicony stan fauny. Większym zróżnicowaniem gatunkowym fauny w obszarze opracowania wyróżniają się tereny ogrodów działkowych i ogrodów przydomowych starej zabudowy, duży nieużytkowany teren po śladzie staroberlińskiej linii kolejowej i dawnej bocznicy kolejowej, biegnący równolegle od ul. Miedzianej do nieużytkowanych baraków i budynków magazynowych przy ul. J. Krauthofera. Tereny te charakteryzują się dużym bogactwem roślin wytwarzających owoce lub też różnego rodzaju nasiona, chętnie zjadane przez ptaki. Tereny wzdłuż ul. Miedzianej oraz nasypów sięgających ul. J. Krauthofera są atrakcyjne dla bytowania fauny ponieważ są też trudno dostępne dla ludzi. Na obszarach zabudowanych z licznymi drzewami i zakrzewieniami pojawiają się przede wszystkim przedstawiciele awifauny. Rosnące zwłaszcza pośród starej zabudowy wiekowe drzewa są znacznych rozmiarów, przez to bytuje tam wiele ptaków charakterystycznych dla terenów parkowych i leśnych. Warunki terenowe panujące na obszarze opracowania bardziej sprzyjają pojawianiu się gatunków ssaków o niewielkich rozmiarach, reprezentowanych głównie przez gatunki zaliczane do rzędu gryzoni (*Rodentia*) oraz ssaków owadożernych (*Insectivora*). Przedstawicieli większych gatunków ssaków, takich jak dziki (*Sus scrofa*) napotkano podczas inwentaryzacji na nieogrodzonych terenach, przy wschodniej granicy projektu planu. Jednak należy zauważyć, że występowanie barier przestrzennych, takich jak tory kolejowe, ulice, ogrodzenia posesji, skutecznie ogranicza możliwość swobodnego przemieszczania się większych gatunków ssaków od strony terenów o większych walorach przyrodniczych, np. z terenów włączonych do południowego klina zieleni miasta Poznania.

W obszarze projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu do głównych źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego zaliczyć należy istniejącą zabudowę mieszkaniową jednorodziną ogrzewaną przez indywidualne systemy grzewcze, stanowiącą powierzchniowe źródło emisji oraz ciągi komunikacyjne, stanowiące liniowe źródła zanieczyszczeń.

Obszar projektu mpzp położony jest w zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579). Zgodnie z informacjami zawartymi w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”⁹², ww. JCWP określona została jako silnie zmieniona część wód, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, która aktualnie przedstawia zły stan chemiczny wód. Dla ww. JCWP określono cel środowiskowy, jakim jest osiągnięcie do 2021 r. dobrego stanu chemicznego oraz dobrego potencjału ekologicznego, umożliwiającego migrację organizmów wodnych na odcinku ciekui istotnego – Warty w obrębie JCWP.

⁹² Dz. U. z 2016 r., poz. 1967

Zgodnie z ostatnimi wynikami badań zebranymi dla powyższej zlewni w punkcie pomiarowo-kontrolnym Poznań-Mściszewo (kod PLO2S0501_3282), JCWP Warta od Kopli do Cybiny została następująco skwalifikowana:

- w klasie elementów biologicznych – 4 (2020 r.)⁹³,
- w klasie elementów fizykochemicznych – >2 (2020 r.)⁹⁴,
- klasyfikacja potencjału ekologicznego – 5, zły potencjał ekologiczny (2017 r.)⁹⁵,
- klasyfikacja stanu chemicznego - stan chemiczny zły (2019 r.)⁹⁶,
- ocena stanu jcwp – zły stan wód (2019)⁹⁷.

Zgodnie z podziałem na 172 JCWPd, obszar całego Poznania zlokalizowany jest w zasięgu granic JCWPd nr 60. Według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, celem środowiskowym dla JCWPd nr 60 jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody te nie są zagrożone nieosiągnięciem ww. celu. W 2016 r. stan chemiczny wód JCWPd nr 60 został oceniony jako słaby, natomiast stan ilościowy jako dobry⁹⁸, natomiast w 2019 r. zarówno stan ilościowy, jak i stan chemiczny oceniono jako dobry. W 2020 roku Państwowy Instytut Badawczy w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przeprowadził monitoring operacyjny stanu chemicznego wybranych jednolitych części wód podziemnych. Na podstawie analizy wyników badań wyznaczono klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych⁹⁹. Zgodnie z tymi badaniami, w 2020 r. JCWPd nr 60 uzyskała II klasę jakości (wody dobrej jakości).

W granicach obszaru objętego granicami projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu zlokalizowane są trzy znane stanowiska archeologiczne, oznaczone jako: AZP 53-27/48 – cmentarzysko z IV okresu epoki brązu, AZP 53-27/97, AZP 53-27/54 – osada neolityczna (zgodnie z informacjami przekazanymi przez Miejskiego Konserwatora Zabytków).

Ponadto na terenie objętym projektem planu znajdują się budynki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, zgodnie z Zarządzeniem nr 840/2019/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17 października 2019 r. w sprawie przyjęcia *Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Poznania*. Budynki te podlegają ochronie poprzez zachowanie ich elewacji frontowych, kątów nachylenia połaci dachowych, kompozycji elewacji oraz historycznego detalu architektonicznego.

Trzeci rozdział prognozy dotyczy analizy problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia projektu planu.

Na obszarze projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu nie znajdują się tereny objęte obszarowymi formami ochrony przyrody, ustanowionymi w oparciu o ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody*, takie jak: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000.

Spośród fortów włączonych do obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005 położone są – Fort IX, oddalony od granicy projektu mpzp o ok. 600 m i Fort VIIa, oddalony od granicy projektu o ok. 900 m. Cały obszar „Fortyfikacje w Poznaniu” obejmuje kompleks XIX-wiecznych budowli fortecznych – 18 fortów (głównych I-IX i pośrednich Ia-IXa), Cytadelę (dawny fort Winiary), a także schrony zlokalizowane przy ul. Mazowieckiej, przy ul. Wojska Polskiego oraz na terenie parku Sołackiego – w sumie 22 obiekty¹⁰⁰. Obszar analizowanego projektu mpzp nie posiada bezpośredniego powiązania przyrodniczego z ww. obszarem Natura 2000, w związku z czym realizacja ustaleń projektu planu nie powinna powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na przedmiot ochrony oraz integralności obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005.

⁹³ Klasyfikacja wskaźników jakości jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w roku 2020 – tabela, GIOŚ, <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

⁹⁴ j.w.

⁹⁵ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ, <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

⁹⁶ j.w.

⁹⁷ J.w.

⁹⁸ <https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>

⁹⁹ Klasyfikacja ustalona zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)

¹⁰⁰ Standardowy Formularz Danych (<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewnatura2000.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH300005.H>)

Na omawianym obszarze nie występują pozostałe obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów prawa, np. lasy, obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, strefy ochronne ujęć wody, obszary ciche w aglomeracji. Omawiany obszar nie jest zlokalizowany w zasięgu obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Biorąc powyższe pod uwagę, nie stwierdzono występowania ograniczeń w realizacji założeń projektu mpzp, wynikających z występowania na omawianym obszarze wyżej wskazanych obszarów, dla których przepisy odrębne definiują zakazy i ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu.

Z uwagi natomiast na bytowanie na obszarze projektu mpzp dziko występujących gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową, o których była mowa w rozdziale 2.7 prognozy, realizacja zarówno ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań inwestycyjnych musi uwzględniać zakazy, ustanowione w stosunku do zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną (ściśłą lub częściową) w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt¹⁰¹.

Kolejnym zagadnieniem, jakie należy zawsze uwzględniać przy projektowaniu terenów przeznaczonych pod zabudowę jest ich zabezpieczenie przed nadmiernym uszczelnianiem powierzchni ziemi. Jest to szczególnie istotne dla przeciwdziałania zaburzeniu obiegu wód w środowisku, ograniczeniu odnawialności zasobów wodnych na skutek zbyt intensywnego uszczelniania powierzchni ziemi, przyspieszenia odprowadzania wód za pośrednictwem sieci kanalizacyjnych, a także pogarszaniu warunków do zachowania i dalszego rozwoju istniejącej zieleni, zwłaszcza drzew, które w środowisku miejskim spełniają szczególnie korzystną rolę w łagodzeniu skutków zmian klimatu, stanowią miejsce życia licznych organizmów żywych i decydują o różnorodności biologicznej obszaru. Należy zatem dołożyć wszelkich starań, aby możliwie największa część istniejącej zieleni, w tym szczególnie drzew (niekiedy o obwodach pomnikowych), została zachowana i podlegała ochronie.

W stanie istniejącym warunki akustyczne w środowisku są korzystne wewnątrz obszaru projektu planu oraz wzdłuż okalających i przecinających ten obszar ulic: Krzywej, Bosej, Miedzianej, R. Dmowskiego, J. Krauthofera, Góreckiej i Drużynowej. Zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana w części zachodniej – przylegającej bezpośrednio do ul. Głogowskiej, skażona jest ponadnormatywnym hałasem samochodowym z tej ulicy. Podobnie niekorzystne warunki akustyczne występują także od strony północnej – w zabudowie usługowej zlokalizowanej wzdłuż ul. Hetmańskiej. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego ilustruje załącznik nr 2.

Ulica Głogowska, która nie jest objęta granicami projektu planu, oddziałuje na budynki mieszkalne wielorodzinne – na odcinku od południowej granicy opracowania do ul. Krzywej oddzielone od niej ekranem akustycznym, oraz bezpośrednio na budynki mieszkalne wielorodzinne i mieszkalno-usługowe – na odcinku od ul. Krzywej do ul. Bosej. Pierwszy odcinek – biegnący częściowo na wiadukcie – osłonięty jest przezroczystym ekranem akustycznym, który gwarantuje, że poziomy hałas samochodowy nie przekracza na granicy terenu zabudowy wartości dopuszczalnych w środowisku, tj. $L_{DWN}^* = 68 \text{ dB}$ i $L_N^* = 59 \text{ dB}$, odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej, a na linii zabudowy zapewnia warunki akustyczne na poziomie odpowiednio – ok. $L_{DWN} = 62-64 \text{ dB}$ i ok. $L_N = 52-55 \text{ dB}$. Dopiero w rejonie skrzyżowania z ul. Krzywą, gdzie ekranu już nie ma, robi się głośniejsze, i na szczycie budynku przy ul. Krzywej poziomy hałas rośnie aż do wartości odpowiednio – ok. $L_{DWN} = 76 \text{ dB}$ i ok. $L_N = 68 \text{ dB}$, powodując znaczne przekroczenia wartości dopuszczalnych – o ok. $\Delta L_{DWN} = 8 \text{ dB}$ w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz o ok. $\Delta L_N = 9 \text{ dB}$ w porze nocnej.

Dalej w kierunku miasta nie ma już ekranu i hałas samochodowy na odcinku ul. Głogowskiej od ul. Krzywej do ul. Bosej, kształtuje się na linii zabudowy na poziomie odpowiednio – ok. $L_{DWN} = 71-70 \text{ dB}$ i ok. $L_N = 62-60 \text{ dB}$, przekraczając wartości dopuszczalne – o ok. $\Delta L_{DWN,N} = 3 \text{ dB}$ w porze dzieńno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej.

Hałas samochodowy z ul. Głogowskiej oddziałuje także na budynki mieszkalno-usługowe zlokalizowane bezpośrednio wzdłuż ul. Bosej, w granicach opracowania – po jej południowej stronie, następującymi poziomami – ok. $L_{DWN} = 71-55 \text{ dB}$ i ok. $L_N = 62-50 \text{ dB}$, odpowiednio w porze dzieńno-

¹⁰¹ Dz. U. z 2016, poz. 2183

wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej. Hałas samochodowy od ul. Borej nie został zilustrowany w najnowszej *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022*¹⁰².

Warunki akustyczne w środowisku na terenie Przedszkola Nr 8 uznano w związku z powyższym za spełniające wymagane standardy akustyczne w środowisku.

Hałas samochodowy z ul. Głogowskiej wpływa również na warunki akustyczne występujące na ul. Krzywej, ale w rejonie skrzyżowania z ul. Głogowską nie powoduje przekroczeń dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku.

Ulica Hetmańska oddziałuje na obszar projektu planu wysokimi poziomami hałasu samochodowego o wartościach odpowiednio: wzdłuż granicy terenu zabudowy – ok. $L_{DWN} = 74$ dB oraz ok. $L_N = 66$ dB, a wzdłuż linii zabudowy – ok. $L_{DWN} = 71$ dB i ok. $L_N = 62-63$ dB, nie powodując jednak przekroczeń dopuszczalnych standardów na terenach zabudowy usługowej, dla których takich wymagań nie definiuje się.

Przekroczenia wartości dopuszczalnych w środowisku powoduje natomiast południowy fragment ul. Góreckiej (w granicach opracowania), od ul. Drużynowej do ul. Małej – w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej (poza granicami opracowania), gdzie poziomy hałas samochodowego na granicy terenów zabudowy wynoszą odpowiednio – ok. $L_{DWN} = 65-66$ dB oraz ok. $L_N = 56-57$ dB, powodując przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych o ok. $\Delta L_{DWN} = 1-2$ dB, tylko w porze dziennie-wieczorno-nocnej.

Obszar opracowania znajduje się poza zasięgiem oddziaływania hałasu lotniczego z lotniska cywilnego Poznań-Ławica oraz lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny, a także hałasu przemysłowego. Analizowany obszar posiada dostęp do podstawowych sieci infrastruktury technicznej, dlatego nie występują tu ograniczenia dla rozwoju przestrzennego, związane z brakiem dostępu do infrastruktury w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, dostarczania ciepła i wody, usuwania ścieków i odpadów, teletechniki itp. Natomiast istniejące sieci, zwłaszcza te o dużych parametrach, powodują ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, wywołane koniecznością zachowania wolnych przestrzeni nad daną siecią lub urządzeniem technicznym. W przypadku analizowanego obszaru ograniczenia takie dotyczą przede wszystkim magistrali ciepłowniczej biegnącej przez północno-wschodnią część analizowanego obszaru, jak również kolektorów kanalizacji deszczowej i sanitarnej.

W granicach obszaru opracowania, od strony ul. R. Dmowskiego znajduje się GPZ, od którego w kierunku południowym i południowo-wschodnim biegną dwie napowietrzne linie elektroenergetyczne WN 110 kV, powodujące powstanie w swoim otoczeniu pól elektromagnetycznych, o częstotliwości sieciowej 50 Hz, a także pewne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, wywołane koniecznością zachowania wolnych przestrzeni pod siecią. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, jak również dla miejsc dostępnych dla ludności zostały określone w sposób szczegółowy w rozporządzeniu w sprawie *dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku*. Ze względu na duże zróżnicowanie istniejących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, obszary oddziaływania oraz zasady zagospodarowania terenów wokół poszczególnych obiektów energetycznych wyznacza się na podstawie indywidualnych uzgodnień, wykonywanych kosztem i staraniem inwestora obiektu.

Wśród istotnych problemów ochrony środowiska, jakie dotyczą całego miasta Poznania (strefy aglomeracja poznańska), wskazać należy problemy związane z przekraczaniem dopuszczalnych poziomów stężeń pyłu PM₁₀ oraz bezno(a)pirenu w powietrzu atmosferycznym. Stąd też konieczne jest podejmowanie szeregu działań – w tym działań planistycznych – mających na celu ograniczenie lub też wyeliminowanie źródeł ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w tym zakresie. Cele i działania, jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, zostały wskazane w „Programie Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”.

Czwarty rozdział poświęcono omówieniu celu i zapisów projektu planu oraz ich powiązaniu z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania. Wykazano także potencjalne skutki dla środowiska i przestrzeni, jakie mogą wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego planu miejscowego.

¹⁰² *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, głównym celem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania.

Do prac nad projektem planu przystąpiono z uwagi na zmianę przepisów dotyczących możliwości określania zasad zagospodarowania kolejowych terenów zamkniętych. Nowelizacja przepisów umożliwiła, poza wyznaczeniem granicy kolejowych terenów zamkniętych, wskazanie także ich przeznaczenia i parametrów zagospodarowania. W związku z powyższym konieczne jest uchylene uchwał o przystąpieniu dla opracowywanych na przedmiotowym terenie planów i ponowne przystąpienie do ich sporządzenia. Ponadto istnieje potrzeba wypracowania nowej, spójnej wizji rozwoju omawianego terenu – jego obsługi komunikacyjnej oraz przeznaczenia terenu w kontekście wydanych decyzji administracyjnych z zakresu administracji budowlanej.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu stworzy podstawę prawną dla:

- sporządzenia dokumentu zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa oraz aktualnym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”,
- określenia potencjału inwestycyjnego obszaru o nie w pełni wykształconej strukturze urbanistycznej,
- ochrony terenu przed zbyt intensywną i niekontrolowaną zabudową poprzez szczegółowe ustalenie zasad i warunków jego zabudowy oraz zagospodarowania,
- określenia szczegółowych zasad obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej,
- zabezpieczenia terenu pod realizację przyszłych inwestycji publicznych, w tym szczególnie w zakresie transportu, poprzez właściwe powiązanie układu drogowego obszaru,
- określenia przeznaczenia i parametrów zagospodarowania dla terenów kolejowych zamkniętych, dla których dotychczas było to niemożliwe.

Projekt planu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:2 000.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy dotyczące: sposobu przeznaczenia poszczególnych terenów, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu (w tym zakazu zabudowy), ustaleń w zakresie granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych, zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji oraz systemów infrastruktury technicznej oraz szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów. W projekcie planu znalazł się również zapis ustalający stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

W zakresie przeznaczenia terenów w projekcie planu ustalono:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1MN/U**, **2MN/U**, **3MN/U**, **4MN/U** i **5MN/U**;
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone na rysunku planu symbolami **1MW** i **2MW**;
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1MW/U**, **2MW/U**, **3MW/U**, **4MW/U**, **5MW/U**, **6MW/U**, **7MW/U**, **8MW/U**, **9MW/U**, **10MW/U**, **11MW/U**, **12MW/U**, **13MW/U**, **14MW/U** i **15MW/U**;
- tereny zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1U**, **2U** i **3U**;
- teren zabudowy usługowej lub rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², oznaczony na rysunku planu symbolem **U/UC**;
- teren zabudowy usługowej – usług oświaty, oznaczony na rysunku planu symbolem **UO**;

- tereny zabudowy usługowej lub obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oznaczone na rysunku planu symbolami: **1U/P**, **2U/P** i **3U/P**;
- tereny zieleni urządzonej, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1ZP**, **2ZP**, **3ZP** i **4ZP**;
- tereny dróg publicznych, oznaczone na rysunku planu symbolami: **KD-G**, **1KD-Z**, **2KD-Z**, **3KD-Z**, **4KD-Z**, **5KD-Z**, **1KD-D**, **2KD-D**, **3KD-D**, **4KD-D**, **5KD-D**, **6KD-D**, **7KD-D**, **8KD-D**, **9KD-D**, **10KD-D**, **11KD-D**, **12KD-D**, **13KD-D** i **14KD-D**;
- tereny dróg wewnętrznych, oznaczone na rysunku planu symbolami: **1KDW**, **2KDW**, **3KDW** i **4KDW**;
- teren kolei, oznaczony na rysunku planu symbolem **kk**;
- tereny infrastruktury technicznej – elektroenergetyki, oznaczone na rysunku planu symbolami **1E** i **2E**;
- teren infrastruktury technicznej – gazownictwa, oznaczony na rysunku planu symbolem **G**.

Do najważniejszych ustaleń projektu mpzp w kontekście przedmiotowej prognozy należą przytoczone poniżej zapisy w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu:

- zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,
- zachowanie istniejących drzew, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, przy czym na terenie **kk** nowe nasadzenia drzew dopuszcza się jedynie pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu,
- lokalizację rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
- w strefach zieleni izolacyjnej, wskazanych na rysunku planu, zagospodarowanie co najmniej 80% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji dojazdów i stanowisk postojowych dla samochodów i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych,
- w strefach zieleni urządzonej, wskazanych na rysunku planu, zagospodarowanie co najmniej 50% powierzchni tej strefy drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej, z zakazem lokalizacji budynków i stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych;
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
 - dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych,
 - dopuszczenie zastosowania nawierzchni przepuszczalnych,
 - dla terenów **ZP** zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie,
- zakaz lokalizacji na terenach: **MN/U**, **MW/U**, **U** i **UO** przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych postanowieniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowanie pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe,
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
 - na terenach **MW** jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - na terenach **MN/U** i **MW/U** jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych,
 - na terenie **UO** jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - w przypadku lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali, zabudowy zamieszkania zbiorowego, w granicach działki budowlanej, odpowiednio jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach lub zabudowy zamieszkania zbiorowego,

- na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku, jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych w środowisku;
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

Ograniczeniu narażenia mieszkańców i użytkowników terenów położonych w sąsiedztwie dróg oraz terenów kolejowych, a także linii elektroenergetycznych – na niekorzystne warunki akustyczne w środowisku, tudzież eliminacji konfliktów społecznych w wyniku oddziaływania tych rodzajów hałasu komunikacyjnego i oddziaływań – służyć będą ustalenia sformułowane w zakresie:

- modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji (§ 22) – dopuszczające na terenach dróg stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych, w tym dla tras tramwajowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych, ale także dopuszczające lokalizację elementów umożliwiających uspokojenie ruchu (w tym lokalnych zwężeń jezdni) oraz lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego,
- parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu **kk** (§ 19) dopuszczające stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych na terenie kolejowym,
- parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów **U/P** (§ 15) – zakazujące lokalizacji na tych terenach zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitali i zabudowy zamieszkania zbiorowego,
- szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy (§ 8) – ustalające uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, w tym wskazanych na rysunku planu, a także uwzględnienie szczególnych warunków zagospodarowania oraz ograniczeń wynikających z położenia w sąsiedztwie obszaru kolejowego, których orientacyjny zasięg jest pokazany na rysunku planu.

W piątej części prognozy omówione zostały podstawowe cele ochrony środowiska, formułowane na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i lokalnym, istotne z punktu widzenia ustaleń projektu planu. W tym zakresie odniesiono się do następujących dokumentów:

- Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r.,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz.U.UE.L.2008.152.1),
- Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko*,
- „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”,
- Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020),
- Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku.

Rozdział szósty w całości poświęcono omówieniu potencjalnych oddziaływań realizacji ustaleń mpzp na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego. Wskazano również ustalenia projektu, których realizacja służyć będzie ochronie środowiska przyrodniczego oraz ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko.

Realizacja ustaleń mpzp powodować będzie oddziaływania na środowisko przyrodnicze o zróżnicowanym charakterze i intensywności. Negatywne oddziaływania na środowisko wystąpią na terenach, na których realizowane będą nowe inwestycje budowlane, drogowe czy infrastrukturalne. Zmiany wynikające z realizacji analizowanego planu będą obserwowane długofalowo w zakresie podstawowych elementów środowiska. Do trwałych lub długoterminowych oddziaływań na środowisko zaliczono: ingerencję w rzeźbę terenu (wykopy, niwelacje terenu) i warunki gruntowo-wodne (m.in. zagęszczenie podłoża), zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych oraz pogorszenie warunków infiltracyjnych gruntu w miejscach realizacji zabudowy, nowych terenów dróg publicznych

i wewnętrznych, dojeżdż, dojazdów, miejsc postojowych, zwiększenie odpływu wód opadowych i roztopowych za pośrednictwem kanalizacji deszczowej, usunięcie dużej części istniejącej zieleni w miejscach realizacji nowej zabudowy i elementów towarzyszących zabudowie, nieznaczne zwiększenie emisji (zanieczyszczeń powietrza i hałasu) w związku z funkcjonowaniem nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej.

Realizacja ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania środowiska i przyrody pozwoli na ograniczenie skali negatywnych oddziaływań na środowisko, jakie pojawią się w konsekwencji wprowadzenia na tereny nowego sposobu zagospodarowania i użytkowania. Warunkiem niezbędnym dla ograniczania negatywnych skutków dla środowiska będzie jednak precyzyjne wyegzekwowanie ustaleń planu miejscowego, zwłaszcza tych w zakresie ochrony środowiska oraz restrykcyjne przestrzeganie przez inwestorów przepisów i wymogów ochrony środowiska, wynikających z przepisów odrębnych, zwłaszcza w zakresie prawidłowego prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej, ochrony jakości powietrza, ochrony przed hałasem, a także ochrony i kształtowania zieleni.

Istotnym warunkiem zachowania prawidłowego funkcjonowania środowiska będzie przestrzeganie zapisów określających maksymalną powierzchnię zabudowy działek budowlanych, utrzymanie, określonego w projekcie planu, minimalnego udziału powierzchni biologicznie na poszczególnych terenach oraz wprowadzanie nowej zieleni na wszystkich nieutwardzonych fragmentach terenów. Wprowadzana zieleń powinna składać się z jak największej ilości drzew i krzewów, złożonych głównie z gatunków rodzimych, dostosowanych do lokalnych warunków siedliskowych. Skład gatunkowy, gęstość nasadzeń i fizjonomia zieleni powinny być dostosowane do pełnionych funkcji, zarówno środowiskotwórczych, sanitarnych, jak i estetycznych.

W siódmej części odniesiono się do zagadnień związanych z analizą skutków realizacji postanowień planu miejscowego w zakresie oddziaływania na środowisko, która może polegać na analizie wyników pomiarów i ocen uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Analiza wyników pomiarów, uzyskanych w ramach PMS, musi dotyczyć obszaru objętego danym planem miejscowym.

W części ósmej prognozy omówiono rozpatrywane na etapie sporządzania koncepcji projektu planu rozwiązania alternatywne.

Możliwość wprowadzenia odmiennego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w zasięgu granic projektu mpzp „W rejonie ulic R. Dmowskiego i Góreckiej” w Poznaniu została znacząco ograniczona z uwagi na zapisy obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, które określa kierunki przeznaczenia terenów znajdujących się na przedmiotowym obszarze.

Niemniej, podczas prowadzonych prac projektowych rozpatrywano rozwiązania alternatywne do rozwiązań zaproponowanych w ostatecznej wersji projektu planu. Spośród takich rozwiązań, które w wyniku analiz wprowadzone zostały ostatecznie do projektu planu, wymienić można:

- poszerzenie zasięgu terenu zieleni urządzonej **4ZP** kosztem uszczuplenia terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy, oznaczonych symbolami: **15MW/U**, **13MW/U**, **11MW/U**,
- zlikwidowanie w granicach terenu **3ZP** wyznaczonego w jego południowej części terenu **ZD** (pokrywającego się z obecnym zasięgiem terenu ROD im. Hanki Sawickiej) i wprowadzenie w projekcie uchwały dopuszczenia zagospodarowania części terenu **3ZP** jako terenu ogrodów działkowych,
- wyznaczenie na terenie **2U** strefy zieleni urządzonej, stanowiącej lokalny łącznik ekologiczny pomiędzy terenem **4ZP** a zielenią urządzonej przydomowych ogrodów, towarzyszących zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej zlokalizowanej po południowej stronie ul. Drużynowej (poza granicą projektu planu).